

2014

**ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА
ПЕРИОДА 2014 – 2020**

Съдържание

I. ВЪВЕДЕНИЕ	6
1. Общи положения	6
II. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА ТУТРАКАН	8
1. Оценка на географското положение и природните ресурси на община Тутракан като фактор за развитие.....	8
2. Териториална структура на община Тутракан.....	9
3. Състояние на икономиката на община Тутракан	10
4. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси	24
5. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията на община Тутракан.....	45
6. Екологично състояние и рискове	51
7. Административен капацитет, междуинституционална координация и съгласуваност на политиките.....	56
8. SWOT – анализ.....	61
III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.	63
1. Стратегически насоки за развитие в периода 2014 – 2020 г.....	63
2. Визия за развитие на община Тутракан до 2020 г.	65
3. Стратегия за постигане на визията за развитие на община Тутракан до 2020 г.	66
IV. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 Г.	79
V. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА	86
1. Индикативна финансова таблица – Общински план за развитие на община Тутракан 2014 – 2020	86
2. Индикативна финансова таблица – Общински план за развитие на община Тутракан 2014 – 2020 - Бюджет, опериран от община Тутракан за приоритетни проекти	88
VI. НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА	89
1. Общи положения	89
2. Индикатори за въздействие	93
3. Стратегически индикатори за степента на интегриране и изпълнение на глобалните цели, свързани с опазване на околната среда, в регионалната политика и планиране	93

VII. ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ 100

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ЕИСУРР	Единна информационна система за управление на регионалното развитие
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЕФРР	Европейския фонд за регионално развитие
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЗРР (2004)	Закон за регионалното развитие, приет 2004 г., отменен
ЗРР (2008)	Закон за регионалното развитие, приет 2008 г., действащ
КФ	Кохезионен фонд
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОПАК	ОП „Административен капацитет” 2007-2013
ОПОС	ОП „Околна среда” 2007-2013
ОПР	Общински план за развитие
ОПРКБИ	ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013
ОПРР	ОП „Регионално развитие” 2007-2013
ОПРСР	Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” 2007-2013
ОПРЧР	ОП „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013
ОПТ	ОП „Транспорт” 2007-2013
ОПТП	ОП „Техническа помощ” 2007-2013
ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Областна стратегия за развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2007-2013
РПР	Регионален план за развитие
РЦВ	Райони за целенасочено въздействие
РЦП	Райони за целенасочена подкрепа
СЗР	Северозападен район от ниво 2
СИР	Североизточен район от ниво 2
СР	Съвет за развитие при Министерския съвет
СЦР	Северен централен район от ниво 2
ЮЗР	Югозападен район от ниво 2
ЮИР	Югоизточен район от ниво 2
ЮЦР	Южен централен район от ниво 2

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Общи положения

Планът за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. е средносрочен рамков документ, определящ целите и приоритетите на регионалната политика за община Тутракан.

Планът за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. [ОПР] е изготвен във връзка с разпоредбите на чл. 9 и чл.13 на Закона за регионалното развитие¹ [ЗРР (28.03.2014)], както и на чл. 34, 35, 36 и Глава четвърта на Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие² [ППЗРР].

При изготвянето на Плана за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. са следвани изискванията на Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012 -2022), регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014 - 2020), областни стратегии за развитие (2014 - 2020), **общински планове за развитие (2014 - 2020)**³.

Времевият хоризонт на ОПР е седем годишен – от 2014 до 2020 г., като съвпада с периода на действие на стратегическите документи от по-високо ниво в системата на регионалното развитие.

Планът за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. е изготвен в съответствие с изводите на изготвения анализ на социално-икономическото развитие на общината. Стратегическата част на плана е съобразена с предвижданията на съответните документи от по-висок порядък от системата за стратегическо планиране на регионалното развитие:

- Областна стратегия за развитие на област Силистра за периода 2014 – 2020 г.⁴;
- Регионален план за развитие на Северния централен район за периода 2014-2020 г.⁵
- Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 – 2022 г.⁶
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г.⁷

Планът отчита и целите и приоритетите на Националната програма за развитие „България 2020“, както и на Стратегията „Европа 2020“. В процеса на разработване са отчетени и хоризонталните приоритети на регионалната политика – устойчиво развитие, равни възможности и социално включване.

При разработването на плана са отчетени нормативната и институционална среда за неговото прилагане, изпълнение, наблюдение и оценка.

¹ Обн., ДВ, бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 31.08.2008 г., доп., бр. 47 от 23.06.2009 г., в сила от 23.06.2009 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 25.12.2009 г.

² Приет с ПМС № 216 от 2.09.2008 г., обн., ДВ, бр. 80 от 12.09.2008 г., в сила от 31.08.2008 г., изм., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 24.11.2009 г., бр. 5 от 19.01.2010 г., бр. 97 от 8.11.2013 г.

³ одобрени със Заповед № РД-02-14- 2402/22.11.2011 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството

⁴ Приета с Решение №2 от 04.09.2013 г. на Областния съвет за развитие

⁵ приет с Решение № 461 на Министерския съвет от 01.08.2013 г.

⁶ приета с Решение № 696 на Министерския съвет от 24.08.2012 г.

⁷ приета с Протокол № 47.61 на Министерския съвет от 19.12.2012 г.

Планът за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. включва:

- анализ на икономическото и социалното развитие на община Тутракан;
- целите и приоритетите за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- програма за реализация на плана, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите;
- индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана;
- рамка за наблюдението, оценката и актуализацията на плана, ведно с индикаторите за наблюдението и оценката на плана;
- действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност.

Планът за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. е интегриран документ, който отчита предвижданията на останалите секторни документи, действащи на общинско ниво, предвижда взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното пространствено развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залегнали в устройствените планове и схеми за развитие на територията. При необходимост документът може да бъде актуализиран съгласно разпоредбите на ЗРР.

II. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА Тутракан

1. Оценка на географското положение и природните ресурси на община Тутракан като фактор за развитие

1.1. Географска характеристика, местоположение и граници

Община Тутракан е разположена в североизточната част на Дунавската равнина. Общината граничи с общините Сливо поле, Завет, Кубрат и Главиница и Република Румъния по протежението на река Дунав. Територията ѝ е 440 кв.км. На изток, на 61 км от град Тутракан се намира областния град Силистра, а на запад, на същото разстояние, се намира град Русе, областен център на област Русе. Градът отстои на сходно разстояние (74 км) и от град Разград, областен център на област Разград.

Релефът е хълмисто – равнинен. Надморската височина на град Тутракан е 13 м. от речния бряг, а платото (равната част на града), разположено на 500 м. от реката, достига 126 м.

Община Тутракан е част област Силистра и съответно от Северния централен район от ниво 2.

1.2. Климат

Като важен компонент на географската среда климатът оказва силно влияние върху останалите компоненти на природната среда – води, почви, растителен и животински свят. Има голямо значение за развитие на начина на живот и икономиката чрез селското стопанство, отделните видове транспорт, строителството и промишлеността.

Съгласно климатичното райониране на България Тутраканската низина попада в умереноконтиненталната климатична област. Тя е продължение на Средноевропейската умереноконтиненталната климатична зона. Климатът се формира под влияние на различно трансформирани от локалния релеф влажни океански въздушни маси, а през студеното полугодие - и от нахлуващи от североизток континентални въздушни маси. Сравнително по-слабо е влиянието на студени арктични въздушни маси, идващи откъм север, и на топли тропични въздушни маси откъм юг.

В тази климатична област през зимата настъпват силни застудявания, а през лятото - големи горещини. През януари, средномесечната температура е -1.8°C , а през юли, средномесечната температура е 23.7°C . Средната годишна температура е 11.8°C . В тази част на Дунавската равнина се проявява една от най - големите за България средни годишни температурни амплитуди - 25.5° . Снежните бури през зимата и мъглите характерни за крайбрежието на р. Дунав, създават затруднения за транспорта и съобщенията и битови проблеми. Климатичните условия в комбинация с особеностите

на релефа, създават предпоставки за развитие на селско стопанство (зърнени култури, слънчоглед, лозя и животновъдство).

1.3. Води

Най-важен хидроресурс за общината са водите на река Дунав. От значение са подпочвените и изворни води на територията на общината.

Средните годишни валежи възлизат на 540 мм, което е близко до средните за България 600 мм. Валежите се характеризират с летен максимум от 181 мм (юни - 85 мм) и зимен минимум от 101 мм (февруари - 26 мм). Средният годишен брой на дните със снежна покривка е 47,6, а средната относителна влажност на въздуха е 78%. През зимния период влажността достига 85-86%, а през лятото спада до 68-69%.

На територията на общината се намира единствения значим изкуствен водоем на територията на област Силистра - язовир Антимово.

1.4. Почви

На територията на общината се среща голямо разнообразие от почви: алувиални, алувиално – ливадни, ливадно – блатни, торфено-блатни, черноземни. Тези почви са подходящи за отглеждане на зеленчуци, зърнени и фуражни култури, лозя и др. Суховеите и недостатъчните валежи през лятото причиняват ерозия на почвата. Широката отвореност на територията на общината към север е причина североизточните ветрове да отвяват снежната покривка и да нанасят поражения на посевите на територията на Тутраканската низина.

1.5. Полезни изкопаеми

На територията на областта няма значими находища на природни богатства. Община Тутракан може да се определи като бедна на полезни изкопаеми. Стопанско значение имат единствено находищата на инертните материали от р. Дунав.

2. Териториална структура на община Тутракан

Общата площ на община Тутракан е 440 кв.км, което представлява 15,4% от територията на област Силистра.

Община Тутракан е съставена от 15 населени места – град Тутракан и 14 села. В периода 2006 – 2012 г. няма промени в състава на общината.

Показателят „размер на площта на 1000 души” (на глава от населението) осигурява една най-обща мярка на текущия носещ капацитет на територията за вътрешно осигуряване с хранителни продукти и за производство за износ.

Общата площ на община Тутракан е 440 кв.км., а населението към февруари 2011 г. 15 374 души⁸. Така стойността на показателя размер на площта на 1000 души е 28,62

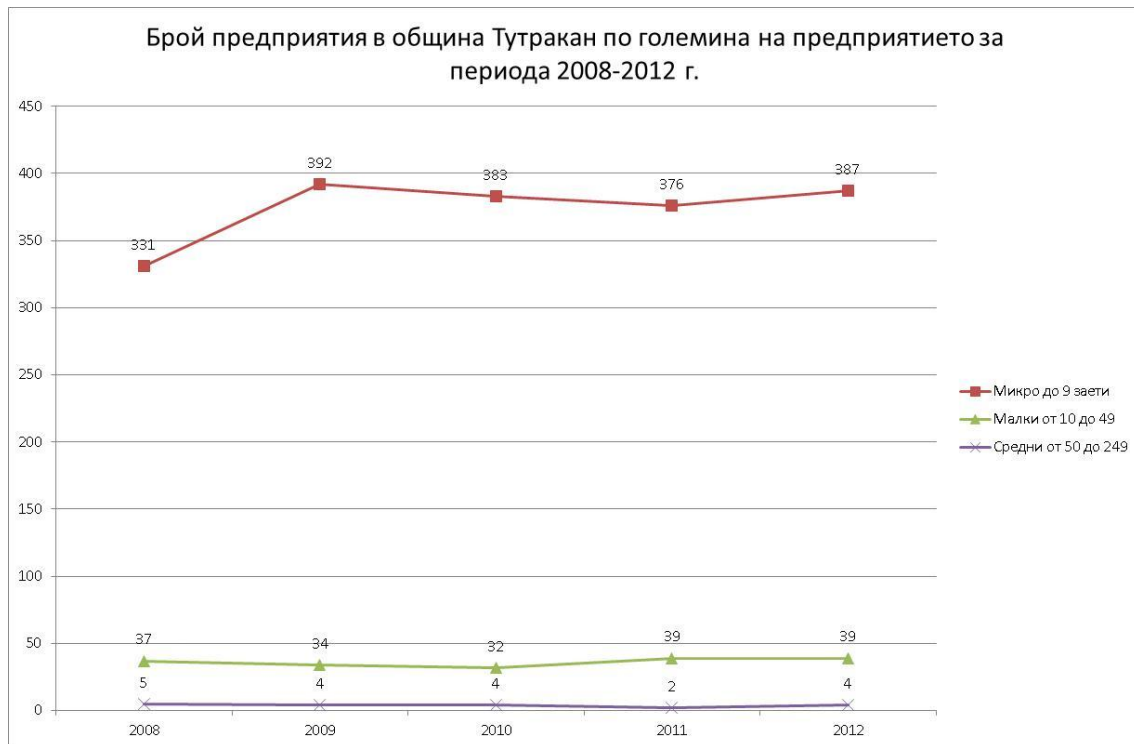
⁸ <http://www.nsi.bg/bg/content/3078/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BF%D0%BE-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8-%D0%BE%D0%B1%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D0%BC%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B0-%D0%B8-%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82-%D0%BA%D1%8A%D0%BC-01022011-%D0%B3>

кв.км./1000 души, т.е. общината е почти един път и половина над средното за страната и ЕС (14,73 км²/1000 души, 2010⁹) по **осигуряване на обща площ на населението.**

3. Състояние на икономиката на община Тутракан

3.1. Структура на икономическите субекти в община Тутракан

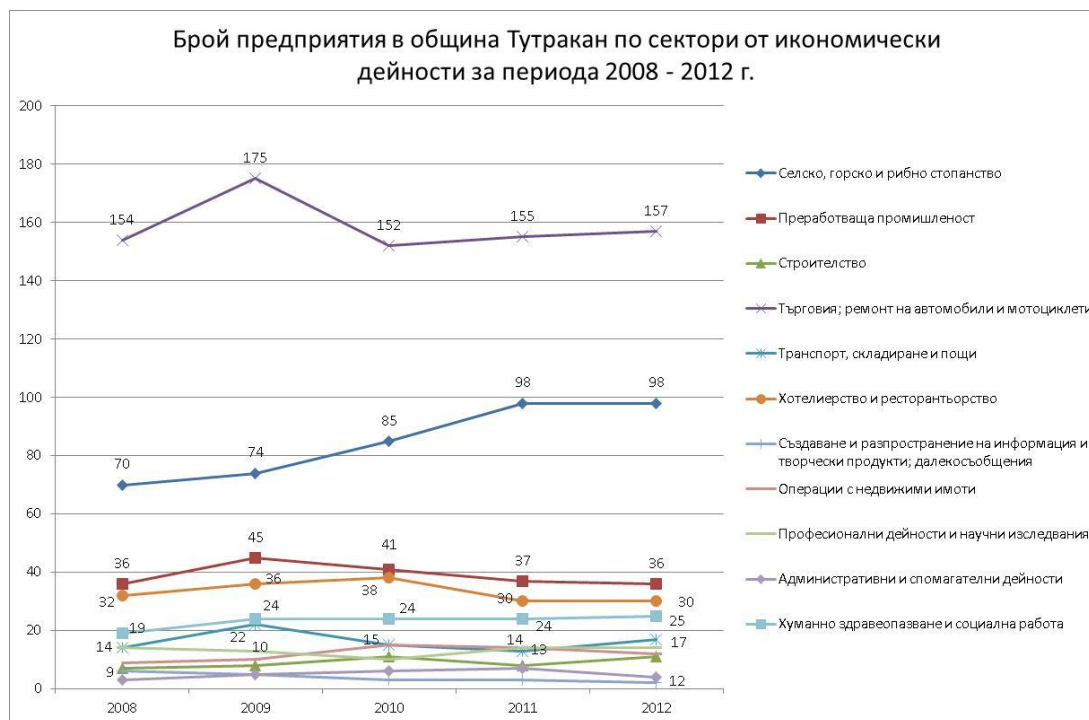
Разпределението на предприятията по големина в Тутракан показва, че в структурата преобладават микропредприятията, които от 2006 г. насам са увеличили броя си с близо 17%. Микропредприятията увеличават дела си при запазващ се брой на малките и средните предприятия. През 2011 и 2012 г. делът на средните предприятия се възстановява на нивата от 2008 и 2009 г. Според статистическите данни на територията на община Тутракан не функционират големи предприятия.

Източник: НСИ

Нарастването на броя на микропредприятията е забележимо след настъпването на икономическата криза през 2008 г., а след кратко забавяне процесът се възстановява и към момента, разкривайки продължаващата активност на предприемаческите процеси в общината.

⁹ Източник: ЕВРОСТАТ

Източник: НСИ

Разпределението на фирмите по сектори от икономически дейности в община Тутракан показва относително сходни стойности за периода 2008 г. – 2012 г.

Най-голям дял в броя фирми заема сектор Търговия (услуги) с дял от 36,5% за 2012 г. (намалел с 5% спрямо 2008 г.), следван от сектор Селско стопанство. Секторът Селско стопанство бележи значим ръст след 2010 г., като през 2012 г. заема 22,8% от общия брой предприятия при 18,7% през 2008 г. Броят на предприятията в сектор Преработваща промишленост намаляват след пика през 2009 г. и през 2012 г. заемат 8,3% от общия брой предприятия в общината.

За разглеждания период намалява броя на предприятията в секторите Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения и Хотелиерство и ресторантьорство, а се увеличават тези в секторите Строителство, Транспорт, складиране и пощи и Хуманно здравеопазване и социална работа.

3.2. Основни икономически показатели

3.2.1. Брутна продукция

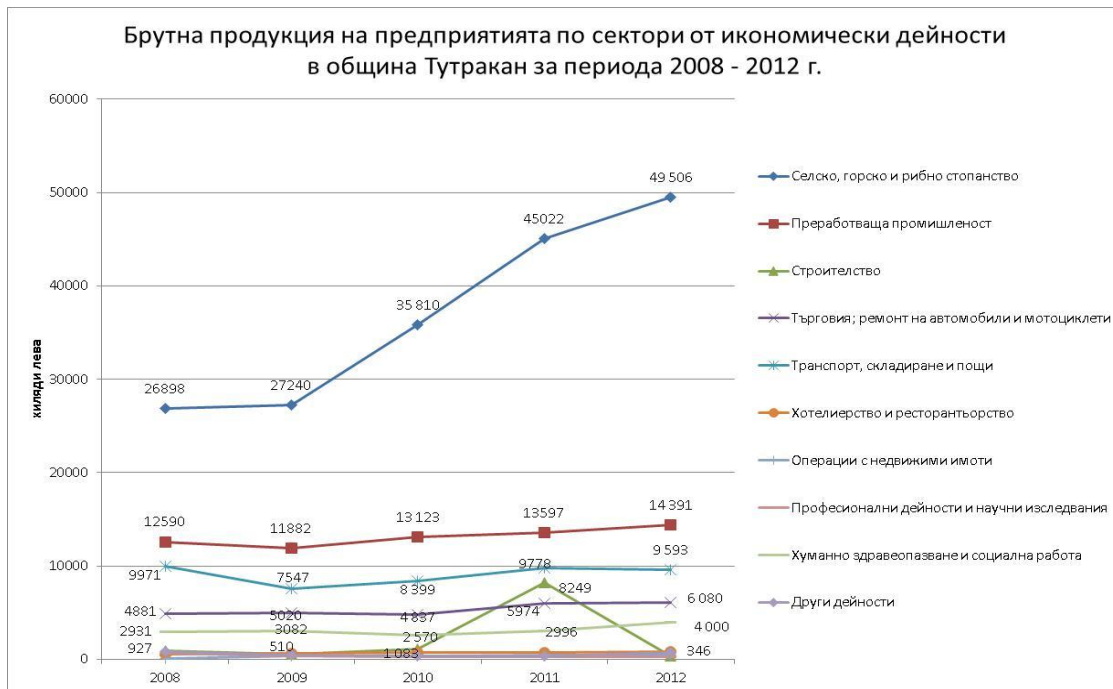
Разпределението на брутната продукция, произведена в община Тутракан според големината на предприятията за периода 2008 – 2012 г. показва, че малките предприятия произвеждат основния дял продукция. Въпреки рязкото увеличение на дела на микропредприятията (2010 – 2011), през 2012 г. той отново спада. Микропредприятията демонстрират устойчив темп на нарастване в общия обем на произвежданата брутна продукция в общината.

Показателно е, че обемът произведена продукция не се влияе от икономическата криза – стойностите на показателя нарастват за всяка от разглежданите години, като кратковременен спад (2008) регистрират само малките предприятия.

Източник: НСИ¹⁰

Сравненията по години на обема брутна продукция на едно предприятие показват, че средните предприятия могат да бъдат считани за по-ефективни – за периода 2008 – 2012 г. увеличението на брутният продукт на едно малко предприятие е 73%. За микропредприятията този показател показва нарастване от 46% за същия период, докато при малките фирми се наблюдава намаление от 23%.

Източник: НСИ

¹⁰ за 2011 г. за малките и средните предприятия липсва информация поради наличие на изискване на конфиденциалност на данните. Стойностите са получени на база експертни оценки, чрез прилагане на процедури за попълване на липсващи данни.

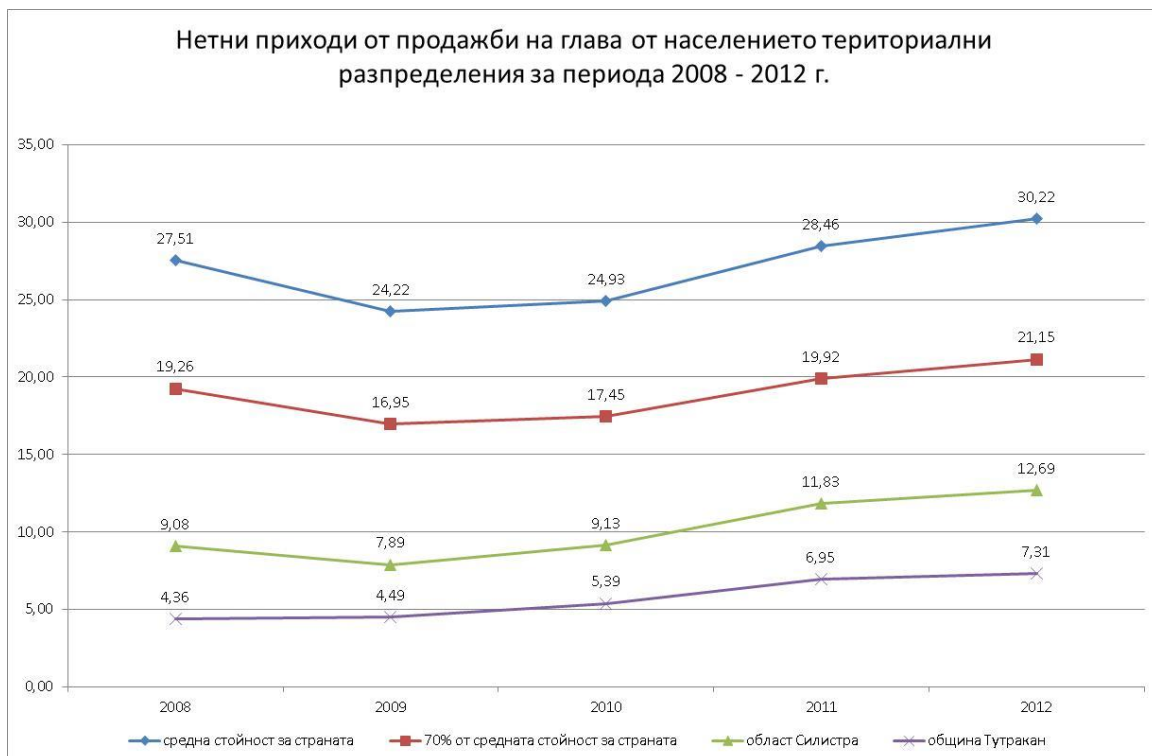
Най-голям дял в произведената брутна продукция в общинската икономика има **сектор Селско стопанство – между 44,6 и 57,4%**. Наблюдава се тенденция за рязко нарастване на обемите между 2009 и 2012 г.

Делът на всички сектори в общия обем брутна продукция остава устойчив, но намалява в общия обем – за сектор Преработваща промишленост от 30 до 16,7%, за сектор Транспорт, складиране и съобщения от 16,5 до 11,1%. Икономическата криза се е отразила по значително на секторите Транспорт, складиране и пощи и Преработваща промишленост.

Най-висока средна стойност на брутна продукция на една фирма през 2012 г. има в сектор Транспорт, складиране и пощи, следван от секторите Селско стопанство и Преработваща промишленост.

3.2.2. Нетни приходи от продажби

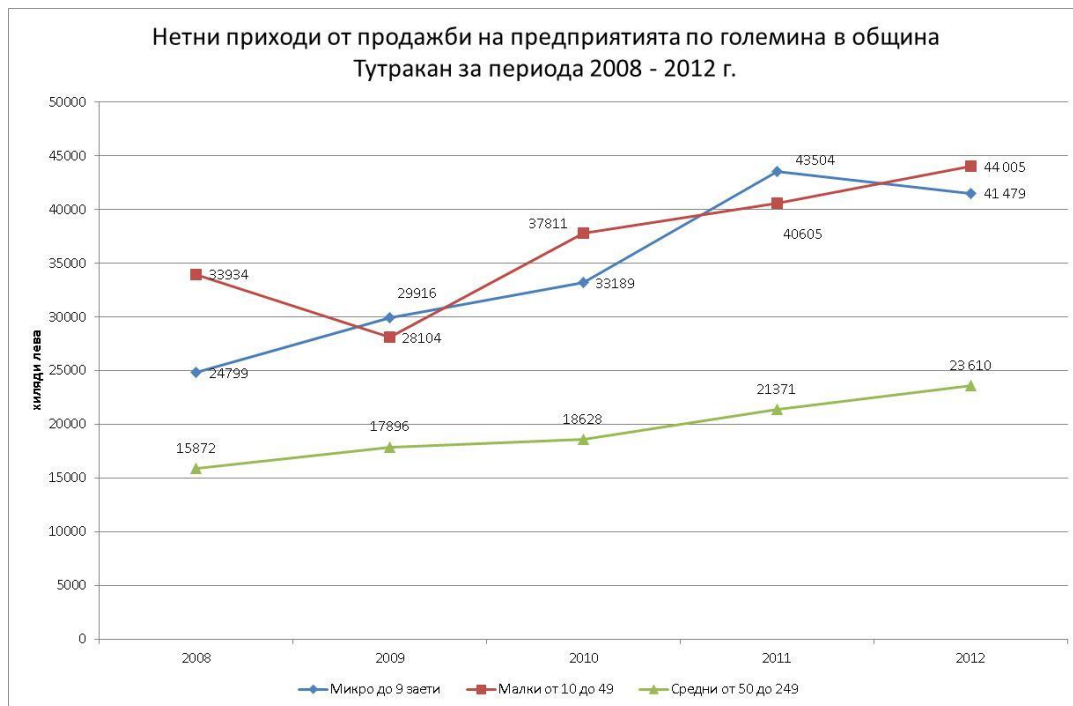
Нетните приходи от продажби на човек от населението за община Тутракан за периода от 2008 – 2012 г. **не следват общата тенденция за страната**. В общината не се наблюдава ефект на спад на показателя в резултат на икономическата криза. Въпреки това продължава регистрираната през 2008 г. тенденция стойността за община Тутракан да е в пъти по-ниска от средната стойност за страната.

Източник: НСИ

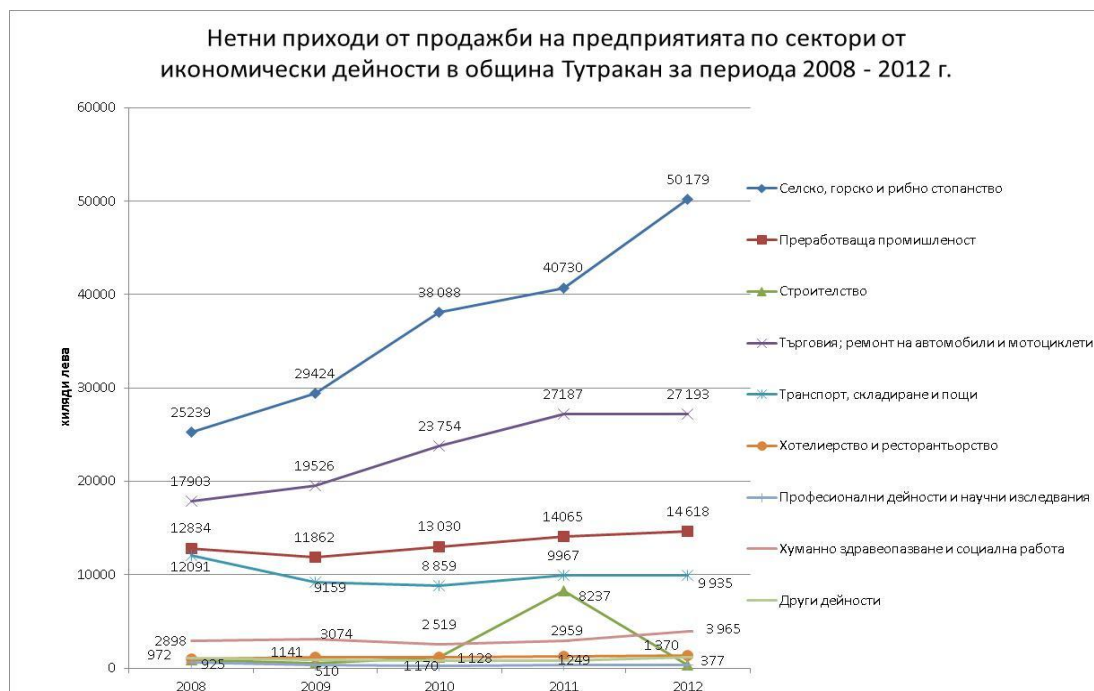
Разпределението на нетните приходи от продажби, произведена в община Тутракан според големината на предприятията за периода 2008 – 2012 г., показва че микро и следните предприятия участват предимно равностойно в общия обем на нетните приходи от продажби в местната икономика. Средните предприятия произвеждат около 1/5 от продажбите в общината.

Показателно е, че обемът нетни приходи от продажби не се влияе от икономическата криза – стойностите на показателя нарастат за всяка от разглежданите години.

Източник: НСИ

Разпределението на НПП по сектори от икономически дейности за периода 2008 – 2012 г. показва, че най-голям дял от НПП реализира сектор Селско стопанство, следван от сектори Търговия, Преработваща промишленост, Транспорт, складиране и пощи.

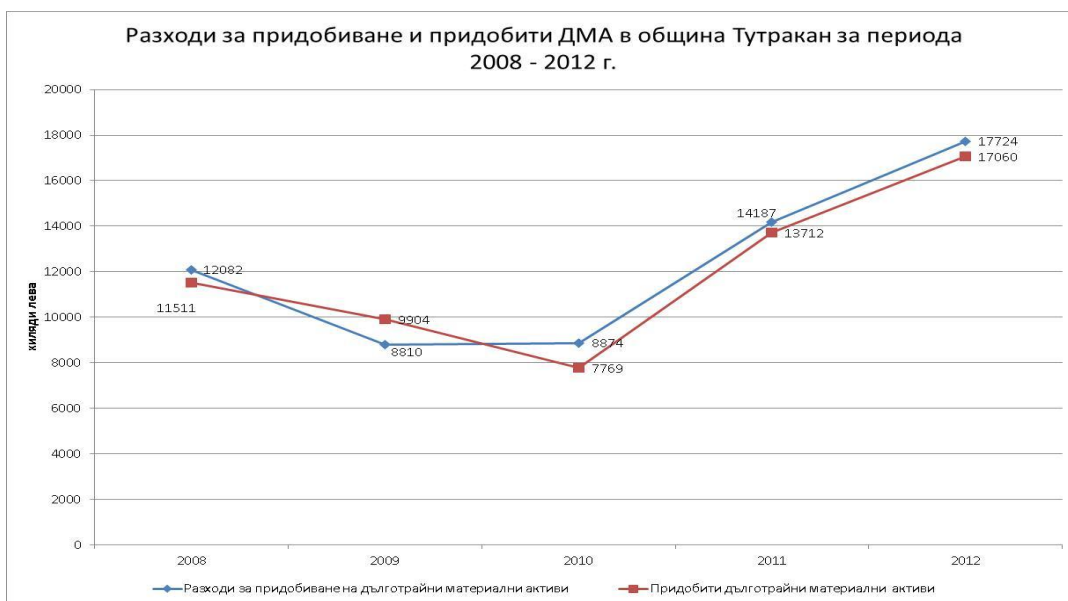

Източник: НСИ

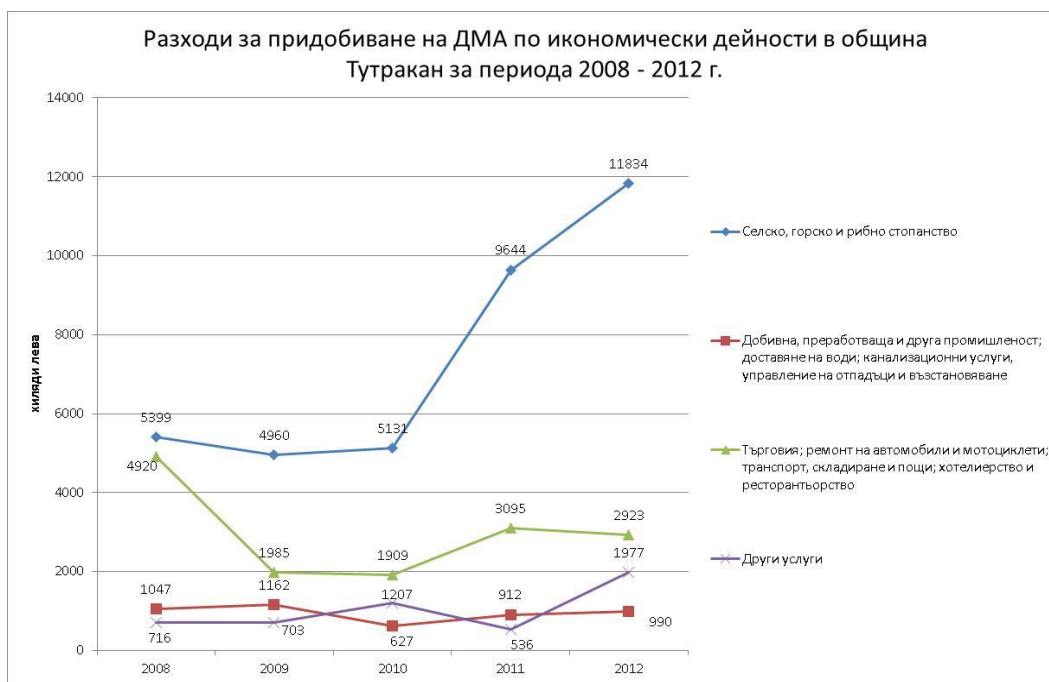
3.2.3. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА)

Разходите за придобиване на ДМА са почти единственият икономически индикатор, който регистрира влияние от икономическата криза – стойностите му намаляват забележимо от 2008 до 2010 г. През 2011 и 2012 г. разходите за придобиване на ДМА се увеличават почти два пъти.

Това показва, че инвестиционната активност в общината нараства, което вероятно се дължи в най-голяма степен на рязкото нарастване на инвестиции в сектора Селско стопанство.

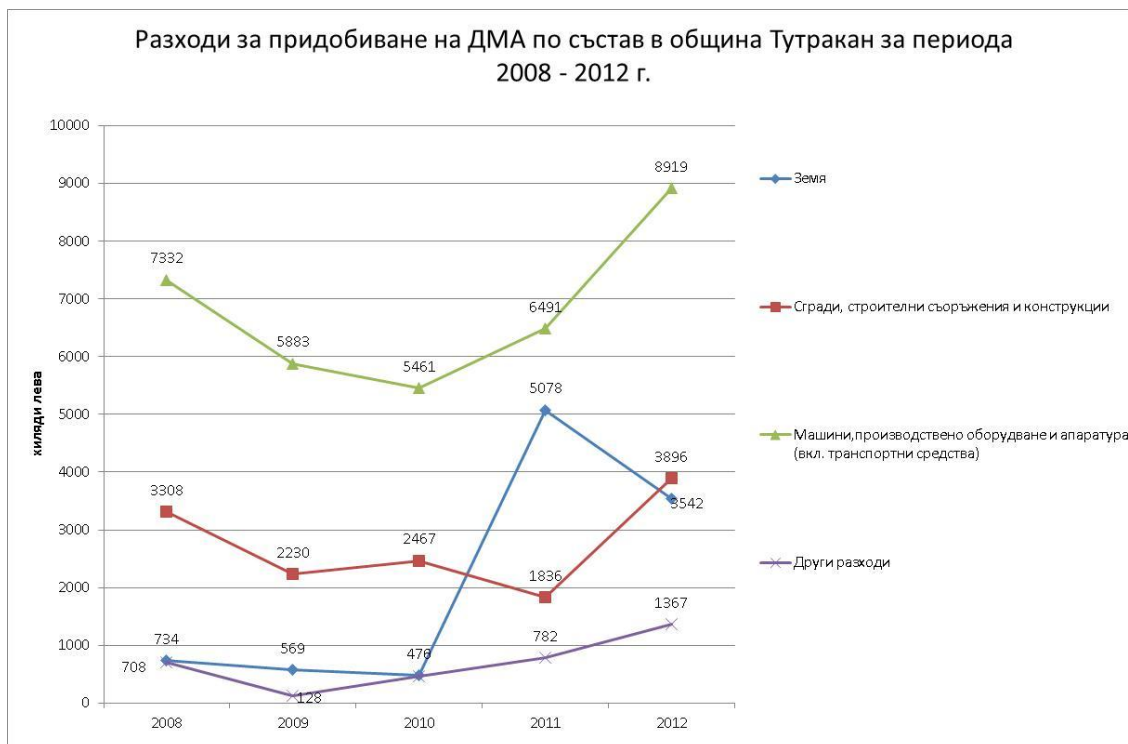

Източник: НСИ

Източник: НСИ

Данните показват, че най-значими по обем са инвестициите в сектор Селско стопанство. За две години (2011 и 2012 г.) те нарастват повече от два пъти. Инвестициите в сектор Преработваща промишленост възстановяват в известна степен нивата, постигнати преди икономическата криза.

Източник: НСИ

Основните инвестиции са в машини, производствено оборудване и апаратура, вкл. транспортни средства. Инвестициите в земя се увеличават рязко през 2011 г. и през 2012 г. все още остават на високи нива. Инвестициите в сгради, строителни съоръжения и конструкции са сравнително устойчиви, с лек спад по време на икономическата криза, но през 2012 г. нивата им надвишават тези от началото на периода.

3.3. Преки чуждестранни инвестиции

Източник: НСИ

Данните показват, че за периода 2010 – 2012 г. преките чуждестранни инвестиции са около 3% от преките чуждестранни инвестиции в област Силистра.

3.4. Състояние на основни икономически сектори в община Тутракан

Следва да се има предвид, че високите стойности на макроикономическите показатели в сектор Селско стопанство се дължи в голяма степен и на силното покачване на изкупните цени на зърнените култури през 2010 и 2011 г., които остават все още високи и през 2012 г. Това прави секторът силно уязвим от изкупните цени на продукцията на международните пазари, което във висока степен застрашава устойчивостта на сектора, съответно на общинската икономика, доколкото той е основен в нейния микс.

Това предпоставя необходимостта от подкрепа за другите два основни сектора – Преработваща промишленост и Транспорт, складиране и пощи.

3.4.1. Промиишлено производство

Местоположението на района и степента на изграденост на техническата и социалната инфраструктура определят стопанската конюнктура в общината. Община Тутракан има сравнително неразвита икономическа база. Промиишлеността е представена от няколко големи предприятия, които в по-голямата си част са със силно свито производство през последните години. Някои от предприятията развиващи дейност на територията на Община Тутракан са¹¹:

¹¹ По данни на община Тутракан към 10.01.2011 г.

Наименование на фирмата производител	населено място	Дейност	Брой персонал
ЕООД “Паунов” – Камен Борисов Паунов	гр. Тутракан	хлебопроизводство	6
ЗК “Хр. Ботев” – Недка Маринова Йорданова	гр. Тутракан	хлебопроизводство	7
ЗК “Изгрев”- Петра Пенчева	с. Белица	хлебопроизводство	2
ЕТ “Методиеви”	гр. Тутракан	производство на хляб и закуски	5
ООД “Едрина” – Николай Николов	гр. Тутракан	кланица и колбасарница	13
ЕТ “Апис-Н.Н.” – Николай Василев Николов	гр. Тутракан	кланица и колбасарница	2
“Булдекс” – ООД – Димо Денчев	с. Белица	пр-во бяло саламурено сирене и др. млечни продукти	68
ЕТ “Денчеви” – Димо Денчев	с. Белица	пр-во с.с. продукция	5
ЕТ “Мил-Стеф-90” – Стефка Козарева	гр. Тутракан	шивашки цех-конфекция, бутик	25
ЕТ “Леопард” – Кремена Стилиянова	гр. Тутракан	шивашки цех - конфекция	50
ЕООД “Стройлидер” – Росен Михайлов Георгиев	гр. Тутракан	пр-во и продажба на стр-ни материали /вар, циментов разтвор/, услуги – строителство и ремонт	10
“Тутраканска гора”-ООД – управител Георги Стойков	гр. Тутракан	дърводобив и обработка на дървесина	30
“Лодкостроител - К” –ООД	гр. Тутракан	пр-во на малотонажни плавателни съдове и ремонт на същите, производство на технически изделия и изделия за бита	16
“Ейч Ес Ел” – ООД – Русе	гр. Тутракан	пр-во на уреди за бита	52
“Ди Ес Ейч” – ЕООД- Русе	гр. Тутракан	оборудване за автоматични паркинги	42
ЕТ “Ник – Пластик” – Валя Петрова	гр. Тутракан	пр-во на пластмасови изделия; с.с. дейност	14
“Житомел” - АД	гр. Тутракан	обработка и съхранение на зърно	30
“Златна Тракия” – ЕООД , управител Иван Ангелов Георгиев	гр. Тутракан	транспортна дейност – товаро-разтоварна, търговия със	8

Наименование на фирмата производител	населено място	Дейност	Брой персонал
		с.с.продукция	
Марин Гюнев	гр. Тутракан ”	дърводелска работилница	2
Тодор Кръстев	гр. Тутракан	дърводелска работилница	2
Тодор В. Тодоров	гр. Тутракан	дърводелска работилница	2
ЕТ “Дар”- Димитър Владев	гр. Тутракан	дърводелска работилница	1
Иван Констанцалиев	гр. Тутракан	дъскорезница	15
Тодор Арабаджиев	гр. Тутракан	дъскорезница	1
Петър Кадибянов	гр. Тутракан	тенекеджийски услуги	1
“Амон –РА”-ООД – Николай Николов	гр. Тутракан	отглеждане на патици	44
ЕТ “Дълбокови” – Нело Добрев Дълбоков	гр. Тутракан	отглеждане на патици	9
Георги Димитров Генов	гр. Тутракан	железарски услуги	2
“ТАТ” –ООД – Пламен Николов Николов	гр. Тутракан	обществен превоз на пътници	19
ЕТ “Реми” - Георги Пенев	гр. Тутракан	товарни автомобилни превози	38
Рибари	гр. Тутракан	риболов -33 тона/год.	175
Държавно лесничейство	гр. Тутракан	Охрана на ДРФ	39
ЗК”Царев Дол”	с. Търновци	селскостопанска продукция	
ЗК”Прогрес” Слави Дяков Друмев	с. Варненци	зърнопроизводство	25
В и К	гр. Тутракан	управление на водоснабдителните и канализационни системи	
Енергоснабдяване	гр. Тутракан	енергоснабдяване	
МБАЛ- ЕООД	гр. Тутракан	осъществяване на болнична помощ	
ЕТ “Радо” – Радослав Жейнов	гр. Тутракан	гипсови и циментови изделия	1
ЕТ “Кристал-П 92-Пламен Добрев”	гр. Тутракан	изкупуване на черни и цветни метали	
ЕТ “Кристал-П 92-Пламен Добрев	гр. Тутракан	изкупуване на черни и цветни метали	
“Липник Трейдинг” ООД гр. София	гр. Тутракан	изкупуване на черни и цветни метали	

3.4.2. Селско стопанство

Данните показват, че сектор Селско, горско и рибно стопанство е важен сектор в икономическата структура на общината. Това се отнася и до цялата област, доколкото сред 28-те области в страната Силистра е с най-висок дял на първичния сектор – 24,6% от брутна добавена стойност (БДС) през 2010 г. при средно за страната – 4,9%. Ръстът на селскостопанското производство е над средния за страната и останалите области от Северен централен район.

Благоприятното съчетание на плодородни почвени видове, климатични условия и релефни морфоструктури са предпоставка за развитие на областта като интензивен земеделски район, а дългогодишните традиции в растениевъдството и животновъдството обуславят селското стопанство като приоритетен отрасъл.

По данни на Годишния доклад за дейността на ОС ”Земеделие” – Тутракан¹² през 2013 г. селскостопанския фонд на община Тутракан възлиза на 475 846 декара, от които обработваеми са 283 885¹³ декара. Общият горски фонд е 138 718,49 декара¹⁴.

Преброяването на земеделските стопанства през 2010 г. дава възможност за бъде съставен профил на структурата на земеделските стопанства в община Тутракан.

Разпределение на земеделските стопанства в община Тутракан

според размера на ИЗП¹⁵¹⁶

		Община Тутракан	Област Силистра	България	
Общо	Брой стопанства	1866	13 468	370 222	
	ИЗП (дка)	251 340,6	1 652 839,1	36 169 647,3	
	Среден размер (дка)	142,3	124,2	101,3	
ИЗП (дка)	= 0.0	Брой стопанства	100	269	13 148
		Брой стопанства	903	6 739	268 015
	>0.0 и <10.0	ИЗП (дка)	3 392,3	28 460,2	816 280,7
		Брой стопанства	267	2 387	46 944
	>10.0 и <20.0	ИЗП (дка)	3 666,1	32 989,2	625 506,8
		Брой стопанства	404	3 084	41 124
	>20.0 и <100.0	ИЗП (дка)	16 200,4	123 512,8	1 631 422,8
		Брой стопанства	130	643	12 828
	>100.0 и <500.0	ИЗП (дка)	25 529,8	131 941,8	2 786 112,8
		Брой стопанства	62	346	8 163
	>500.0	ИЗП (дка)	202 552,0	1 335 935,1	30 310 324,2
		Брой стопанства			

Данните показват, че основния дял земеделски стопанства в общината обработват под 10 дка земя. 267 земеделски стопанства обработват между 10 и 20 дка, 404 стопанства обработват между 20 и 100 дка (средно 40дка), 130 стопанства обработват между 100 и 500 дка (средно 197 дка) и 62 земеделски стопанства обработват по над 500 дка (средно 3 277 дка).

Регистрирани земеделски производители по реда на Наредба № 3 за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители към м. декември, брой¹⁷

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
--	------	------	------	------	------	------

¹² за периода януари – декември 2013 г.

¹³ по данни на Годишния доклад за дейността на ОС ”Земеделие” – Тутракан, вкл. ниви, трайни насаждения, лозя, разсадници

¹⁴ Пак там

¹⁵ Използвана земеделска площ (ИЗП)

¹⁶ Източник Преброяване на земеделските стопанства през 2010 година област Силистра – основни резултати, бюлетин № 219 – ноември 2012, Министерство на земеделието и храните

¹⁷ По данни на ОДЗ Силистра

Община Тутракан	447	502	495	405	363	357
Общо за област Силистра	2 815	3 386	3 185	2 302	1 993	2 060

Вид и брой животновъдни обекти на територията на община Тутракан и област Силистра, 2012 г.¹⁸

	Община Тутракан, бр.	Общо за област Силистра, бр.
Говедов.обекти	221	3050
Говеда - общо	1688	14085
Биволов.обекти	0	9
Биволи - общо	0	143
Овцевъдни обекти	329	5909
Овце - общо	7791	59675
Козевъдни обекти	69	1564
Кози - общо	1067	9289
Промишлени ферми	0	4
тип "А"	0	1
тип "Б"	5	13
задни дворове	123	757
Свине - общо	269	8826
Обекти за ЕК	740	5131
Еднокопитни-общо	740	5237
промишлени	1	10
задни дворове	1190	13643
Птици общо	28821	305521
Регистрирани пчелини	146	542
Пчелни семейства-общо	8283	34592

Силно проявена е тенденцията на намаляване в овцевъдството във всички общини, най-силно проявена в общините Тутракан и Силистра.

Баланс на Държавен поземлен фонд по земища на населените места

Землище	Земеделски земи				Стопански двор
	ниви	Трайни насаждения	Пасища и мери	други	
Гр. Тутракан	37,149			4,759	0
с. Антимово	1040,187			23,462	75,604
с. Белица	1064,431	36,329			54,778
с. Бреница	1909,855		1,510		84,593
с. Варненци	524,400	25,501			56,989
с. Дунавец	142,067			17,535	0

¹⁸ По данни на ОДЗ Силистра

с. Нова Черна	1011,847		353,18	3992,981	207,478
с. Пожарево	543,889			13,500	0
с. Преславци	421,065				248,943
с. Старо село	2252,680			1632,776	95,542
с. Сяново	337,954				1,403
с. Търновци	492,780				0
с. Цар Самуил	1516,874	842,07		585,236	402,618
с. Царев дол	631,366				0
с. Шуменци	781,589				73,623

Основните земеделски култури, които се отглеждат в областта, са зърнено-житните, маслодайните култури и тютюн. В общината са застъпени трайните насаждения.

В периода 2014 – 2020 г. политиката за развитие на селските райони ще работи и чрез специални тематични подпрограми. България избра да подкрепи чрез този специфичен инструмент малките земеделски стопанства. Предстои одобряване на *Тематична подпрограма за развитие на малки земеделски стопанства в Република България – 2014 – 2020 г.* Тя предвижда специфично подпомагане на земеделски стопанства с размер до 100 дка, като на практика в нейния обхват ще попаднат близо половината земеделски стопанства в община Тутракан, които обаче обработват едва около 1,35% от обработваемата земя в селскостопанския фонд на общината.

Държавният горски фонд на територията на община Тутракан се управлява от Държавно горско стопанство „Тутракан“. Основните дървесни видове, даващи облика на естествената горска растителност, са акацията, тополата, сребролистната липа и церът. На територията на община Тутракан има голямо разнообразие от горски масиви. Представени са почти всички широколистни видове /без бук/, всички дъбове, топола, акация, върба, липа. Липата представлява 30% дървесните видове, което е необходимо за развитието на пчеларството в района.

На територията на община Тутракан работи една от шестте местни инициативни рибарски групи в страната – МИРГ „Главиница – Тутракан – Сливо поле“. Дейността на групата е финансирана от Приоритетна ос № 4 „Устойчиво развитие на рибарските области“ от Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ 2007 – 2013г. Местната инициативна рибарска група е регистрирана като юридическо лице, създадено с цел осъществяване на дейност в обществена полза и регистрирано съгласно разпоредбите на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ). МИРГ е създадена като публично-частно партньорство с участници от трите обществени сектора: публичен, бизнес и граждански. Сдружението се състои от 26 членове, от които 12 юридически и 14 физически лица.

Целите на Стратегията за развитие на МИРГ включват повишаване на конкурентноспособността в рибарския сектор чрез подобряване на ефективността на заетите в сектор рибарство и създаване на добавена стойност към продуктите от риболов и аквакултура; насърчаване на местното предприемачество и създаване на

условия за устойчиво развитие на рибарската област; изграждане на капацитет за изпълнение на местната стратегия за развитие.

В изпълнение на Стратегията за развитие на МИРГ са осъществени осем проекта, насочени към рехабилитация и преустройство на публични пространства, възможности за развитие на туризма и др.

3.4.3. Туризм

Община Тутракан няма традиции в развитието на масовия туризъм. Съществуващите природни дадености, географско положение и близост до туристически обекти от национално и международно значение, създават предпоставки за развитие на алтернативния туризъм като сектор, подпомагащ местната икономика.

Географското положение и наличието на възможности за лесно преминаване на границата с Румъния създават предпоставки за развитие на международен и селски туризъм в общината, свързан с представяне на местните етнографски обичаи, както и тематични туристически маршрути (велотурове по Дунав и др.).

„Дунавски вело маршрут” е проект, осъществен с финансовата подкрепа на ТГС Румъния – България 2007 – 2013г.¹⁹ Разработени са седем маршрута, като под №7 е включен участък гр. Русе – гр. Силистра (гр. Русе – гр. Тутракан – с. Сребърна – гр. Силистра).

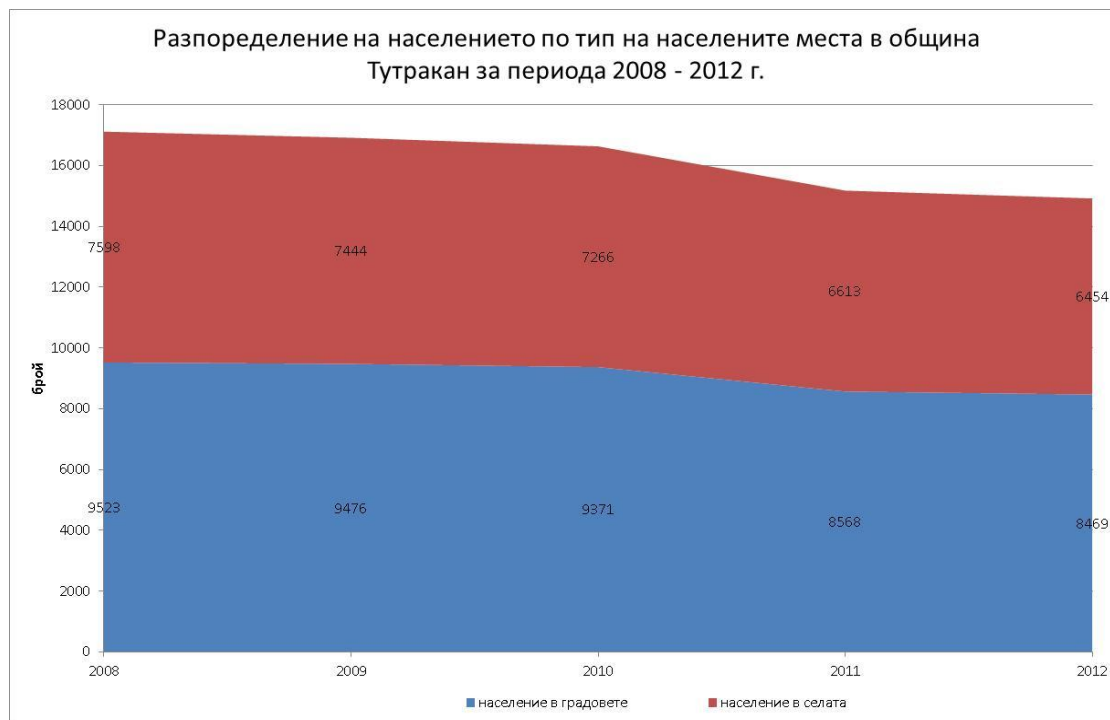
Подобни инициативи предоставят възможност за привличане на туристи, но и изискват адекватна и навременна реакция от местната власт за създаване на условия за престой на туристите и съответно възможност за развитие на икономически дейности, свързани с тяхното обслужване.

¹⁹ www.danube-bike.eu

4. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

4.1. Демографска структура и тенденции

4.1.1. Население

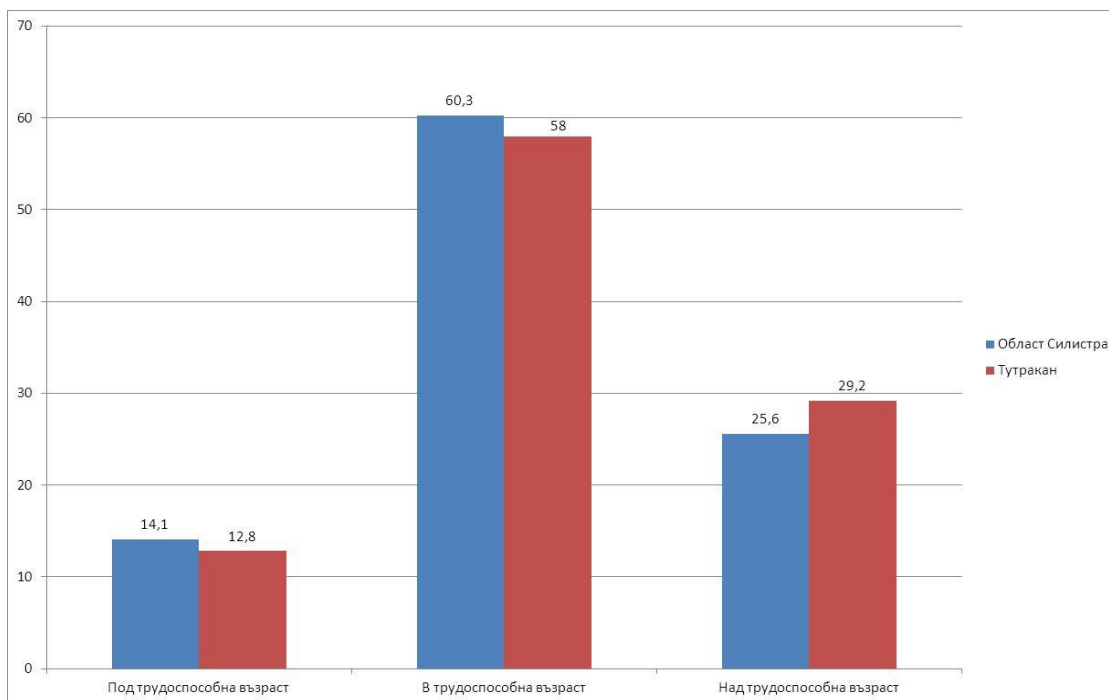
Източник: НСИ

Населението на община Тутракан е около 13% от населението на област Силистра. Макар и с по-плавен темп, тенденцията на населението в община Тутракан следва общата тенденция на намаление на населението в областта и страната. За периода 2008 – 2012 г. населението на община Тутракан е намаляло общо с 2 198 души или приблизително с 12,83%.

Източник: НСИ

Разпределението на населението между града и селата е сравнително балансирано. Темпът на намаляване на населението в селата изпреварва този в общинския център.

Източник: НСИ, Преброяване на населението през 1011 г.

Структура на населението по възрастови групи се доближава в голяма степен към средното за областта.

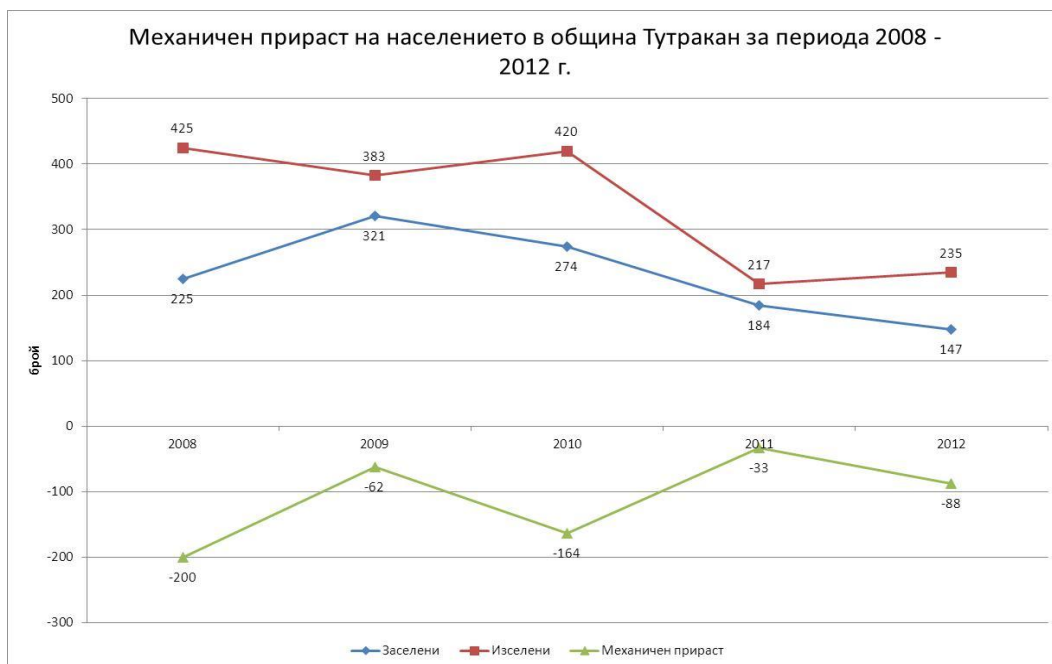
4.1.2. Естествен прираст на населението

Източник: НСИ

Коефициентът на раждаемост в община Тутракан е с тенденция на бързо намаление – за периода 2008 – 2012г. броят на ражданията в общината намалява с почти 27%. Стойностите на коефициента на смъртност остават устойчиви.

4.1.3. Миграционни процеси

Източник: НСИ

Механичният прираст на община Тутракан за периода 2008 - 2012 г. е отрицателен. Той се формира от намаляващия брой заселени лица в общината и по-големият брой изселени лица.

4.1.4. Етническа структура на населението

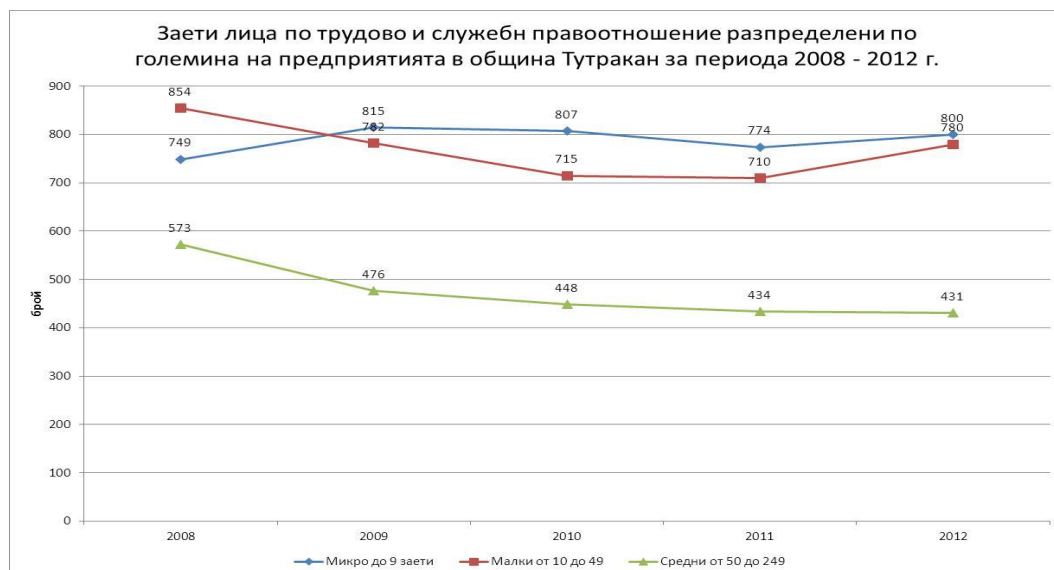

Източник: НСИ

Разпределението на населението на община Тутракан по етническо самоопределяне сочи, че преобладаващата част от населението се самоопределя като принадлежаща към българската етническа група – 67,3%. Малко над ¼ от населението се самоопределя към турската етническа група, а 5,14% към ромската.

4.2. Пазар на труда

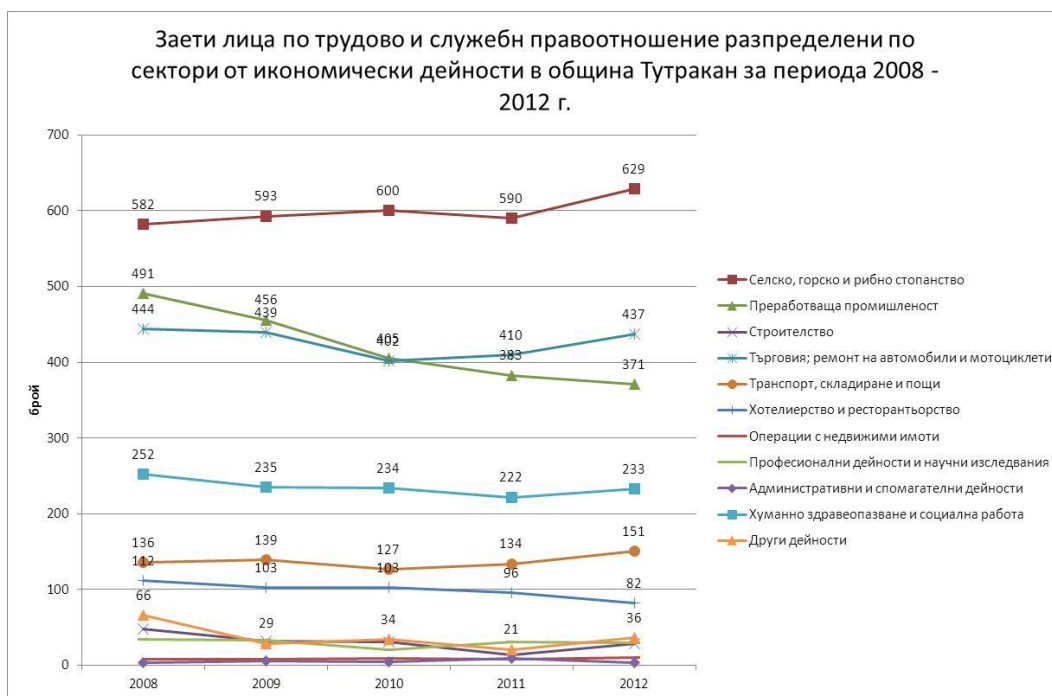
4.2.1. Заети лица

Източник: НСИ

Прави впечатление ниския брой заети в общината. Като цяло броят на заетите в община Тутракан намалява за периода 2008 – 2012 г.

Структурата на заетите лица в община Тутракан, разпределени по големина на предприятията за периода 2008 – 2012 г. показва, че **най-много жители на общината са заети в микропредприятия и малките предприятия**. Средните предприятия осигуряват около 21% от заетостта в общината, като този дял намалява през целия разглеждан период. Сравнително устойчива през периода остава заетостта, осигурявана от микропредприятията. През 2012 г. данните показват леко възстановяване на заетостта при малките предприятия.

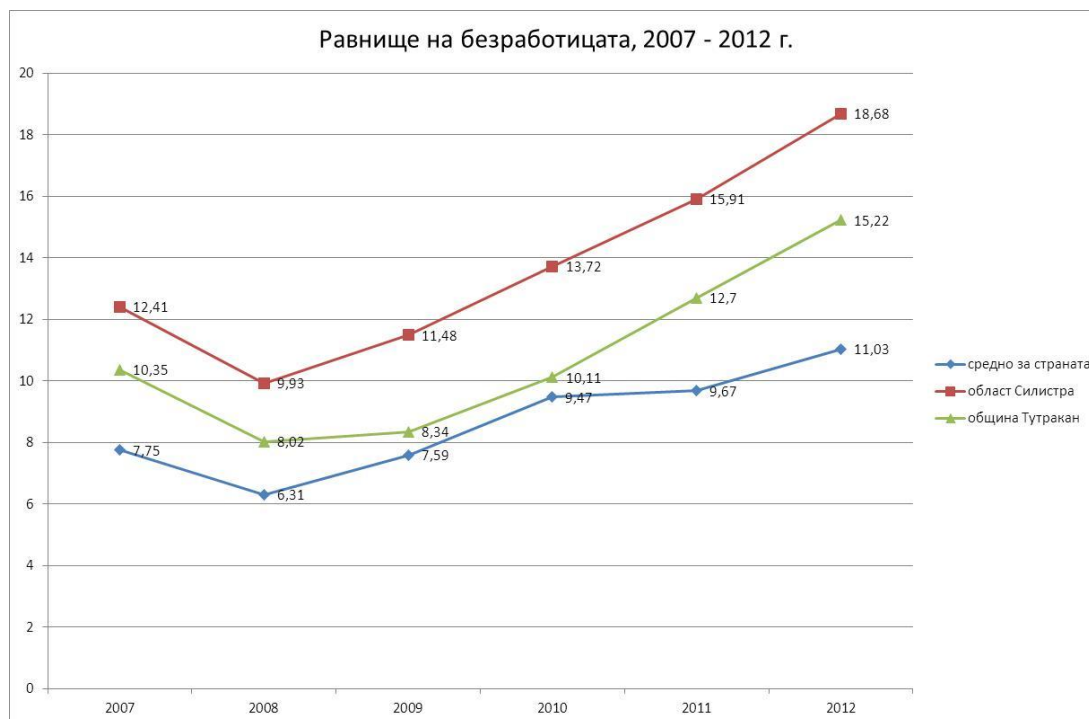

Източник: НСИ

Секторът, който осигурява най-много работни места в общината, е Селското стопанство. Делът му нараства от 27% през 2008 г. до над 31% през 2012 г.

Разпределението по икономически сектори за периода 2008 – 2012 г. показва значителен спад на заетостта в сектор Преработваща промишленост. Секторът Търговия (услуги) също намалява броя на заетите, но от 2011 г. започва бавно възстановяване и през 2012 г. заетите в него достигат броя от 2008 г. Сравнително устойчива остава заетостта в сектор Транспорт, складиране и пощи. Намалява заетостта и в сектор Хотели и ресторанти.

4.2.2. Безработица

Източник: Агенция по заетостта, Стратегия за развитие на област Силистра, 2014 – 2020 г.

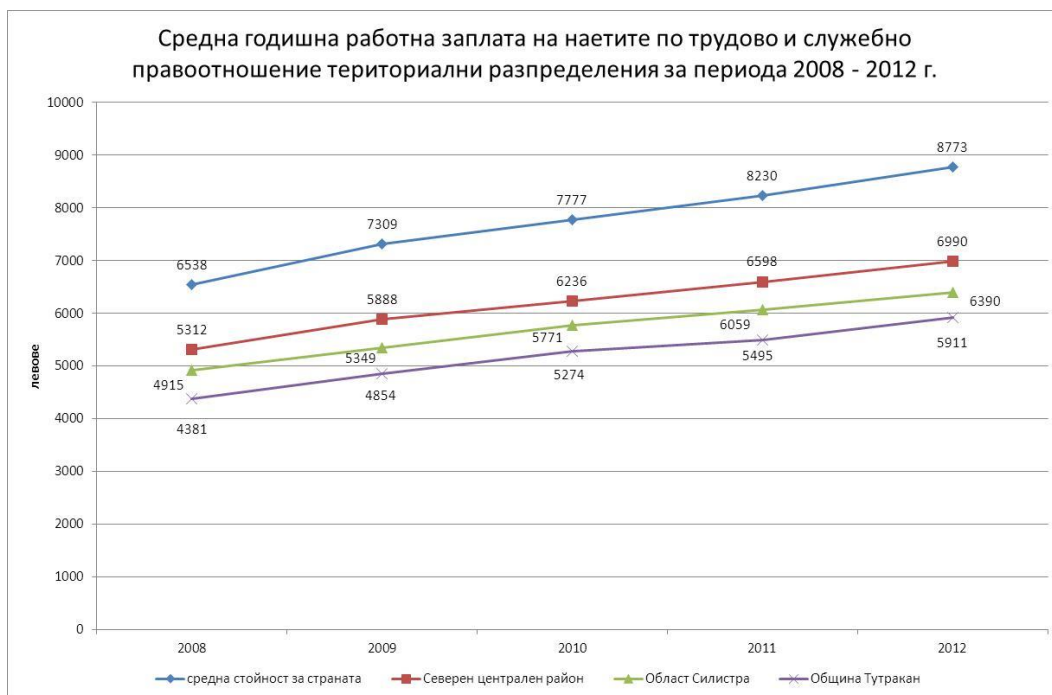
Равнището на безработица за периода 2007 – 2012 г. в община Тутракан нараства чувствително. Ако през 2007 и 2008 г. нивото следва общата тенденция за цялата страна на намаляване, през 2009 г. започва да нараства, въпреки че през целия период остава по-ниско от средните стойности за областта.

Делът на дългосрочно безработните в община Тутракан е под средното ниво за областта.

Нарастване на нивото на безработица продължава и в периода, в който икономиката на страната като цяло бележи признаци на възстановяване от икономическата криза, а икономическите показатели на общината (НПП и БП и особено в сектор Селско стопанство) нарастват.

4.2.3. Средногодишна работна заплата

Наблюдава се устойчив темп на нарастване на средната годишна работна заплата в община Тутракан. За периода 2008 - 2012 г. увеличението ѝ е 35%. Стойността на индикатора за целия период е по-ниска от средната стойност за областта.

Източник: НСИ

За периода 2010 - 2012 г. в частния сектор по-високо от средното е заплащането само в сектор Селско стопанство. Заплащането в сектор Преработваща промишленост е значително по-ниско от средното, като е по-ниско и от това в сектори Транспорт, складиране и пощи и Търговия.

Източник: НСИ

Диспропорциите между средните работни заплати за различните сектори в общината са осезаеми, като в по-голямата част от секторите се изплащат заплати значително под средните.

4.3. Състояние и тенденции в развитието на социалните услуги

В община Тутракан функционират редица социални услуги, предоставяни от различни видове центрове и насочени към нуждите на населението, вкл. грижи за деца, за възрастни хора, както и хора в неравностойно положение. Съгласно информацията, представена в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги 2011 – 2015, социалните услуги се осъществяват както чрез бюджетно финансиране (делегирани и местни дейности), така и чрез финансиране от фондовете на ЕС и други донори.

Предоставяните социални услуги са насочени към деца в риск, като една от основните целеви групи, превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви.

Към 2011 г. в община Тутракан има една специализирана институция за деца-Социалнопедагогически интернат в с. Варненци. За децата настанени в институцията е осигурена възможност да ползват социални услуги в общността.

Социални услуги се предоставят в Дом за стари хора гр. Тутракан, Клуб на пенсионера, Клуб на инвалида, Личен асистент и „Млечна кухня”.

През 2012 г. стартира функционирането си и Дневният център за възрастни хора с увреждания, финансиран от ОПРЧР, който прекратява дейността си по решение на изпълнителя.

Политиката на държавата е насочена към деинституционализация на децата от домовете чрез създаване на алтернативни на институционалния тип грижи, като Центрове за настаняване от семеен тип. Финансовите средства, предназначени за посрещане нуждите на децата ще следват потребителите, които са успешно изведени от институцията, като съответно се намалява капацитета и финансирането на институцията с всяко изведено дете.

В Общинската стратегия за развитие на социалните услуги 2011 – 2015 са предвидени за изграждане:

- Център за настаняване от семеен тип, чрез който се цели извеждането на децата в риск от специализираните институции и осигуряването на жизнена среда за пълноценното им развитие,
- Център за социална рехабилитация и интеграция- Подкрепа на индивидуалното развитие, поддържане и придобиване на нови способности и самостоятелност на лица с различен вид и степен на увреждане, както и иподкрепа на деца и младежи от различни рискови групи чрез целенасочени дейности за интеграция и превенция на социалното изключване

От 1 януари 2011 г. в община Тутракан се реализира проект BG 051PO001-5.2.07-0053 – С-0001 "Достоен живот в семейна среда чрез предоставяне на социалната услуга домашен помощник в населените места на община Тутракан". Проектът се осъществява с финансовата помощ на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2007 - 2013 г., съфинансиран от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Проектът надгражда и доразвива опита на община Тутракан при реализацията на проекта "Домашен помощник" – фаза 1, като разширява териториалния обхват за хората в неравностойно положение от селата, които не са обхванати от съществуващите програми. Проектът е насочен към възрастните хора с увреждания и самотно живеещите на територията на община Тутракан и селата Цар Самуил, Нова Черна, Старо село, Варненци, Пожарево, Шуменци, Търновци, Преславци. В началото на 2012

г. приключва проектът „Достоен живот в семейна среда чрез предоставяне на социалната услуга домашен помощник в населените места на Община Тутракан”, който обхваща 95 потребители.

Изпълняват се поетите ангажименти в Управленската програма за администрирането на схема „Алтернативи” на проект „Подкрепа за достоен живот”, по който се предоставя социалната услуга „Личен асистент” за деца и лица с увреждания. В настоящия момент тя се предоставя на 37 клиенти и се осъществява от 37 лични асистенти.

Социална трапезария ползват над 200 клиенти от различни населени места в общината, услуга извършвана по проекти на частни лица.-за допълване

За най-малките деца функционира Детска млечна кухня, която е разкрита в ЦДГ”Славянка”. Средствата се осигуряват чрез общинския бюджет по стандарт и от местни приходи.

Една от целите на община Тутракан в разглежданата област през следващия програмен период е да осигури устойчивост на наличните и необходими социални услуги, както и да осъществява наблюдение на развитието на нуждите и да планира съответните мерки по планиране и разкриване на нови или надграждане на съществуващи социални услуги.

Като предизвикателство в социалната сфера може да бъде определено застаряването на населението в областта. Необходимо е **системата за дългосрочна грижа** (услуги за възрастни хора и хора с увреждания) **да предоставя повече възможности и подкрепа за възрастните хора и да осигурява на хората с увреждания възможност да водят самостоятелен и независим живот, както и активно да участват в обществения живот.** Като основна задача е посочен процеса на **подобряване на механизма за координация между системите за социална и здравна грижа**, както от гледна точка на политиките, така и от гледна точка на участващите структури.

Предвид регистрираните устойчиви тенденции за намаляване и застаряване на населението на общината, **особен интерес представляват възможностите за финансиране на иновативни услуги в общността, насочени към нуждите на възрастни хора, вкл. самотно живеещи извън общинския център и младежи и лица в трудоспособна възраст, живеещи в малките населени места.** Работещите в областта на социалните услуги центрове и неправителствени организации активно работят в посока трудова заетост и социално включване на хора с увреждания. Подходящо е развитието на мобилна услуга за предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и медицинска грижа, осигуряване на трудо- и арт терапия, други.

4.4. Здравеопазване

Здравното обслужване на населението в община Тутракан се осъществява от "МБАЛ - Тутракан" ЕООД ЕООД (търговски дружество със 100% общинска собственост). Болницата разполага със 126 легла, 6 отделения с легла, операционен блок, диагностично-консултативен блок. В лечебното заведение работят 37 лекари, 82 медицински сестри и акушерки и 83 човека обслужващ персонал²⁰. От април 2013г.

²⁰ <http://obs.tutrakan.org/private69/mbal.html>

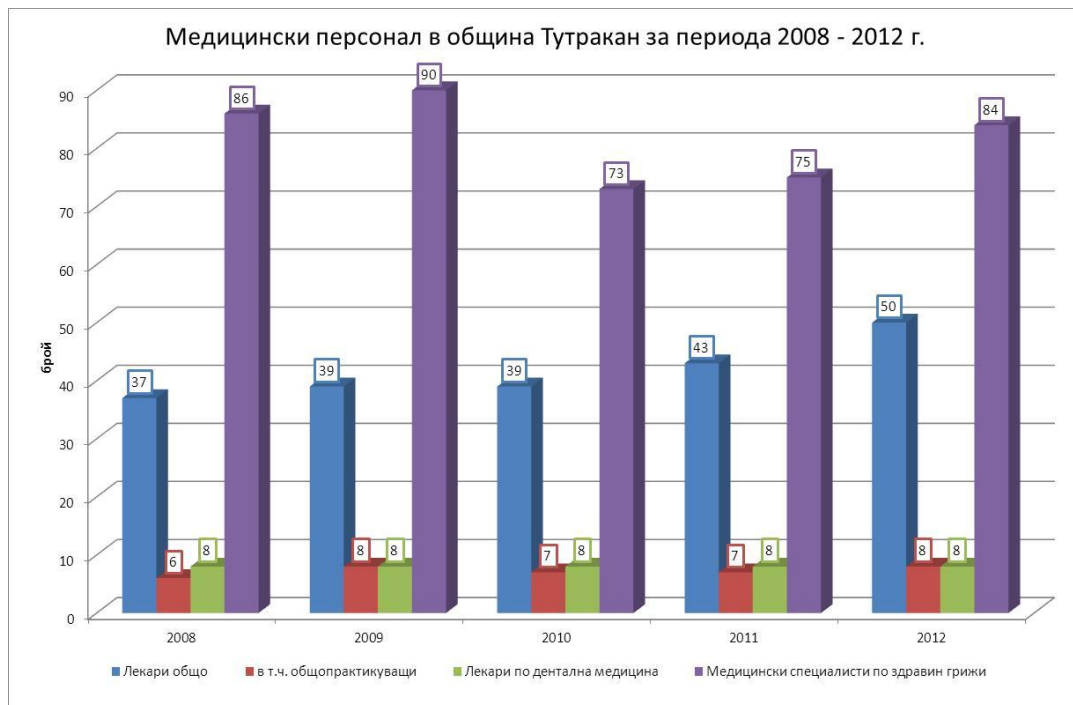
болницата е акредитирана за цялостна медицинска и други дейности с оценка Отличен за четири години и Акредитиционна оценка отличен за практическо обучение на магистър – лекари за придобиване на специалност: акушерство и гинекология и образна диагностика за срок от четири години. Болницата разполага със шест отделения и работи с НЗОК по 86 клинични пътеки.

МБАЛ – Тутракан е със статут на районна болница, т.е с надобщинско значение.

В края на 2013 г. е приключен проект на община Тутракан, финансиран от ОПРР за преустройство и модернизирание на МБАЛ-Тутракан с предоставяне на възможност за долекуване.

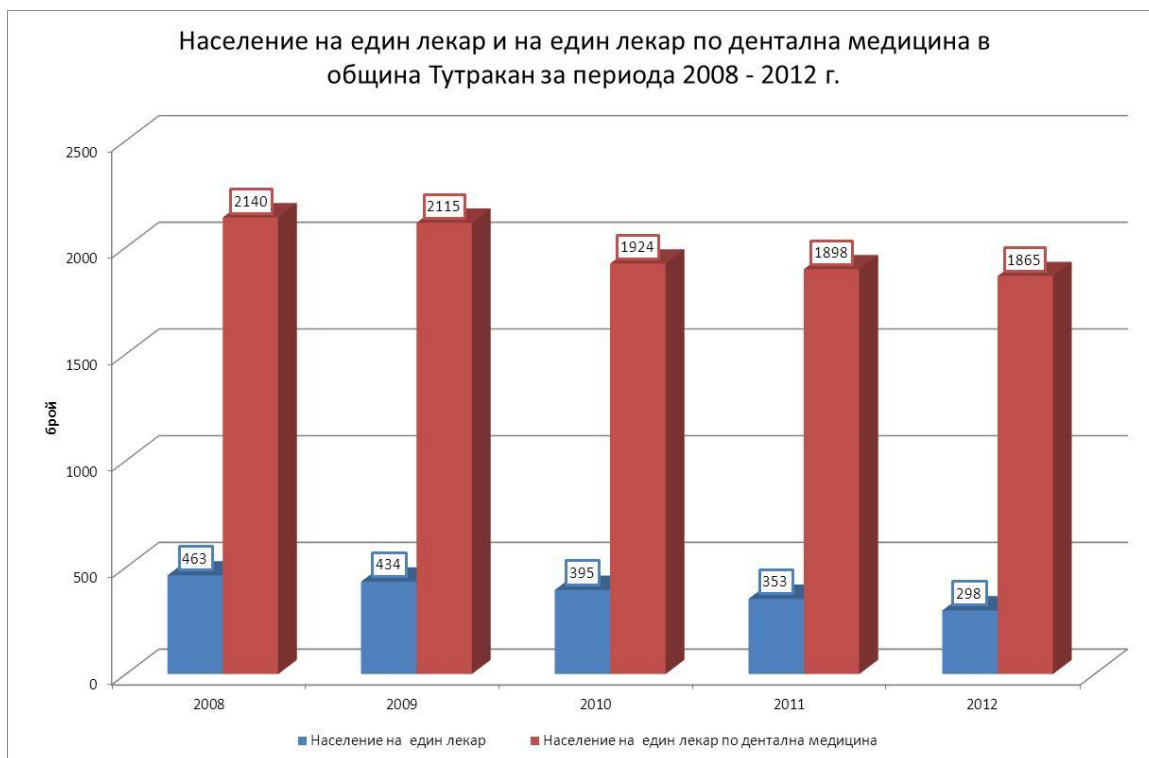
В гр. Тутракан работи и Медицински център „Св. Иван Рилски“, специализиран в дейности в областта на асистираната репродукция.

Спешната помощ на територията на община Тутракан се осъществява от филиал на Центъра за спешна помощ Силистра.

Източник: НСИ

Осигуреността на населението с медицински персонал е устойчива, като броят на лекарите в общината се увеличава от 2008 г. Данните показват, че показателят „Население на един лекар и един лекар по дентална медицина“ за 2010, 2011 и 2012 г. е с по-добри стойности от средните за страната и област Силистра.

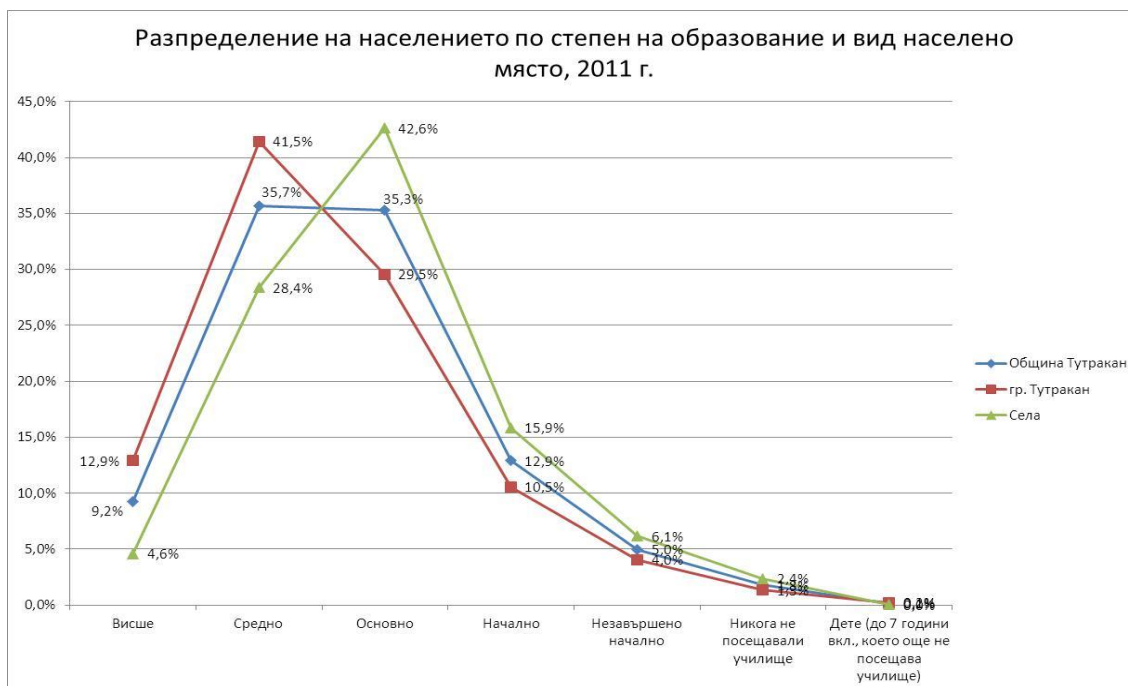
Източник: НСИ

Здравни кабинети има във всички училища и детски градини. Финансовите средства са делегирани от държавата по стандарт се предвиждат ежегодно средства за закупуване на необходимите лекарства и медикаменти. Медицинският персонал (медицински сестри) е част от общинската администрация. Недостигът на училищни лекари все още остава проблем, чието решение следва да се търси на национално ниво.

На територията на община Тутракан функционира и ОДЗ, в което е разкрита яслена група (част от системата с Министерството на здравеопазването).

4.5. Образование

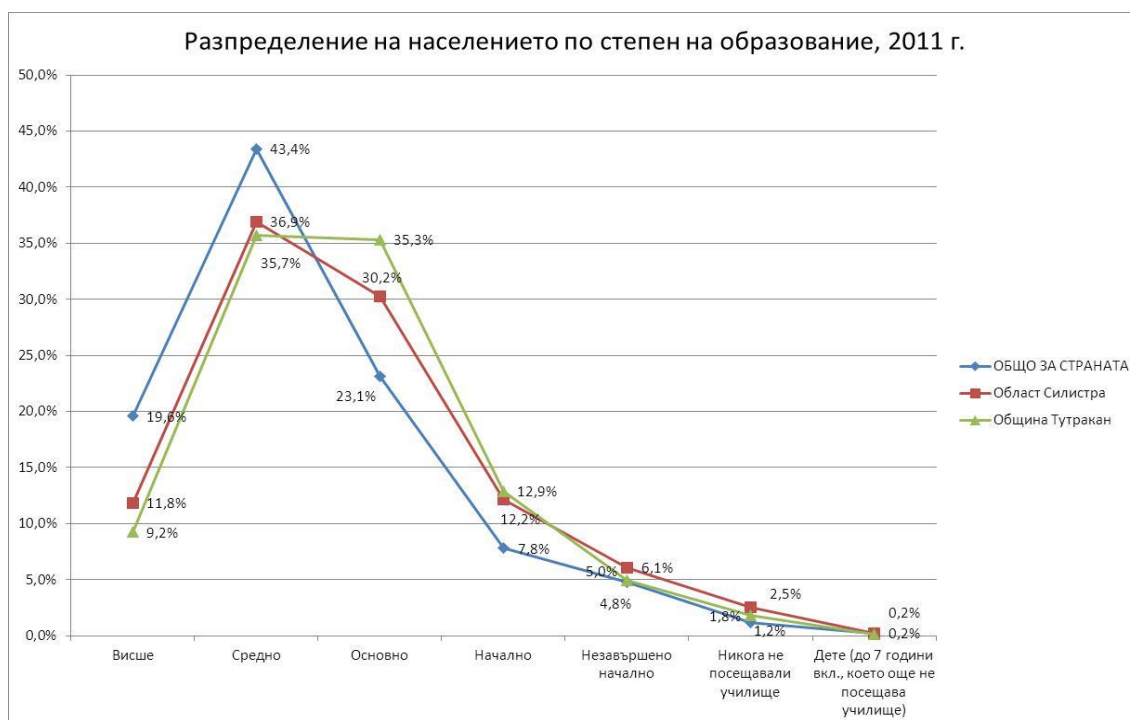
Образователното равнище е важен фактор за качеството на живот. Макар и косвено, степента на образование характеризира равнището на компетенциите на населението и на работната сила. Тя е своеобразен показател за ръста на “човешкия капитал” в общината.

Източник: НСИ

Образователната структура в община Тутракан показва, че в градовете най-висок е дялът на гражданите със средно образование (41,5%), следвани от гражданите със средно образование (35,7%). Гражданите с висше образование в община Тутракан са едва 12,9%, а гражданите с начално – 10,5%.

В селата преобладава дела на населението с основно образование – близо 43%, следвано от тези със средно образование – близо 29%. Населението в селата, което притежава завършена степен на висше образование е 4,6%, а дялът на гражданите с начално образование в селата съставлява 15,9%.

Източник: НСИ, Преброяване на населението 2011

Сравнението на образователната структура на населението на община Тутракан спрямо стойностите на показателя на областно и национално ниво показват, че дялът на население с висше образование в общината е по-нисък от това на областно и национално ниво. Анализът в това отношение е необходим предвид включването на показателя „дял на населението с висше образование” в индикаторите за постигане целите на програма Европа 2020, както и в системата за мониторинг на регионалните планове за развитие²¹.

Дялът на населението със средно образование се доближава до този на ниво област, но е с повече 7 пункта под стойността на национално ниво.

През учебната 2013/2014 г. образователната инфраструктура в община Тутракан се състои от две среднообразователни училища, две основни училища, социално-педагогически интернат и три детски заведения. Основно училище „Стефан Караджа“ е разположено в с. Цар Самуил, а основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“ в с. Нова Черна. Социално-педагогически интернат „Христо Ботев“ е разположен в с. Варненци. Среднообразователни училища в гр. Тутракан - СОУ „Йордан Йовков” и СОУ „Христо Ботев” - са средищни училища. На територията на общината няма защитени училища²².

Развитието на образователната инфраструктура в общината отговаря на демографските тенденции. За периода 2005 – 2012 г. в общината са закрити 3 основни училища (в селата), 2 начални училища (в гр. Тутракан и село) и общо 7 детски заведения (в селата).

Източник: НСИ

Наблюдава се намаление на броя учениците в училищата на община Тутракан. В община Тутракан не функционира професионална гимназия, но в СОУ „Христо Ботев“ са разкрити паралелки с професионални направления „Стопанско управление и

²¹ Виж Национална стратегия за регионално развитие 2014 – 2020 г.

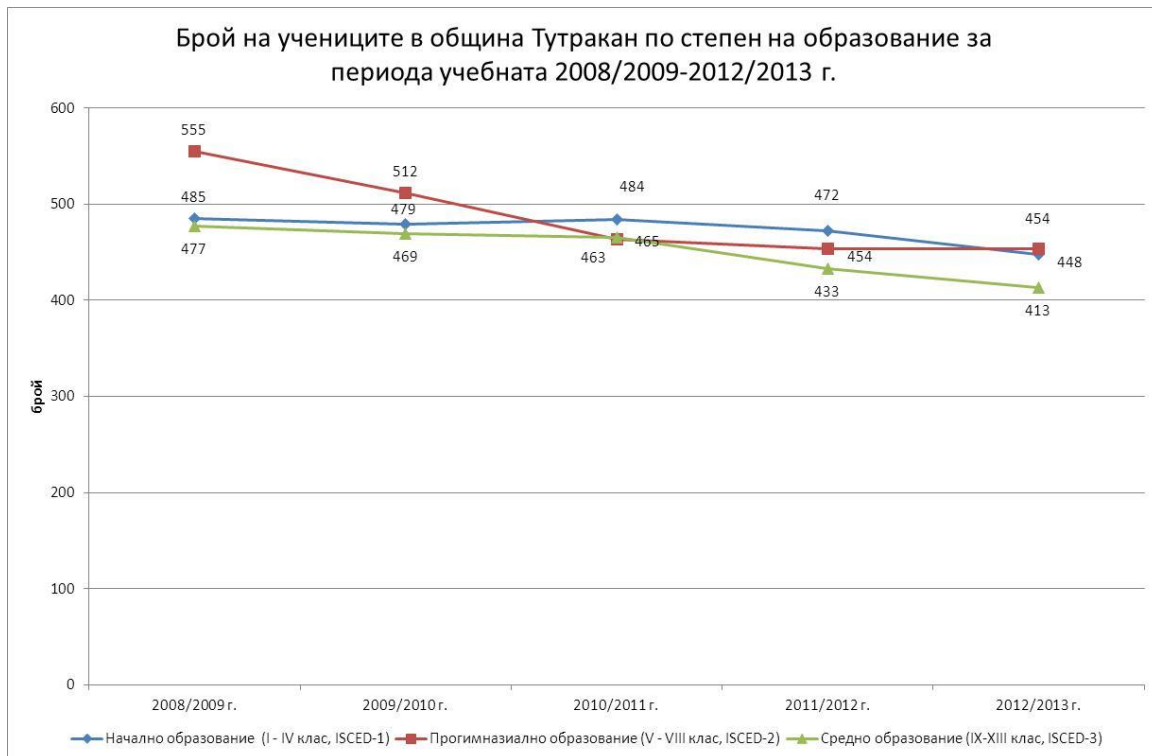
²² Съгласно Решение № 659 на МС от 1 ноември 2013 година за приемане на актуализиран списък със защитените училища в република България

администрация”, професия „Сътрудник в бизнес услуги” и професия „Сътрудник в малък и среден бизнес”; професионално направление „Компютърни науки”, професия „Програмист”. Учениците придобиват втора професионална степен чрез полагане на държавен изпит по теория и практика.

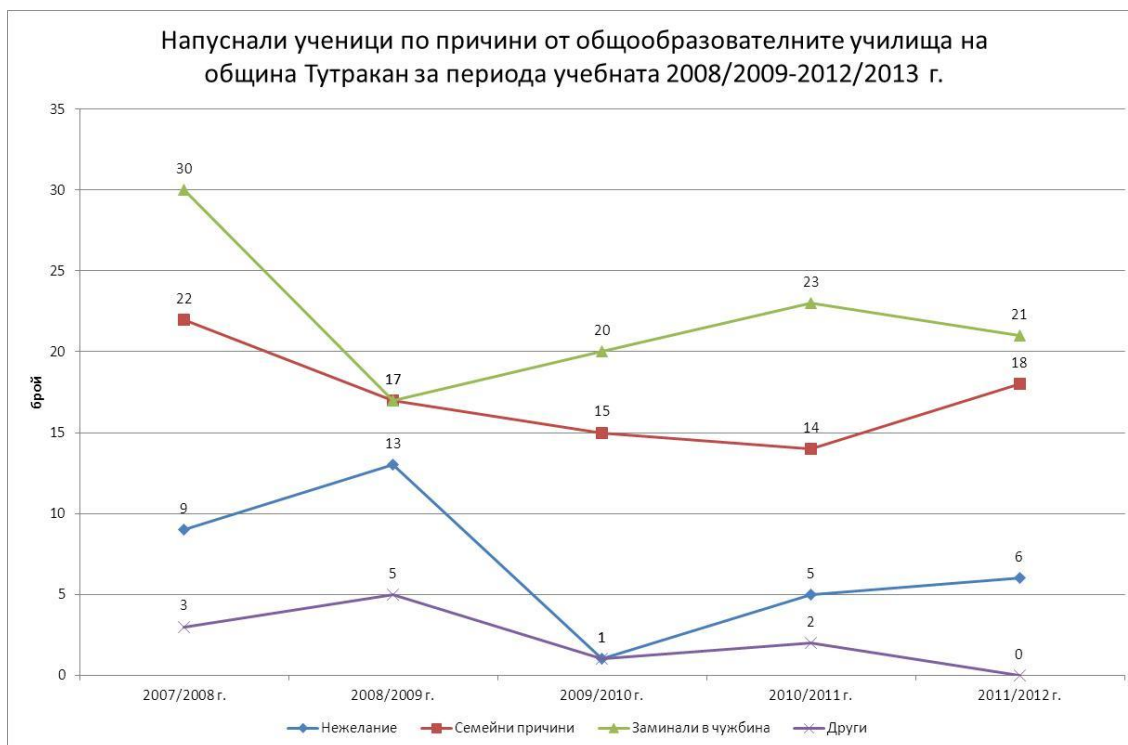
Двете средищни училища успешно реализират по ОП”РЧР” проект”Подобряване на качеството на образованието в средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес”.

По ОП”РЧР”, проект”Да направим училището привлекателно за младите хора. Училище за себе утвърждаване и подготовка към европейски хоризонти-УСПЕХ” работят двете основни училища.

СОУ „Христо Ботев” работи по Проект „Ученически практики”, който се осъществява с финансовата подкрепа по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

Източник: НСИ

Източник: НСИ

Данните показват, че напусналите ученици са под 0,5%. Основните причини за отпадане през наблюдаваните години са заминаване в чужбина и семейни причини.

Общият преглед на образователната инфраструктура в общината показва наличие на оптимизирана мрежа от учебни заведения. В рамките на периода 2007 – 2013 г. са осъществени инвестиции в подобряване на материално-техническата база на общинските училища и детски градини. Извършени са дейности за подобряване на местната образователна инфраструктура на община Тутракан чрез обновяване и модернизирание на двете детски градини ОДЗ „Полет” и ЦДГ „Славянка” и преоборудване на техните кухни.

Необходими са инвестиции за подобряване на учебната среда в учебните заведения. в четирите общински училища- саниране, ремонт на В и К инсталациите, на санитарните възли; преминаване към алтернативно гориво и замяна на скъпо струващото течно гориво,

Общинската образователна политика да бъде насочена към създаване на оптимална мрежа от учебни заведения; обхват на подлежащите на задължителна подготовка ученици и намаляване броя на напусналите образователната система; повишаване компетенциите на учениците; практическа насоченост на професионалното образование; кадрово обезпечаване на образователно-възпитателния процес с мотивирани и ефективни учители.

Настоящият планов период дава възможност за обновяване на оборудването насочено към обучителния процес и въвеждането на ИКТ в обучението.

Училищата в община Тутракан могат да се възползват активно от възможностите за финансиране по оперативни програми и осъществяват проекти, насочени към разнообразяването на извънкласни дейности.

По отношение на висшето образование жителите на община Тутракан разполагат с възможността за обучение в един от основните университетски центъра в страната – Русенски университет „Ангел Кънчев“. В гр. Силистра функционира и Филиал на Висше училище по агробизнес и развитие на регионите, Пловдив за придобиване на образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ – с професионални направления: „Икономика“ (специалности – „Аграрна икономика“ и „Икономика на туризма“) и „Администрация и управление“ (специалност „Управление на агробизнеса“).

4.6. Култура

Геостратегическото местоположение на община Тутракан предопределя наличието на културни пластове и следи от човешко присъствие още от античността. Тук се намират много археологически и архитектурни паметници:

- Антична римска крепост Трансмариска - културна ценност с национално значение от края на III век и средновековно селище;
- Храмът “Св.Николай”, гр.Тутракан – паметник, построен през 1861 - 1865 г.;
- Архитектурният ансамбъл “Рибарска махала” е единственото естествено обособило се рибарско селище по поречието на р.Дунав от епохата на Възраждането и е с национално значение. Махалата има висок статут на автентичност. 48 от възрожденските къщи са регистрирани като културна ценност с местно значение;
- Сградата, в която от 1993 г. се помещава Историческия музей е известна като “Теодоровата къща”. Построена е през 1898 г. и е прототип на подобна сграда във Виена от края на XIX век.
- Исторически музей – Тутракан - експозицията включва ценни експонати от фондовете Археология, Възраждане, Нова история, Етнография. Изложени са находки от V хилядолетие пр.н.е., тракийска керамика, експонати от времето на античната крепост “Трансмариска”, от времето на Първото и Второто българско царство, от периода на османското владичество и национално-освободителните борби, документи и материали от времето след Освобождението през 1878 г. до 1940 г. В иконната зала се намират оригинални икони и старопечатни книги от втората половина на XIX век. Музеят разполага и с етнографска експозиция, която отразява основните поминъци и бит на населението в Тутраканския край.
- Етнографски музей “Дунавски риболов и лодкостроене”- единственият специализиран музей на такава тематика по цялото поречие на р.Дунав. В него са съхранени над 1500 уреди и пособия, използвани от риболовците от древни времена до днес.
- Мемориал “Военна гробница – 1916 г.” - най-голямото военно гробище от войните за национално обединение, изградено в един от фортовете на непревземаемата румънска крепост. Мемориалът се намира на 10 км от Тутракан с площ 24 дка, в близост до с. Шуменци. Тук почиват костите на 8000 бойци – българи, румънци, немци и турци, участвали в сраженията за Тутраканската крепост през 1916 г. В централната част на Мемориала се намира паметник – обелиск, на който на български, румънски, немски и турски пише: “Чест и слава на тия, които са знаели да мрат геройски за тяхното отечество”. Всяка година в началото на месец септември тук се организират

възпоменателни тържества в памет на загиналите, на които присъстват техни роднини и близки от цяла България.

- Обреден дом – културна ценност от 1897 г. – старата тутраканска прогимназия, адаптирана днес за обреден дом и картинна галерия с изключителна архитектура и интериори със стенописи, които допълват неизмеримата красота на сградата;
- Паметник на загиналите във войните добруджанци – намира се в парк “ Христо Ботев “ в равнинната част на гр. Тутракан;
- По ул.”Трансмариска” и ул.”Крайбрежна” в Тутракан се намира цял комплекс от сгради – архитектурни паметници от края на XIX и началото на XX век.

Жителите на Тутракан са съхранили паметта за известни личности, свързани с историята и културата на града. В централната част на града се намира паметна плоча на ген.Ал.Суворов, паметници на Васил Левски, Панайот Хитов, Христо Ботев, Таньо Стоянов – Войводата, Пантелей Киселов, Паметник на загиналите във войните, паметник на Пенка Цанева – Бленика.

Читалищата са все още основни културни средища и място за обогатяване на духовния живот на общината. На територията на общината има 9 читалища, като във всички функционира читалищни библиотеки. Читалищата като културно-просветен център се вписват в цялостния културен живот на общината, ревниво пазят и обогатяват традициите и обичаите на родния ни край, допринасят за развитието на художествената самодейност, на музикалното и танцовото изкуство, а чрез библиотечното дело-любовта към словото. Превръщат се в съвременен информационен център чрез реализирането на програма „Глобални библиотеки.:

- читалището в гр.Тутракан има 140 годишна история. Основано е през 1873 год. като читалище “Възраждане”, днес то носи името на Н.Вапцаров. Читалището развива традиционните за културно средище дейности – подготвителна, детска и младежка танцови формации, ВГ “Северина”, театрален състав, ФТС „Детелини”, Мъжки народен оркестър, Детски народен оркестър, ВИГ „Акустика”; школи по китара, акордеон, кавал, гъдулка, гайда и народно пеене; клубове: дамски клуб за хора „Добруджа”, Литературен клуб, Млад приятел на книгата, Приложно изкуство;
- НЧ Васил Йорданов 1942, с.Н.Черна – ФС „Черненци”, Лазарска и коледарска група, група за народно пеене; клубове-„Приятел на библиотеката”, клуб за забавни танци „Тангра”;
- НЧ “Възраждане”, с.Старо село – женска вокална група, група за стари градски песни, Младежки народен оркестър „Липов цвят”, Ансамбъл „Староселци, група „Весели гласчета” и група „Слънчева усмивка”;
- НЧ “Искра”, с.Цар Самуил – женска фолклорна група, детска танцова формация, клуб „Млад приятел на книгата”;
- НЧ “Хр.Ботев”, с.Белица – група за автентичен фолклор, пресъздаваща обичая “Бразая”, женска вокална група, коледарска група, група за църковно пеене, младежки танцов състав, кръжок по изкуства;
- НЧ “Стефан Караджа”, с.Шуменци – народен пенсионерски хор, вокална група, група за стари градски песни;
- НЧ “Нов живот”, с.Търновци – група за модерни танци;

- НЧ “Светлина”, с. Варненци – вокална група за народни песни „Латинка”, танцов състав, коледарска група, кукерски състав; мъжка вокална група, група за стари градски песни, кръжок „Сръчни ръце”;
- НЧ „Светлина”, с. Преславци- клуб

В общината са съхранени до голяма степен културните традиции и етнографски обичаи на населението – групите за автентичен фолклор изпълняват различни обичаи характерни за региона, като “Бразая” в с.Белица, “Валянка” в с.Нова Черна, кукери – с.Старо село и с.Варненци, “Ирмия” в с.Цар Самуил и др.

Общински център за извънучилищни дейности - Тутракан /ОЦИД/е специализирано звено на Община Тутракан за задоволяване нуждите на децата, учениците и младежите от общината през свободното им време чрез извънучилищни форми в направленията: научно-познавателно, приложно-техническо, масов спорт и изкуство, и чрез организиране на различни детски и младежки инициативи.

ОЦИД осъществява държавната политика за обучение, възпитание и развитие на децата чрез извънучилищни дейности, свързани с развитието на интересите, способностите и потребностите им. Функционират 15 форми за занимания в различни области:

Градски духов оркестър, Градски мажоретен състав, Театрално студио „Браво”, Вокална група „Непукист”, Клуб „Езиците на Европа”-с групи по английски език за деца от детските градини, школи по: руски език за деца, изобразително изкуство, класическа китара, борба; Детска вокална група „Слънчева усмивка”, Вокална група „Вива”, спортни танци, модерни танци, група за турски фолклор и други. Своя талант децата изявяват по време на общинските празници и участието си на областни, национални и международни фестивали, конкурси и състезания.

Съвременният културен календар включва също отбелязването на много важни дати ,събития и местни обичаи, организирането и провеждането на празници, фестивали и конкурси на областно, национално и международно ниво, както следва:

- Винария – празник на виното и Зарязване – месец февруари;
- Областен кукерски фестивал;
- конкурс за патриотична песен „Родна земя”;
- Тържествен концерт спектакъл, посветен на годишнина от Освобождението на България, гр.Тутракан, 3 март;
- Празничен благотворителен великденски базар
- Празник на художественото творчество „Цветница ”
- 9 май- Ден на Европа и Ден на победата. Парад на знамената. Среща с ветераните от войните;
- Тържествено отбелязване на Деня на славянската писменост и култура – 24 май, населените места в Община Тутракан;
- Традиционен национален туристически поход “По стъпките на Таньо войвода”, месец май-юни;
- Тържествено отбелязване деня на Хр.Ботев и на загиналите за Освобождението и Обединението на България, населените места в Община Тутракан, 2 юни;
- Международен ден на река Дунав;
- Фестивал на кайсията – месец юли;

- Фестивал „Огненият Дунав” с традиционния празник на реката и светлинно, огнено и звуково шоу над водата;
- Възпоменателен събор, годишнина от величавата Тутраканска епопея, първата седмица на месец септември, мемориален комплекс “Военна гробница – 1916 г.”;
- Международен конкурс на изкуствата за детска и забавна песен “Речни ноти”, гр.Тутракан, месец септември;
- Тържествено отбелязване Деня на град Тутракан – 21 септември;
- Празник на етносите;
- Ден на народните будители, населените места в общината, 1 ноември;
- Никулден – празник на рибаря;
- Отбелязване на Курбан Байрям – месец декември;
- Коледни и новогодишни празници, населените места в Община Тутракан, месец декември;

В началото на 2014 г. приключи изпълнението на проект, финансиран от ОПРР за развитие на туристическия потенциал на региона чрез изграждане и маркетинг на високо конкурентен и устойчив интегриран туристически продукт с висока добавена стойност, разработен върху два от най-значимите на обекти, а именно античният кастел „Трансмариска” и селището „Рибарска махала”. В рамките на проекта са осъществени следните дейности:

- консервация, реставрация и експониране на кули и крепостна стена;
- разработване и изграждане на художествено-архитектурна ансамблирана система „Звук и Светлина” за осветление на паметници в гр. Тутракан;
- възстановяване на автентичния вид на 5 /пет/ къщи от „Рибарска махала”;
- Благоустрояване на обект „Рибарска махала”.

С финансиране от Програмата за развитие на селските райони през 2010 - 2011 г. е осъществен проект „Основен ремонт на етнографски музей и рехабилитация на крайдунавски парк II част с прилежащи паркови зони“

Характерът на културно-историческото наследство и природните ресурси на общината я поставят в благоприятно положение относно възможностите за достъп до източници на финансиране през периода 2014 -2020 г. Наличието на паметници на културата от национално значение дава възможност общината да кандидатства за финансиране по Оперативна програма Региони в растеж, чиято концепция е да бъдат финансирани ограничен брой, предварително определени културни и природни атракции от национално и световно значение и религиозни обекти с потенциал за привличане на туристически интерес, разположени на цялата територия на страната, като не зависят от разграничението градски-селски територии. Възможно е окончателният вариант на ОПРР 2014 – 2020 да предвиди необходимостта от участие на община Тутракан за достъп до това финансиране в партньорство с други общини от Северния централен район от ниво 2.

Наличните природни ресурси в съчетание със селския характер на общината (съгласно дефиницията на ПРСР) дава възможност за достъп до подкрепа на културния туризъм и по мерките на Програмата за развитие на селските райони 2014 -2020 г.

4.7. Младежки дейности и спорт

През 2013 година Общинският съвет прие Програма за младежките дейности в Община Тутракан 2013-2015 година. Работата с младите хора в общината е актуализирана с приетите Общински планове за младежта 2013 подготвени от Общински консултативен съвет по въпросите на младежта. Изведени са приоритетите, специфичните цели на общинската политика за младежта и са набелязани мерки и дейности в 5 направления: участие на младежите, информационно осигуряване, младежка заетост, неформално образование, доброволчески дейности. Планът приет от Общинския съвет за 2014 година се изпълнява съвместно с Общинския ученически парламент, Младежкия съвет на БЧК, Интеракта клуб, Сдружението за туризъм, Училищните ученически съвети. Финансирането е включено в Културния и Спортния календар.

- Осигуряване на чиракуване и стажуване: „Ученически практики”, „Студентски практики– проект на МОН; проект „Старт в кариерата”.
- Организиране на национални, регионални, областни и общински информационни кампании насочени към младите хора: Участие на лидерите на Общински ученически парламент в Пролетната сесия на българските детски и младежки парламенти в гр. Кюстендил и гр. Гоце Делчев, в Седмата национална младежка среща в Горна Оряховица.
- Подобряване на достъпа на младите хора до интернет: Проект „Глобални библиотеки” реализиран в общинските читалища; използване на компютърните кабинети училищата и ОЦИД.
- Развитие на социални услуги (включително от типа подкрепа, придружаване, менторство), подходящи за млади хора на възраст от 18 до 25 години в риск и синхронизирането им с политиките в областта на закрила на детето: Проект "Подкрепа за достоен живот" по схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ 051P0001-5.2.09-"Алтернативи"
- Насърчаване на младежкото доброволчество от държавата и общините: участие на младите хора в организираните Благотворителни кампании.
- Насърчаване и подпомагане на читалищата като средища за информация, неформално обучение, културно изразяване и гражданско участие в малките населени места и селските райони: включване на младите хора от населените места в общината в самодейни състави, клубове, школи.
- Организиране на информационни и образователни кампании за превенция на правонарушенията, извършвани от млади хора: Запознаване с ЗБППМН, НК, безопасност на пътя, пробационни мерки по закона за изпълнение на наказанията
- Организиране на програми за пътна безопасност в училищата: Международна седмица за пътна безопасност през месец май.

Община Тутракан полага грижи и усилия за утвърждаване на физическото възпитание и спорта като средство за здравословен начин на живот на децата и младите хора; за увеличаване броя на хората, практикуващи физически упражнения, спорт за

всички и социален туризъм; за поддържане на съществуващата спортна база в добро състояние.

Изключително богат и наситен с дейности е Общинският спортен календар

- «Ученически спортни игри» по видове спорт-волейбол, футбол и тенис. Общински, областни и зонални първенства;
- Национално състезание „Млад огнеборец” с утвърдилите се общински надпревари с участието на децата от училищата на общините Тутракан и Главиница;
- Месец май- Месец на българския спорт;
- Общински турнир по футбол;
- Общински турнир по волейбол - с участието на отбори от фирми и организации на територията на общината;
- Общински турнир по шах – за любители от различни възрастови групи
- „Бързи, смели, сръчни” – състезание за най-малките, в оспорвана надпревара отбори от детските гради от подготвителните групи.
- „Бързи смели сръчни”-шафетни игри за децата от начален етап.
- „Тутраканиада” –Традиционни дисциплини: скок от място, хвърляне на медицинска топка, бягане на 300 и 600 метра съответно за момичета и момчета за ученици от V до XII клас
- Турнир OffRoad Нова Черна -Екстремни шофьори от цялата страна изпробваха своите умения на изключително трудни пресечени терени.
- Празник на реката- състезания по гребане с рибарски лодки, спортен риболов, плажен волейбол, греда над реката и символично преплуване на реката.
- Общински есенен крос за ученици от всички образователни степени
- Превърнали се в традиция регати по река Дунав по повод Международния ден на Дунав и Празника на града
- Велопоходи до Мемориален комплекс „Военна гробница 1916”, свързани с честванията по повод Деня на храбростта и годишнините от Тутраканската битка.

На територията на Община Тутракан спортна дейност развиват 5 спортни клуба: „Истър”- борба, „Олимпия”- водни спортове, „Трансмариска”-шах, Клуб по водомоторен спорт и Клуб на гълъбовъдите. Футболните клубове са 4: „П.Хитов”-Тутракан, „Белица”-с. Белица, „Заря”-с. Цар Самуил и „Спортист”-с. Преславци.

Проведени са голям брой и качествени спортни инициативи с масов характер. Завишен е интересът и участието на деца и ученици от детските и учебните заведения, на младите хора от фирми и организации, както спортисти-ветерани от различните спортове, практикувани в Община Тутракан .

Подходящо е оползотворяването на потенциала на природните ресурси на общината за развитие на пешеходния туризъм и насърчаване на велотуризма, особено по поречието на река Дунав.

5. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията на община Тутракан

5.1. Развитие на селищната мрежа и насоки за пространствено развитие на общината

Община Тутракан е съставена от 15 населени места – град Тутракан и 14 села. В периода 2006 – 2012 г. няма промени в състава на общината.

Данните от преброяване на населението през 2011 г. разкриват, че в 4 от 14-те населени места постоянно живеещите са до 100 човек, като в едно от селата те са 14 човека. (Дунавец).

Община Тутракан е община от категория 3, съгласно ЕККАТЕ. Малкият брой население, както и други критерии и показатели, използвани за функционална категоризация на общините и населените места, определят категориите на населените места в община Тутракан.

община	Населени места (брой)/ категория								общо
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Тутракан	-	-	1	-	3	3	4	4	15

№	Код по ЕККАТЕ	Наименование на населеното място
1	73496	гр. Тутракан, общ. Тутракан, обл. Силистра
2	00494	с. Антимово, общ. Тутракан, обл. Силистра
3	03527	с. Белица, общ. Тутракан, обл. Силистра
4	06389	с. Бреница, общ. Тутракан, обл. Силистра
5	10149	с. Варненци, общ. Тутракан, обл. Силистра
6	24044	с. Дунавец, общ. Тутракан, обл. Силистра
7	51956	с. Нова Черна, общ. Тутракан, обл. Силистра
8	57090	с. Пожарево, общ. Тутракан, обл. Силистра
9	58253	с. Преславци, общ. Тутракан, обл. Силистра
10	69078	с. Старо село, общ. Тутракан, обл. Силистра
11	70682	с. Сяново, общ. Тутракан, обл. Силистра
12	73729	с. Търновци, общ. Тутракан, обл. Силистра
13	78238	с. Цар Самуил, общ. Тутракан, обл. Силистра

№	Код по ЕККАТЕ	Наименование на населеното място
14	78118	с. Царев дол, общ. Тутракан, обл. Силистра
15	83524	с. Шуменци, общ. Тутракан, обл. Силистра

Въпреки големия брой населени места, балансът на територията на община Тутракан показва ниска степен на урбанизация и запазване на естественото използване на разполагаемата територия.

Баланс по вид територия за община Тутракан		
	Площ, км.кв.	Дял, %
Урбанизирани територии – пътища и населени места	18	4,0
Горски територии	78	17,4
Земеделски територии	328	73,2
Води	24	5,4

*Източник: Общинска програма за управление на дейностите с отпадъци /период на действие: 01.01.2005 г. – 31.12.2010 г./
Приета с Решение № 175 от 28.10.2004 г. на Общински съвет гр.Тутракан*

По данни на Агенцията по геодезия, картография и кадастър – Силистра, териториите в община Тутракан с одобрена кадастрална карта и кадастрални регистри /кккр/ към април 2014 г. е само землището на гр. Тутракан.

С промените в Закона за регионално развитие през 2012 г. беше въведена категорията „пространствено развитие“, което обхваща изготвянето и актуализацията на система от документи за пространствено развитие на национално, регионално и общинско ниво. Тези документи са пряко свързани с основните документи от системата за регионално развитие и следва да се разработват като отчитат наличните ресурси и предимства на територията, нейното устойчиво развитие и интегриране на планираните мерки във всички сектори.

Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г. отрежда на град Тутракан място сред градовете от 4-то ниво - малки градове с микрорегионално значение за територията. Избраният модел на урбанистично развитие за перспективния срок - “умерен полицентризм”, разглежда град Тутракан като малък град, който чрез използване на специфични местни ресурси и традиции, се развива успешно като центрове със значение за група общини и играе роля в укрепване развитието на периферните райони.

Съгласно нормативните изисквания община Тутракан следва да приеме Концепция за пространствено развитие, чиято цел е създаването на пространствено-устройствена основа за планиране и осъществяване на мерките в различните сектори.

При разработването на концепцията за пространствено развитие следва да бъдат отчитани комбинации от фактори, целите и приоритетите за развитие въз основа на:

- силните и слаби страни по отношение на демографското и социално-икономическото развитие на центъра и съставните селища;
- устойчиво използване на природните ресурси по поречието на р. Дунав;

- съхраняване на човешките ресурси чрез подкрепа на естествено възникналите процеси на трудова миграция в посока Русе и Силистра;
- съхраняване на недвижимите културни ценности;
- валоризация на територията чрез използване потенциала на природните територии за развитие на туризъм и на селскостопанските за развитие на земеделието.

Развитието на транспортните комуникационни оси Тутракан – Русе и Тутракан – Силистра ще осигури добра транспортна достъпност на населените места по тези оси до общинския център. Развитието на транспортната система вътре в границите на общината ще има значителен ефект върху пространствената и социално-икономическата активност.

Общинският център следва да използва съхранения икономически и културен ресурс, докато селищната мрежа в периферията трябва да използва наличния природен ресурс. Като центрове за икономическо развитие могат да бъдат определени град Тутракан и селата Цари Самуил и Нова Черна.

5.2. Транспортна инфраструктура и транспортен достъп

Транспортната инфраструктура и качеството на предоставяните от нея услуги, в т.ч. достъпността до населените места, производствените зони и местата за отдих и туризъм е ключов фактор за социалното, културно, икономическо развитие и сближаване на районите.

5.2.1. Шосеен транспорт

дължина на пътната мрежа	мярка	дължина
Общо	км	116
- първи клас	км	-
- втори клас	км	42
- трети клас	км	24
- общинска пътна мрежа	км	50

Съгласно данни на НСИ, на територията на община Тутракан няма изменения в дължината на пътищата от I, II и III клас – през общината преминава път II клас с обща дължина от 42 км (Русе - Силистра). Общата дължина на общинската пътна мрежа е 60 км, като тази относителна малка дължина е обусловена от равнинния релеф. Всички общински селища са достъпни от общинския център г. Тутракан.

Общинският център е свързан посредством второкласен път (II-49) с общинския център Кубрат и третокласна пътна мрежа с общинските центрове Главиница и Завет.

Основните проблеми са свързани с незадоволителното състояние на пътната мрежа (четвъртокласна пътна мрежа), нуждата от значителни средства за осигуряване на достъпност през зимния сезон.

С финансиране от Програмата за развитие на селските райони се изпълняват проекти за:

- „Рехабилитация на общински пътища и реконструкция на водопроводната мрежа на с.Белица в Община Тутракан“. Обхватът на дейности по отношение на пътната мрежа включва:
- Реконструкция на улична мрежа, тротоари:

5.2.2. Железопътен транспорт

На територията на община Тутракан няма изградена железопътна инфраструктура. Най-близките железопътни гари се намират в Русе и Силистра.

5.2.3. Воден транспорт

Пристанище Тутракан е разположено на км. 433 от устието на р.Дунав.

Пристанището има локално значение за района. Разполага с едно корабно място, един понтон, открити складови площи и връзка с националната пътна мрежа, разполага с 80 м механизирани кей и 1 кран с товароподемност до 5 тона. Откритата складова площ е 3 500 кв.м. В пристанище Тутракан се обработват както насипни така и генерални товари.

Пристанищният комплекс на практика не работи от 2009 г., като основната причина е липсата на подходяща инфраструктура, за да бъде използвано като товарно. Налична е информация за съществуващ проблем с достъпността поради преминаването на пътната инфраструктура през жилищни райони на гр. Тутракан.

Към момента се осъществява преобразуването на пристанището в пътническо. За пътуващите с туристически кораби, които ще спират в Тутракан, вече се подготвят посещения до забележителностите в района - езерото с бели водни лилии в с. Малък Преславец, Рибарската махала, музея на дунавския риболов и лодкостроене и останките на римската крепост в Тутракан, военното гробище в с. Шуменци.

5.3. Електроенергийна система

Всички села в общината са електрифицирани и трафопостове има във всички 15 населени места. Мрежата с ниско напрежение е предимно въздушна и реконструирането и разширяването ѝ е предмет на конкретни изменения на областно ниво. На територията на община Тутракан е разположена подстанция „Тутракан” с 2 бр. трансформатора 110/20кV. Закритата разпределителна уредба на подстанцията разполага с 32 изводни килии, 23 от които са действащи, а 9 празни. Подстанцията ”Тутракан” е собственост и се обслужва от ЕППР-Район Силистра.

Състоянието на електроразпределителната мрежа СрН е добро. Редовно се провеждат всички мероприятия, свързани с профилактиката и подготовката за зимните периоди, както обходи на електропроводи СрН и върхови ревизии на въздушни и кабелни линии.

Ефективността на енергийната система е свързана с кабелната мрежа СрН за която в по-голяма си степен е с подменени маслени кабели и на въздушните електропроводи СрН са ИНК-20 и ПС-70Д.

5.4. Енергиен баланс, енергийна ефективност и ВЕИ

Стратегията на ЕС за растеж и заетост „Европа 2020” уточнява приоритетите и целите на европейската икономика до 2020 г. Българското правителство определи националните цели за изпълнението ѝ. В тази сфера те са: Намаляване емисиите на парникови газове с 20%, в сравнение с нивата от 1990 г. и увеличаване до 16% дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия; подобряването на енергийната ефективност приблизително с 25% и намаляването с 50% на енергийната интензивност на БВП до 2020 година. Предвид на тази национална рамка, усилията на общинските и областната администрации в Силистра, също се насочват в посока стимулиране на развитието на нисковъглеродна икономика, при която се търси постигането на енергийна ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове. В същото време активно се провежда политика, насърчаваща използването на ВЕИ и популяризирането им като стъпка към устойчиво енергийно управление.

Общинската програма за енергийна ефективност (2012 – 2015 г.) предвижда дейности по подобряване на енергийната ефективност на публични сгради – училища и детски заведения, както и на МБАЛ Тутракан. Предвидено е подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление в гр. Тутракан чрез внедряване на интелигентна автоматична система за управление и контрол на УО и Изграждане на централен диспечерски пункт за УО (проект).

Към 2016 г. трябва да бъде извършено обследване на всички сгради общинска собственост над 1 000 м², както и промишлени системи (задължените лица по чл. 10, ал. 1, т. 3 от Закона за енергийна ефективност).

Към края на 2010 г. на територията на община Тутракан има само една регистрирана фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ). Тя е с мощност 0, 0012 мвт и е инсталирана в с. Цар Самуил. През 2011 г. се изгражда още една ФтЕЦ в с. Нова Черна, а през 2012 г. една в с. Старо село.

Бъдещото изграждане на ВЕИ трябва да се съобразява както с възможностите на изградената електроенергийна мрежа за присъединяването им, така и с изискванията за опазване на защитените по Натура 2000 територии.

Ресурсите, с които разполага община Тутракан предоставят много добри възможности за производство на енергия от биомаса.

Община Тутракан има възможност да бъде газифицирана. От 09.01.2012 г. фирма „Ситигаз България” АД има лиценз за разпределение и снабдяване с природен газ на територията на общините в област Силистра и по - конкретно и за община Тутракан.

В конкретния случай, на териториите на община Тутракан ще се извърши строителство на нов обект, който след изграждането, ще се присъедини към вече изградената ГРМ на обособена територия Силистра, за която територия има издадени и действащи лицензии. За петгодишния период, в съответствие с бизнес плана, „Ситигаз България” АД основните потребителски групи в общината ще бъдат присъединени, като: Промислени потребители; Обществено - административни и търговски потребители; Битови потребители.

Дългосрочният ефект от газификацията включва:

- внася нов елемент в инфраструктурното развитие на общината;
- ускорява развитието и модернизацията на всички отрасли в икономиката и селското стопанство и повишава енергийната ефективност;

→ сповишава жизнения стандарт на населението.

През периода 2003/2009г. в Община Тутракан се извърши модернизация на системата на **уличното осветление** във всички населени места чрез цялостна реконструкция и подмяна на съществуващите лампи с нови. Първо беше извършена реконструкцията на уличното осветление в гр.Тутракан. Съществуващите осветителни тела бяха живачни лампи (ЖЛ) с високо налягане и компактни луминесцентни лампи(КЛЛ), а новите са натриеви лампи с високо налягане 50 и 70 W. Реконструкцията включваше и монтиране на двутарифни електромери и прибора за управление на системата. В някои от селищата са запазени и компактни луминесцентни лампи (КЛЛ). Вече се реализира и подмяната на уличното осветление и по селата с енергоспестяващи лампи

5.5. Водостопанска система

Всички селища в общината са водоснабдени. Дължината на вътрешните разпределителни водопроводи е – 142 717 м., а на външните магистрални – 81 717м. Водопроводната и канализационна мрежа са морално и физически остарели. Вододайните кладенци не работят, поради силно намаленото потребление на вода. Наложителна е подмяна на остарелите водопроводи за намаляване загубите на вода. Въпреки това водоснабдяването в общината за питейно-битови нужди на добро ниво.

Водопроводната мрежа е строена през 40-те, 50-те, 60-те, 70-те години на миналия век. Голям е процента на АЦ тръбите, които са амортизирани, от където идва и големия брой аварии и загуби на вода.

Канализационна мрежа на територията на общината е развита само в града. Тя е от смесен тип. Общата и дължина е 35 023 м., в това число колектори – 8 557 м.и събирателна – 26 466 м. В останалите населени места се използват септични ями и попивни кладенци, което от своя страна води до влошаване на качеството на питейната вода. Липсват пречиствателни съоръжения на отпадъчните води, което е причина за неконтролируемото замърсяване на водните басейни на територията на региона.

Като цяло община Тутракан разполага с добри в количествено и качествено отношение водоизточници. Водоснабдени са 100 % от населени места в общината. Те обаче не се използват рационално, поради което има недостиг на вода в част от населените места. Съществуващата водоснабдителна мрежа в града и селата е остаряла и се нуждае от подмяна и реконструкция и именно Амортизираната водопреносна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаването на нейните качества. Проблем е и факта, че липсват пречиствателни съоръжения за отпадъчните води, което е причина за безконтролното изпускане на замърсени води в реката и причинява замърсявания на околната среда.

Доставчик на вода за региона е фирма с общинско участие "ВиК" ООД, същата фирма извършва и поддръжката и ремонта на водостопанската инфраструктура.

Община Тутракан реализира проект за изграждането на пречиствателна станция в града, както и завършването на канализационната мрежа. През 2011 г. Министерството на околната среда и водите подписа договор с община Тутракан за изграждане на обекти от екологичната инфраструктура със средства от Оперативна програма „Околна среда”. Проектът предвижда в община Тутракан да се изгради водна инфраструктура с цел намаляване на замърсяването на р. Дунав с битови отпадни води. Двадесет милиона

лева от Оперативната програма ще бъдат вложени в проектирането и строителството на пречиствателна станция за отпадъчни води с капацитет 12 хил. еквивалентни жители и съпътстващите я външни връзки, както и доизграждането и реконструкция на градската канализационна мрежа с обща дължина 6505 м, на една КПС и довеждащ колектор с дължина 230 м, и реконструкция на съпътстващата водопроводна мрежа с дължина 3000 м. в Тутракан.

5.6. Хидромелиорации

На територията на община Тутракан няма язовири, включени в Списъка на комплексни и значими язовири, чието състояние се следи от РИОСВ.

Част от съществуващите напоителни системи са разрушени и ограбени, което пречи за тяхното рационално използване. Силно развитата напоителна система за земеделските земи по икономически причини не се използва и това води до нейната амортизация и разграбване. Необходимо е да се съхранят изградените напоителни системи и да се изградят нови, с оглед създаване на по – ефективно и продуктивно земеделие.

5.7. Комуникационни мрежи и системи

Резултатите от проведеното изследване на НСИ за използването на информационно-комуникационните технологии (ИКТ) от домакинствата и лицата за 2011 г. отбелязват значителен растеж от 11.9% спрямо предходната година в относителния дял на българските домакинства, които имат достъп до интернет в домовете си. През 2012 г отн. дял на домакинствата с достъп до интернет нараства до 50,9% средно за страната. В този контекст разпределението на обществените средства в подкрепа на развитието в областта на ИКТ добива изключителна важност за преодоляване на регионалните различия в достъпа до електронни услуги и за развитието на информационното общество.

По отношение на покритието на територията на района с инфраструктура за широколентов достъп до интернет се наблюдават няколко концентрации на територии в „дигитална сянка”.

Необходимо е да се разшири достъпът и използването на мрежите и услугите на ИКТ, предвид нарастващата роля на информацията, особено в селата, където обществените места за достъп до информация са единствената възможност за много потребители. Изграждането на обществени информационни системи и гарантираното предлагане на Интернет услуги за целия обществен сектор, включително и на улеснен достъп за хората с увреждания, е задължителна стъпка към информационното общество.

6. Екологично състояние и рискове

Анализът на данни за предишни периоди не показва наличието на значими проблеми, свързани с екологичното състояние на средата и наличието на рискове от замърсяване. Не са отчетени съществени промени в състоянието на сектора и предоставяните услуги.

6.1. Качество на атмосферния въздух (КАВ)

Спадът в промишленото производство доведе до намаляване на емисиите на атмосферните замърсители, а оттам и подобряване качеството на въздуха в населените места. **Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух на територията на община Тутракан са транспортните средства и отоплителните инсталации. Допълнително негативно влияние има лошата улична и пътна настилка и качеството на хигиенизиране на населените места.**

Отопителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Наложително е да бъде извършена газификация на общината, с което ще се намали замърсяването на въздуха с прах, сажди, въглероден диоксид, азотни окиси, въглероден окис и др.

Необходимо е да продължат дейностите по благоустрояване и почистване на града и населените места. Продължаващите дейности по озеленяване край улиците ще доведат до намаляване на замърсяването от прах и газове резултат от транспортните средства.

6.2. Води

На територията на общината няма големи промишлени обекти, чиято експлоатация да влошава качеството на повърхностните и подпочвените води.

Съгласно Заповедта на Министъра на околната среда и водите за чувствителни зони на територията на Басейнова дирекция Дунавски район са опре делени река Дунав и всички води попадащи във водосбора на р. Дунав . Поречие Дунавски Добруджански реки и дерета е определено като нормална зона. Характерно за Добруджанските реки е, че те съществуват на определено разстояние след изворите си, след което се загубват в лъсовите образувания на Добруджа и следващите ги суходолия, като не формират повърхностен приток към р. Дунав. Реките, вливащи се в р. Дунав, водят началото си от високото плато, намиращо се в южния край на Добруджа между градовете Разград и Варна като текат в северна посока. По-важна река е р. Суха, с дължина 126 km и площ на водосборната област от 2 404 km². Поречието ѝ обхваща общините Русе, Сливо поле, Кубрат, Тутракан, Главиница, Исперих, Завет, Дулово, Силистра, Алфатар, Кайнарджа, Ситово и Самуил.

Оценката на качеството на водите, според биологичните елементи за качество е направена съгласно Заповед № 591/26.07.2012 г. на Министъра на околната среда и водите, с която са утвърдени методиките за хидробиологичен мониторинг и Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води (Приложение № 6 към чл. 12, ал. 4), в която се намират класификационните системи за оценка според отделните биологични елементи за качество (макрозообентос, макрофити, фитобентос, фитопланктон и риби). Оценката е типово специфична – границите на класовете между отделните състояния (много добро, добро, умерено, лошо и много лошо) са съобразени с типа на водното тяло). На територията на община Тутракан е оценен язовир „Антимово”. Според резултатите от изследвания показател хлорофил, състоянието на язовира е умерено, за което свидетелстват и стойностите на прозрачността²³.

Екологичните проблеми на селските населени места се обуславят от липсата на достатъчно развита канализационна мрежа . В град Тутракан частично е изградена канализационната мрежа, а в останалите населени места на общината се използват

²³ <http://www.riosv-ruse.org/doklad-za-sastoyanieto-na-okolnata-sreda.html>

преди всичко септични ями и попивни кладенци. В процес на изграждане е градска пречиствателна станция за отпадни води.

Общо подземните водни тела в първи слой на територията на Басейнова Дирекция Дунавски район Плевен са 33 на брой. От тях в обхвата на община Тутракан попада подземно водно тяло с код BG1G0000QAL010 „Порови води в Кватернера - Бръшлянска низина” – наблюдавано с два пункта за мониторинг /MP 053 ;MP 054/ - MP 053 при Тутракан ШК-Р1 ВС „Тутракан”, община Тутракан, област Русе - пунктът е в добро химично състояние по стандартите за качество.

За област Силистра състоянието на подземните води се следи в четири пункта от НАСЕМ на подземни води – кладенец тип „Раней” помпена станция (ПС) гр. Силистра, кладенец тип „Раней” помпена станция гр. Тутракан, кладенец ПС Дулово и кладенец с. Сребърна. Пробонабирането се извършва веднъж на тримесечие, а за с. Сребърна – два пъти годишно. Анализират се 20 броя показатели, включени в т.н. „базова програма”. Един път годишно през м. август се извършват и анализи за определяне съдържанието на тежки метали, а на пунктовете в Тутракан, Силистра и Сребърна – за съдържание на пестициди. Няма отчетени превишения на препоръчителните показатели за опазване на подземните води от замърсяване.

6.3. Управление на отпадъците

В общинската програма за управление на отпадъците са заложили конкретни мероприятия, целящи минимизиране отрицателното влияние на отпадъците върху околната среда.

Община Тутракан депонира битовите отпадъци, събрани на нейна територия в Регионално депо Русе. На регионалното депо на гр. Русе има проектирани и изградени две клетки за опасни отпадъци, които приемат опасни отпадъци, генерирани от бита, пестициди и такива от аварийни ситуации.

По отношение на болничните отпадъци, инсертаторите на болниците в Русе, Разград, Силистра, Исперих и Дулово са спрени от експлоатация в края на 2006 г. В началото на 2007 година всички лечебни заведения са сключили договори за транспортиране и предаване на опасните си отпадъци за обезвреждане в инсталации, отговарящи на нормативните екологични изисквания.

6.4. Почви

На територията на община Тутракан е определен един пункт за наблюдение състоянието на почвите. Целта на мониторингова система е да се обхванат по-големи територии от почвените различия, намиращи се на територията на страната пунктове за почвен мониторинг.

При извършените анализи до момента не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК, както засоляване и вкисляване на почвите. Това се дължи на воденето от земеделските кооперации и арендатори на добри земеделски практики, правилна употреба на пестициди и торове и сеитбооборот²⁴.

При извършваните контролни проверки не са констатирани замърсявания с продукти от растителна защита.

²⁴ <http://www.riosv-ruse.org/doklad-za-sastoyanieto-na-okolnata-sreda.html>

На територията на община Тутракан са налични пет склада за съхраняване на отпадъци от препарати за растителна защита (ПРЗ) – централизирани – три в землището на гр. Тутракан и по един в землищата на селата Белица и Варненци. Складовете са кооперативна собственост и са неохраняеми. В тях се съхраняват препарати за растителна защита с неизвестен произход.

На територията на общината като територии в слаб риск от ветрова ерозия са идентифицирани общо 26 419.51 ха. Близко 70% от територията е оценена в слаб до умерен риск от водоплощна ерозия, като само 2,14% от територията на общината е във висок или много висок риск.

На територията на общината няма засолени или вкислени почви.

На територията на общината са регистрирани 13 свлачища, които към момента са стабилизирани. Движението на земните пластове и свлачищата представлява значима заплаха за пътната инфраструктура и прилежащите водопроводи, електропроводи и телефонни кабели. Пет от свлачищата застрашават жилищни сгради, а два общинската болница.

Срутищата са основно по бреговата ивица на р. Дунав от земни маси на стръмните откоси. Не крият пряка опасност за хората и стопанството.

Кални потоци могат да се появят при интензивни дъждове. Поради голямата денивелация на терена на Тутракан и неукрепените три дерета кални потоци заливат долната част на града. Това носи риск от компрометиране на канализацията и заливане на жилищни сгради.

6.5. Шум

На територията на община Тутракан не работят промишлени предприятия, чиято дейност пряко застрашава здравето на хората поради шумово натоварване.

Освен промишлените предприятия основен източник на шум в населените места е транспортът. С цел управление, намаляване и предотвратяване нивата на шум в околната среда за агломерациите, основните пътища, ЖП линии и летища се изработват стратегически карти на шум, следствие от които са плановете за действие. Гр. Тутракан не попада в обхвата на закононото изискване за разработване на шумова карта.

Основното натоварване от шум се наблюдава по протежение на пътно-транспортните артерии, поради което е необходимо предприемането на мерки за развитие на зелената система в общината с цел намаляване на последствията от шумово замърсяване.

6.6. Защитени територии и биоразнообразие

На територията на община Тутракан се намира едно вековно дърво, обявено за защитено, съгласно Регистър на вековните дървета в България²⁵ - Летен дъб (1320) обикновен (летен) дъб (*Quercus robur*) в с. Белица.

На територията на Община Тутракан се намират следните защитени местности и зони²⁶:

²⁵ <http://eea.government.bg/v-trees/bg>

²⁶ Регистър на защитените територии и защитените зони в България, <http://eea.government.bg/zpo/bg/result2.jsp>

- Калимок - Бръшлен (Код в регистъра: 146) - площ: 5 952,34 хектара; защитена местност; на територията на община Сливо поле и община Тутракан, за община Тутракан – гр. Тутракан, с. Нова Черна, с. Старо село, с. Цар Самуил;
- остров Пожарево (Код в регистъра: 122) – площ: 71,0 хектара; защитена местност; с. Дунавец, с. Пожарево;
- Сая кулак (Код в регистъра: 415) – площ: 1,8 хектара; защитена местност; с. Пожарево;
 - Боблата (Код в регистъра: BG0000180); площ: 3 216,87 хектара; 33 по директивата за местообитанията; гр. Тутракан, с. Старо село, с. Шуменци;
 - Калимок - Бръшлен (Код в регистъра: BG0000377); площ: 7 550,18 хектара; 33 по директивата за местообитанията; на територията на община Сливо поле и община Тутракан, за община Тутракан – гр. Тутракан, с. Нова Черна, с. Старо село, с. Цар Самуил;
 - Комплекс Калимок (Код в регистъра: BG0002030); площ: 9 429,22 хектара; 33 по директивата за птиците; на територията на община Сливо поле и община Тутракан, за община Тутракан – гр. Тутракан, с. Нова Черна, с. Старо село, с. Цар Самуил;
 - Лудогорие (Код в регистъра: BG0002062); площ: 91 389,06 хектара; 33 по директивата за птиците; на територията на общини Завет, Исперих, Кубрат, Разград, Самуил, Ветово, Русе, Сливо поле, Алфатар, Главиница, Дулово, Силистра, Ситово и община Тутракан, за община Тутракан – с. Белица, с. Преславци;
 - Лудогорие - Боблата (Код в регистъра: BG0000171); площ: 4 838,03 хектара; 33 по директивата за местообитанията; на територията на общини Завет, Кубрат, Главиница и община Тутракан, за община Тутракан – с. Белица, с. Бреница, с. Варненци, с. Старо село, с. Сяново, с. Шуменци;
 - остров Пожарево (Код в регистъра: BG0000237) – площ: 975,79 хектара; 33 по директивата за птиците; гр. Тутракан, с. Дунавец, с. Пожарево;
 - остров Пожарево - Гарван (Код в регистъра: BG0000530) – площ: 6 304,92 хектара; 33 по директивата за местообитанията; на територията на общини Главиница, Ситово и община Тутракан, за община Тутракан – гр. Тутракан, с. Дунавец, с. Пожарево.

В 33 Лудогорие – Боблата, в близост до гр. Тутракан се намира уникална гора от Сребролистна липа.

Едно от находищата на пролетната циклама в областта, находящо се в горски масив в землището на с. Бреница, община Тутракан, е предложено от Дирекцията на Природен парк „Русенски Лом” за обявяване за защитена местност. На 23.03.2012 г. при извършена проверка на терен експертите на РИОСВ–Русе са установили добро състояние и плътност на популацията от порядъка на 20 екз. за кв. м. Стартирана е процедура по Закона за защитените територии (ЗЗТ). Проведена е една комисия по ЗЗТ за обявяване на защитената местност. Предложението е прието, но поради липса на поддържаща фирма за Картата на възстановената собственост на землището не е създаден обособен поземлен имот, документацията все още не е изпратена в МОСВ и не е издадена заповед за обявяване.

В района на с. Нова Черна функционира Биологична експериментална база „Калимок“ към Института по зоология. Създадена е през 1992 г. в местността на бившето село Калимок. В близост се намира защитената местност Калимок-Бръшлен. Основната дейност на базата е свързана с опознаване и опазване на българската орнитофауна. Това включва изследвания и мониторинг на птиците и техните миграции, както и опазване на застрашените от изчезване видове. Работи се върху възстановяването на популациите на редки за България птици като Червения ангъч, Голямата дропла и др. Червеният ангъч е тясно свързан с база Калимок. Още от самото ѝ създаване в нея започват действа по възстановяване на някога многобройните популации на птицата в Добруджа. В базата видът се отглежда изкуствено, а чрез интродукция е създадена и нова дива популация в Хасковско.

В базата се извършва и опръстенияване на птици като част от дейността на Българската орнитологическа централа.

През последните 6 години, в природата са освободени общо 80 екземпляра от защитения вид червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), които са размножени в Биологичната експериментална база „Калимок“ в с. Нова Черна, община Тутракан.

Необходимо е планираните дейности в периода до 2020 г. да бъдат насочени към активно опазване на защитените територии и биоразнообразието, както и управление на зелената система в общината за провеждане на дългосрочна и последователна политика, която да доведе до възстановяване и нарастване на зелените площи в населените места.

7. Административен капацитет, междуинституционална координация и съгласуваност на политиките

7.1. Администрация на община Тутракан, междуинституционална координация и съгласуваност на политиките

В рамките на проект, финансирано от ОПАК, през 2014 г. е изготвен функционален анализ на администрацията на община Тутракан. Изследвани са релевантността на функциите на администрацията, направен е анализ на ефективността и ефикасността ѝ. Представени са констатации в тези три елемента, които се нуждаят от обобщения предвид необходимостта от дефиниране на съществуващи проблеми и предизвикателства и планиране на стратегически мерки за развитие на капацитета на администрацията на община Тутракан.

Предизвикателствата пред развитието на община Тутракан в средносрочен план са свързани с:

- усъвършенстване на модела за организация и работните процеси на общинската администрация;
- въвеждане на иновативни методи и техники за изпълнение на функциите, свързани с:
- програмирането и реализацията на мерките, насочени към стимулиране на местното икономическо и социално развитие;

- финансовото управление – въвеждане на програмното и ориентирано към резултати бюджетиране като елемент на системата за управление на изпълнението;
- административното обслужване на гражданите и бизнеса.
- подобряване на механизмите за управление на човешките ресурси в администрацията на община Тутракан.

Тези направления съответстват на промените в политиката за сближаване за настоящия програмен период 2014-2020 г., от целите на националната политика за модернизиране на администрацията и от обществените очаквания за ускоряване на местното икономическо и социално развитие.

7.2. Оценка на финансовото състояние на общината

Операциите свързани с общинския бюджет на община Тутракан се извършват въз основа на действащото в страната законодателство относно разработването, приемането и отчитането на общинските бюджети и Системата за финансово управление и контрол /СФУК/ на община Тутракан.

Приемането на новия Закон за публичните финанси, който влиза в сила от 01.01.2014 г. предполага действащите документи в рамките на общината да бъдат ревизирани в съответствие с този нормативен акт. Това налага да бъде актуализирана Наредба за условията и реда за съставяне, изпълнение и отчитане на общинския бюджет.

Общинският бюджет на община Тутракан за 2012 г. е в размер на 9 407 372 лв., като собствените приходи са в размер на 2 430 454 лева, или 25,8% от общите приходи. Негативна тенденция при управление на общинския бюджет е *неизпълнението на събираемостта в пълен размер на такса битови отпадъци*. Като причина за това в отчета на общинския бюджет за 2012 г. се посочва *промяната в законодателството, което дава възможност в случай, че имотът не се обитава, собственикът да подаде декларация за плащане на по нисък промил такса смет, от което се и възползват собствениците*. Броят на собствениците, които се възползват от тази възможност е *нараснал пет пъти за периода 2008-2012 г.*

Оценката се извършва въз основа на методика разработена от Министерство на финансите, като се използват статистически данни генерирани от същата институция с цел прилагане на методиката. Оценката се извършва в следните четири направления:

- достигната степен на финансова самостоятелност;
- финансова устойчивост (бюджетна стабилност), в това число степен на задлъжнялост – дългосрочна и краткосрочна;
- ефективност на управлението на ресурсите;
- инвестиционна активност

Сравнителният анализ е изготвен на база на сравнение на стойностите на различните показатели за 2011 г. и 2012 г., съпоставени със средните стойности, на общините попадащи в идентична група по брой на населението с община Тутракан, по

съответните показатели. По брой на населението община Тутракан попада в четвърта категория с население от 6 000 до 19 999 жители.

7.2.1. Достигната степен на финансова самостоятелност

Степента на финансова самостоятелност на общината се измерва посредством индикаторите:

- дял на собствените приходи от общите постъпления;
- покритие на разходите от местни дейности със собствени приходи.

Делът на собствените приходи, намалени с еднократни помощи и дарения от чужбина от общите постъпления на Община Тутракан за 2011 г. е 25,71%, което малко над средна за четвърта категория общини 25,07%. За 2012 г. стойностите са от същият порядък, като за община Тутракан отново са малко над средните и възлизат съответно на 28,38% и 27,47%. Стойностите на индикатора показват ниска степен на финансова независимост на общината и респективно е необходим по-завишен контрол от страна на централните власти.

Вторият показател даващ оценка на финансовата самостоятелност на общината също има стойности значително по-високи от средните за групата - със 7 процентни пункта за 2011 г. и с 8 процентни пункта за 2012 г. Степента на покритие на разходите за местни дейности със собствени приходи за 2011 г. и 2012 г. са над 3/4, което показва, че общината покрива в задоволителна степен разходите за местни дейности със собствени приходи.

Средната стойност на двата показателя оценяващи финансовата самостоятелност на общината за Община Тутракан над средните за четвърта категория (според броя на населението) община. Обобщеният показател за финансова независимост на общината има стойности около 50 точки съгласно за методиката за двете разглеждани години и това я поставя в трета категория от гледна точка на финансова самостоятелност. Това показва, че общината има средна степен на финансова самостоятелност и се справя с планирането и управлението на местните отговорности в голяма степен, но се налага този тип дейности да бъдат дофинансирани със средства от централния бюджет. Стойността на индикатора за 2012 г. превишава постигната за 2011 г. с 1,22 процентни пункта.

7.2.2. Финансова устойчивост

Финансовата устойчивост на общините се измерва посредством следните три основни показатели:

- бюджетно салдо спрямо общите постъпления по отчет
- размер на дълга, като процент от собствените приходи и изравнителна субсидия по план
- дял на просрочените задължения от собствените приходи и изравнителната субсидия по план

Бюджетното салдо на общината е положително и за двете години, в които подлежи на оценка, което означава, че бюджетните приходи превишават разходите, което дава основание да се направи извод за рационално използване разполагаемите

ресурси. Отнесено към общите постъпления за 2011 г. е в размер на 2,39%, а през 2012 г. се запазва от същият порядък и достига до 2,90%.

Стойността на индикатора средно за категорията (по брой население), в която попада община Тутракан е отрицателен, като темпът на изменени е в посока на нарастване през 2012 г. спрямо 2011 г.

Размерът на дълга като процент от общите приходи и изравнителна субсидия показва каква част от собствените приходи и изравнителната субсидия се използват за покриване на кредитните задължения на общината. Стойността на индикатора на Община Тутракан за 2011 г. е едва 0,09%, а през следващата година е сведен до нула.

Средната стойност на показателя за общините от четвърта категория (според броя на населението) е около 20% за всяка една от двете разглеждани години.

Просрочените задължения като дял от собствените приходи и изравнителната субсидия показват способността на общината да покрие просрочените си задължения в рамките на текущата година. Динамиката на индикатора дава оценка за ефективността на управление на задълженията.

Стойността на индикатора за Община Тутракан е около нула и за двете разглеждани години. Средната стойност на показателя за общините от съответстващата категория общини по брой на населението е 19,62% и 14,96% съответно за 2011 г. и 2012 г..

Агрегираната стойност на показателите за финансова устойчивост на Община Тутракан са 100,63 (точки) за 2011 г., а през следващата година запазват приблизително същата стойност (от 100,97 точки). Въз основа на този показател общинския бюджет може да се определи, като балансиран с липсата на проблеми в приходната и разходната част, като и по отношение на степента на задлъжнялост.

По отношение на финансовата устойчивост Община Тутракан е устойчиво е в първа група и за двете разглеждани години, което е показател за висока степен на финансова устойчивост.

Просрочените задължения като дял от собствените приходи и изравнителната субсидия показват способността на общината да покрие просрочените си задължения в рамките на текущата година. Динамиката на индикатора дава оценка за ефективността на управление на задълженията.

7.2.3. Ефективност на управлението на ресурсите

Ефективността на управлението на ресурсите следва да се изследва въз основа на следните два основни индикатора:

- население на един общински служител;
- дял на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи.

Броят на населението на един общински служител за 2011 г. за Община Тутракан е 189 души, стойността на индикатора за 2012 г. нараства с 45,5%, като и за двете изследвани години е над средната стойност за категорията общини по брой на населението, в която попада общината. Отклонението на стойността на индикатора за Община Тутракан спрямо средния за категорията общини за 2011 г. е 4,8%, докато за 2012 г. нараства до 21,5%, което показва положителна тенденция и висока степен на оптимизиране на стойността на индикатора.

Делът на разходите за заплати и осигуровки от общите разходи в Община Тутракан за 2011 г. са 52,12% и леко намаляват през следващия отчетен период до 47,21%. Стойността на индикатора е над средната за категорията общини в които попада община Тутракан по брой на населението за 2011 г. и под нея за 2012 г., което показва негативна тенденция.

Поради високата стойност на индикатора дял на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи Община Тутракан има сравнително ниска стойност на обобщения показател за ефективност. Стойността на показателя е устойчива през двете разглеждани години и възлиза на около 40,63 точки за 2011 г. и 41,55 за 2012 г. (изчислени съгласно методиката на МФ), като с това се класифицира в 3 група по степен на ефективност за двете разглеждани години.

Сравнена с останалите общини с население от 6 000 до 19 999 жители общината има малко по-висока степен на ефективност и през 2012 г.

7.2.4. Инвестиционна активност

Последният елемент на системата за оценка на общините е показател за инвестиционна активност. Този елемент се състои от единствен индикатор – Дял на капиталовите разходи в общите разходи.

Делът на капиталовите разходи на Община Тутракан е със стойности под 5%, което се определя като ниска степен на възможности за създаване на местни икономически ресурси и акумулиране на капитал. Тенденцията на промяна на индикатора през 2012 г. е положителна и в размер на 10 процентни пункта. Стойността на индикатора за Община Тутракан и за 2011 г. е значително по-нисък от средния за четвърта категория общини (по брой на населението), докато през следващата година я превишава.

7.2.5. Обобщена оценка

Обобщената оценка по всички индикатори на Община Тутракан за 2011 г. е 43,67 точки, а за 2012 г. 45,41 точки. Средната стойност за групата общини с население от 6 000 до 19 999 е съответно 39,48 и 39,74 точки за съответната от двете разглеждани години. Това показва, че Община Тутракан има оценка на финансовото състояние малко с повече от 5 процентни пункта над средната за общините със сходен брой население.

Съгласно оценките направените от министерство на финансите по отношение на финансовото състояние на община Тутракан въз основа на Методиката за оценка на финансовото състояние на общините за периода 2011-2013 г. общината трайно попада в трета група.

Съгласно същият методически документ тази група обхваща консолидиращи се общини, които имат следните характеристики:

„Приходите на общината като цяло са недостатъчни, за да покрият нуждите на инфраструктурното развитие, което води до натрупване на умерен дълг в общината. Нивото на прозрачност и надеждност на финансовата информация е добро, въпреки, че финансовите отчети може да не са толкова детайлни и пълни в сравнение с предните две категории.“

Съгласно рейтинга изготвен от Министерство на финансите за оценката на финансовото състояние на общините Община Тугракан се нарежда на 70 място за 2011 г. , през следващата година се придвижва с 14 места и достига 56 място.

8. SWOT – анализ

Изготвеният SWOT анализ отразява резултатите от анализа на актуализираните данни за икономическото развитие на общината.

Силни страни	Слаби страни
<p>Наличие на екологично чисти територии, благоприятен климат, богато биоразнообразие;</p> <p>Висока предприемаческа активност;</p> <p>Тенденция за възстановяване на местната икономика от икономическата и финансова криза в периода 2008 – 2009 г.;</p> <p>Значим обем на инвестициите, вкл. чуждестранните инвестиции;</p> <p>Задоволителна образователна структура на населението;</p> <p>Осъществени инвестиционни проекти за рехабилитация на техническа инфраструктура във водния и транспортния сектор;</p> <p>Добре развита образователна и културна инфраструктура;</p> <p>Наличие на разнообразни и благоприятни ресурси за развитието на туризма;</p> <p>Наличие на квалифицирани кадри в социалната сфера, добре функциониращи структури, предоставящи разнообразни социални услуги.</p>	<p>Негативни демографски тенденции;</p> <p>Намаляване на заетостта, вкл. в период на за възстановяване на местната икономика от икономическата и финансова криза;</p> <p>Намаляващ брой работни места на територията на общината;</p> <p>Ниско равнище на доходите в общината спрямо средното за страната;</p> <p>Пътна, съобщителна и ВиК инфраструктура, нуждаеща се от рехабилитация и развитие;</p> <p>Недостатъчни финансови средства за изграждане на нова и рехабилитация на съществуващата инфраструктура;</p> <p>Необезпеченост на територията с актуални устройствени планове;</p> <p>Амортизиран сграден фонд (жилищен, промишлен, публичен), с ниска енергийна ефективност;</p> <p>Недоизградена канализационна мрежа в населените места;</p> <p>Остаряла и амортизирана техника за сметосъбиране и сметоизвозване;</p>

Възможности	Заплахи
<p>Използване на благоприятното транспортно – географско положение и наличието на основна пътна артерия, речен път и пристанище;</p> <p>Осигуряване на необходимия финансов ресурс от национални и международни програми за реализация на проекти на територията на общината;</p> <p>Използване на наличния финансов ресурс, вкл. през следващия планов период за подобряване на енергийната ефективност на публичния, производствения и частния сграден фонд;</p> <p>Насърчаване на предприемачеството и привличане на инвестиции;</p> <p>Развитие на мерки за привличане на външни инвеститори и подкрепа на местното предприемачество;</p> <p>Координация и осъществяване на съвместни проекти със съседни общини за преодоляване на общи проблеми;</p> <p>Международно сътрудничество с организации и органи на управление.</p>	<p>Ограничени финансови ресурси.</p> <p>Влошаване на демографските характеристики и неблагоприятни миграционни процеси;</p> <p>Неблагоприятна икономическа ситуация, отразяваща се на размера на инвестиции на бизнеса и разкриването на работни места;</p> <p>Финансова невъзможност на общинските бюджети да осигуряват необходимото съфинансиране в процеса на усвояване на структурните и европейски фондове.</p>

III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

1. Стратегически насоки за развитие в периода 2014 – 2020 г.

През юни 2010 г. Европейският съвет прие стратегията „Европа 2020“ с цел насърчаване на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. В стратегията се определят **водещите цели на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите, изменението на климата и енергетиката, заетостта, образованието и намаляването на бедността до 2020 г., които следва да прераснат в национални цели.**

Като набелязва основните цели на стратегията „Европа 2020“, по които следва да се предприемат мерки, и обхвата на ключовите действия, които биха могли да се изпълняват съвместно по тези тематични цели, Общата стратегическа рамка (ОСР) може да осигури допълнителни насоки как фондовете могат най-ефикасно да се използват за постигане на растеж чрез договорите за партньорство и програмите.

За да могат фондовете по ОСР да имат възможно най-голям принос, тази стратегия трябва да се доразвие спрямо националните и регионалните условия. По този начин икономическото, социалното и териториалното сближаване може да се постави в основата на стратегията „Европа 2020“ и така да се гарантира, че цялата енергия и капацитет се мобилизират и насочват към постигането на приоритетите на стратегията.

Националната стратегия за регионално развитие за периода 2012 - 2022г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия в контекста на общоевропейската политика за сближаване. НСРР очертава рамката и дава насоки за разработването на ОПРР 2014-2020г., както и за документите за регионално развитие на регионално, областно и общинско ниво.

Визираният от Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) период от 2012 до 2022г. е период, в който се очакват сериозни промени в световен и общоевропейски мащаб, период на появата на нови изпитания и предизвикателства пред Европейската общност и европейските държави, свързани с преодоляването на ефектите от дълговата финансова криза и по-нататъшното успешно провеждане на политиката на сближаване и запазване на националната и регионалната идентичност в процеса на **развитие. Най-големите изпитания пред Европа и европейските страни са: глобализацията, демографското развитие, изменението на климата и енергийната зависимост.** Европейската политика през този период ще бъде адаптирана така, че да помогне на регионите да бъдат подготвени да посрещнат тези изпитания и предизвикателства и всеки регион да намери индивидуални решения за справяне с трудностите, пред които е изправен. В отговор на изискванията на стратегия „Европа 2020“ е разработена „Националната програма за развитие: БЪЛГАРИЯ 2020“ като рамков дългосрочен документ, който определя визията и общите цели на политиките за развитие за период от 10 години за всички сектори на държавното управление, включвайки и техните териториални проявления.

НСРР за периода 2012-2022 застъпва цели, приоритети и специфични цели, допринасящи за постигането на целите на стратегия „Европа 2020“ при отчитане на постановките на “Териториален дневен ред Европа 2020” и на Националната програма за развитие “България 2020”.

Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Заедно с НСРР 2012-2022 г. тя е основен документ в най-новото ни законодателство и дългоочакван инструмент за интегрирано планиране и устойчиво пространствено развитие.

Регионалният план за развитие е стратегически планов документ, който се разработва на териториално равнище от ниво 2 (NUTS 2). На това ниво се срещат двата подхода в изследването и прогнозирането на развитието: – „отгоре-надолу”, т.е. от европейското и националното равнище към регионалното ниво и „отдолу-нагоре” – инициативите идващи от общините и областите.

Регионалният план за развитие на Северен централен район е разработен в съответствие с постановките на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022г. и тези, заложи в Националната програма за развитие „България 2020”. Областите на интервенция за постигане на по-високо качество, ефективност и ефикасност са: транспортната инфраструктура; енергетиката (газификация и ВЕИ); икономика на знанието; жизнената среда; социалният капитал; териториалното развитие и сближаване; опазването на околната среда; природното и културно наследство, туризъм и др.

Стратегическите цели за постигане на визията за развитие на района се **фокусират в един от националните проблеми – това е задълбочаването на демографската криза – на населението, емиграция на млади, образовани и предприемчиви хора, недостатъчна квалификация и слаба заетост на населението в трудоспособна възраст.** Усилията, които ще бъдат положени през следващите години, във всички сфери на обществения живот, следва да бъдат **ориентирани към създаването на предпоставки за задържане в района на хората, които могат да осъществят желаната промяна.**

Областната стратегия за развитие на област Силистра за периода 2014 -2020 г. определя визията, целите и приоритети за развитие на област Силистра за периода. Визията за областта е към 2020 година **област Силистра да е област подобрила и усвоила своите потенциали за растеж и реализираща своята идентичност, устойчиво развиващ се район на България и Дунавското пространство с нови перспективи и качество на живот на населението.**

За постигането на тази визия са дефинирани три стратегически цели с общо девет приоритета:

- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1 Развитие на конкурентноспособна икономика чрез насърчаване на иновациите във всички сектори и използване на местния потенциал;
- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2 Повишаване на жизнения стандарт на населението чрез създаване на нови работни места, инвестиции в хората и интеграция на групите в неравностойно положение;
- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3 Подобряване на териториалната устойчивост и постигане на балансираност и свързаност в областен, регионален, национален и международен план.

Предвижданията на Областната стратегия за развитие на област Силистра за периода 2014 -2020 г. се разглеждат като рамка за изготвяне на стратегическата част на Плана за развитие на община Тутракан за периода 2014 -2020 г.

Отчетени са и предвижданията на проекта на Стратегия на ЕС за развитието на Дунавския регион. България ще участва активно в изпълнението на макрорегионалната стратегия на ЕС за развитие на Дунавския район. Проектите, в подкрепа на Дунавската стратегия ще се реализират чрез изпълнението на всички програми, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, както и проектите по ТГС България – Румъния и България-Сърбия, както и тези по новата транснационална програма „Дунав”. Определените приоритетни области (ПО) в Плана за действие на Дунавската стратегия включват:

- Подобряване на мобилността и мултимодалността / вътрешните водни пътища;
- Подобряване на мобилността и мултимодалността / автомобилни, железопътни и въздушни връзки;
- Насърчаване на по-устойчива енергия за постигане на националните цели, базирани на целите на "Европа 2020" по отношение на климата и енергията;
- Насърчаване на културата и туризма, контактите между хората;
- Възстановяване и поддържане на качеството на водите на р. Дунав.

2. Визия за развитие на община Тутракан до 2020 г.

Дефинирането на съответстваща на нуждите и желанията на местната общност Визия за развитие на община Тутракан е основа за определянето на адекватна стратегическа и планова рамка на Общинския план за развитие.

Визията за развитие на община Тутракан кореспондира със заложените параметри в стратегическите документи от по-високо йерархично равнище в европейски, национален и регионален аспект.

Отчитайки така възприетата визия за развитие на област Силистра и дефинираните сравнителни предимства и основни проблеми на община Тутракан в социално-икономическия анализ, са идентифицирани варианти на визия за развитие на общината в периода 2014- 2020 г. Въз основа на изготвения анализ е формулирана следната визия за развитие на община Тутракан в периода 2014- 2020 г.:

Община Тутракан – развиващ се селскостопански и промишлен център с разнообразни икономически дейности, базирани на подобрена ефективност на селското стопанство и потенциала на географското разположение, осигуряващ високо качеството на живот.

Формулираната визия се основава на основните акценти от изготвения анализ, а именно:

- нужда от развита местна икономика, осигуряваща добро заплащане и възможности за реализация на образованите млади хора;
- оползотворяване на възможностите, произтичащи от граничното и географско разположение на общината;
- важността на доброто управление за осъществяването на развитието на общината.

3. Стратегия за постигане на визията за развитие на община Тутракан до 2020 г.

Предложената Стратегия за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. се основава на формулираната Визия за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г., а именно: **Община Тутракан –развиващ се селскостопански и промишлен център с разнообразни икономически дейности, базирани на подобрена ефективност на селското стопанство и потенциала на географското разположение, осигуряващ високо качеството на живот.**

Предложената стратегия е обоснована чрез изводите от изготвения преглед на социално-икономическото развитие на общината и изготвения SWOT – анализ. Отчетени са стратегическите цели на актуалните и проектни стратегически и планови документи на национално, регионално и областно ниво за периода 2014 – 2020 г.

На първо място е разгледана възможността за прилагане на стратегия, която да осигури развитието на общината като център за осъществяване на активна икономическа политика. Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г. отрежда на град Тутракан място сред градовете от 4-то ниво (малки градове с микрорегионално значение за територията).

Избраният модел на урбанистично развитие за перспективния срок - “умерен полицентризъм”, разглежда град Тутракан като малък град, който чрез използване на специфични местни ресурси и традиции, се развива успешно като центрове със значение за група общини и играе роля в укрепване развитието на периферните райони.

В същото време, обаче са отчетени неблагоприятните тенденции в развитието на общината през последните години, които разкриват необходимост от значими инвестиции за преодоляване на насложени проблеми, чрез които да бъде осигурено очакваното от населението качество на живот в града, вкл. осигуряване на минимален стандарт на предлаганите публични услуги – тези в областта на техническата инфраструктура, рехабилитация на градските системи за обитаване (градска среда, зелена система, транспортна система, състояние на сградния фонд за предоставяне на публични услуги и др.).

Възприетият подход следва стратегия, която чрез решаването на съществуващи основни проблеми на инфраструктурата и обслужването ще създаде **добра възможност за развитие на общината и стабилизирането на град Тутракан като център от 4-то ниво**, осигуряващ възможности за приближаване на градски услуги до селските райони.

Основните области, върху които попада фокуса на идентифицираните приоритети и мерки за развитие са свързани с:

- подобряване на бизнес средата и възможности за развитие на предприемачеството;
- повишаване на енергийната ефективност и преодоляване на последствията от промените в климата;
- подобряване на средата на обитаване;
- подобряване качеството и развитието на публичните услуги, предоставяни в рамките на общината.

Стратегията поставя специфичен фокус върху областите на действие, свързани с развитието на икономиката, енергийната ефективност и преодоляване на последствията от промените в климата. Като такива области могат да се разглеждат всички мерки в обхвата на:

→ подкрепа на предприемачеството и привличане външни инвеститори;

Насоките за подкрепа на икономиката са свързани с разширяване на уменията на населението, подкрепа на активното предприемачество и намаляване уязвимостта на местната икономика от влиянието на глобалните пазари.

Данните от анализа показват, че възстановяването на местната икономика все още е крехко и тя ще се нуждае от специална подкрепа през периода до 2020 г.

От съществена значение за постигане целите на плана е повишаването на икономическата активност и жинеспособност на общината. Като важни се разглеждат наличието на достатъчно работни места на разумно разстояние от мястото на обитаване, както и съпътстващата търговска инфраструктура.

Основните проблеми, за чието разрешаване трябва да се търсят подходящи мерки в средносрочен план са:

→ нарастваща безработица вследствие на ограничено предлагане на работни места в рамките на общината;

Привличане на външни за общината инвеститори може да окаже съществено влияние върху състоянието на местната икономика.

Подходящо е планиране на мерки за подкрепа на активна ежедневна трудова мобилност в посока към съседния областен център – гр. Русе, както и възможностите за трансгранична трудова мобилност с Румъния. Подобни мерки ще съответстват и на приоритета за засилване връзките между градските и селските райони на всички нива чрез подобряване на достъпността и възможността за работа, изведен в „Териториалния дневен ред на ЕС 2020” (2011).

Разположението на община Тутракан благоприятства в известна степен и възможностите за ежедневна трансгранична трудова миграция, за която активно може да бъде предоставяна информация от страна на съответните институции (Агенция по заетостта) в координация с администрацията на община Тутракан.

Основна цел при разработване на мерки с икономическа насоченост е разнообразяването на местната икономика и създаване на възможност за стартиране на предприятия в сектори, различни от Търговия и услуги и Селско стопанство. Като сектор с потенциал може да бъде разглеждан Транспорт, логистика и съобщения предвид възможностите за валоризация на географското положение на общината, както и подкрепата на сектор Промислено производство като сектор, с висока добавена стойност на произведената продукция.

Изпълнението на мерки, подкрепящи развитието на туризма и свързаните с него услуги ще допринесе за разнообразяването на икономиката и създаване на възможности за създаване на допълнителни работни места в общината.

→ рехабилитация на сграден фонд;

Рехабилитацията на сградния фонд в рамките на град Тутракан, както и в малките населени места предоставя много голяма възможност за подобряване на неговата енергийна ефективност. Тя също така предоставя възможност и за подобряване на условията на обитаване.

→ мобилност, щадяща околната среда;

Подобряване на пътищата и създаване на мрежи от велосипедни алеи води до осигуряване на мобилност, щадяща околната среда.

→ модернизация на техническата и енергийната инфраструктура;

По отношение на техническата инфраструктура са налице значителни възможности за подобряване на енергийната ефективност, като напр. събирането и обработката на отпадъци, уличното осветление и др.

Общата цел на Плана за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. е постигане на балансирано устойчиво развитие и повишаване качеството на живот чрез ефикасно и ефективно управление на потенциала на общината.

Планът за развитие е изграден върху мерки, интегриращи оползотворяването на:

→ **наличните местни ресурси:**

- квалифицирана работна ръка,
- активно предприемачество,
- възстановяваща се икономическа активност,
- запазено културно-историческо наследство,
- наличие на възможности за териториално развитие на населените места,
- висок потенциал на природните ресурси;
- натрупан административен капацитет и капацитет за планиране и управление на проекти и

→ **привличане на външни ресурси, свързани с:**

- осигуряване на финансиране за основни инфраструктурни и социални проекти, свързани с развитието;
- привличане на външни инвеститори за развитие на чисти и иновативни икономически дейности, допринасящи за разнообразяване на местната икономика;
- координация на мерките за развитие на надобщинско, областно и национално ниво за преодоляване на общи проблеми и нужди.

Стратегическите цели и приоритети на Плана за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. са насочени в няколко основни области на въздействие:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – насърчаване на предприемачеството и привличане на инвестиции, подкрепа за развитието на промишлеността, селското стопанство и туризма за осигуряване на по-високи заетост, доходи и жизнен стандарт;
- Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – осигуряване на възможности за

създаване на качествени работни места, проникване на информационните технологии в средата на обитаване, управление и бизнес, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината;

- Подобряване на средата на обитаване – по-добра свързаност - вътрешна между населените места в общината и външна – с общинските центрове от областта и съседните общини, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство;
- Подобряване на управлението и административния капацитет.

Въз основа на тези области на въздействие са дефинирани четири стратегически цели, насочени към постигането на приоритетите в различни сфери на развитието на общината.

Община Тутракан - Развиващ се селско-стопански и промишлен център с разнообразни икономически дейности, базирани на подобрена ефективност на селското стопанство и потенциала на географското разположение, осигуряващ високо качеството на живот

Стратегическа цел 1:
Насърчаване развитието на местната икономика

Стратегическа цел 2: Повишаване на жизнения стандарт, подкрепа на заетостта и възможностите за обучение

Стратегическа цел 3: Обновяване на средата за живот и качеството на публичните услуги

Стратегическа цел 4:
Повишаване на капацитета за управление и развитие на трансгранично сътрудничество

Всяка стратегическа цел ще бъде изпълнявана чрез съвкупност от дейности, които са обобщени в Програмата за реализация на Плана за развитие на община Тутракан за периода 2014-2020 г. под формата на приоритетни проекти, обезпечени с човешки, финансов, времеви ресурс и съобразени с капацитета и възможностите на община Тутракан за управление и съфинансиране. Планираните финансови ресурси са обвързани с най-важните потребности на общината, така че да доведат до значителен ефект.

Специфична характеристика на възможностите за финансиране на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. е предвиждането на финансиране на

основни проекти за подобряване на жизнената среда и благоустройството от два финансови източника – ОП Региони в растеж 2014 – 2020 и Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020 г.

Съгласно предварителните предвиждания в рамките на ОП Региони в растеж 2014 – 2020 ще бъдат финансирани проекти на територията на гр. Тутракан, които са част от Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на гр. Тутракан 2014 – 2020 г. ИПГВР е в процес на подготовка чрез проект, финансиран от ОПРР 2007 – 2014 г.

Община Тутракан попада в категорията селски общини, които ще получават финансиране за публични проекти чрез Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. С цел избягване на двойно финансиране е направена демаркация между двете програми като ПРСР 2014 -2020 ще финансира публични мерки на територията на община Тутракан с изключение на строителните граници на гр. Тутракан.

Тази специфика предполага изключително благоприятната възможност община Тутракан да получи значително финансиране както за проекти в градската среда, така и за такива в малките населени места.

3.1. Стратегическа цел 1: Насърчаване развитието на местната икономика

3.1.1. Приоритет 1.1: Дейности за разнообразяване на местната икономика и създаване на устойчива заетост

Дейностите за осъществяване на приоритета са насочени към:

- насърчаване на предприемачеството и разнообразяване на местната икономика вкл. привличане на инвестиции;
- подобряване на условията на основната инфраструктура на икономиката - технологично обновление и енергийна ефективност;
- подобряване ефективността и конкурентоспособността на селското стопанство, постигане на неговото устойчиво развитие;
- развитие и подпомагане на публично – частните партньорства с цел постигане на по-висока ефективност на използване на ресурсите и по-високо качество на предоставяните публични услуги на територията на общината.

Индикативните проекти за осъществяване на Приоритет 1.1 включват:

- устройствено отреждане на площадки за производства, складове и логистични бази и маркетирене на площадки за привличане на инвеститори;
- популяризиране стартирането и развитието на самостоятелна стопанска дейност и предприемачество;
- осигуряване на информация и подкрепа за обучение за подготовка и осъществяване на проекти за създаване на стопанства на млади фермери, развитие на малки земеделски стопанства, създаване на организации и мрежи на производители; осигуряване на постоянен достъп до специализирани съвети в земеделието;
- изграждане на широколентова инфраструктура за достъп до интернет.

Осъществяване на дейностите и проектите в рамките на Приоритет 1.1 може да бъде осигурено чрез:

- Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020;
- Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. и съответно Тематична подпрограма за развитие на малки земеделски стопанства в Република България 2014 – 2020 г.;
- републикански бюджет;
- общински бюджет;
- частно финансиране;
- донорски програми.

3.1.2. Приоритет 1.2: Организационно развитие в подкрепа на бизнеса

Предизвикателствата пред развитието на община Тутракан в средносрочен план са свързани с необходимостта от увеличаване на ефективността и ефикасността на управлението на местното икономическо и социално развитие, включващо:

- усъвършенстване на модела за организация и работните процеси на общинската администрация;
- въвеждане на ефективни и ефикасни методи и техники за изпълнение на функциите, свързани с програмирането и реализацията на мерките, насочени към стимулиране на местното икономическо и социално развитие и административното обслужване на гражданите и бизнеса.

Общинската собственост е основен капитал, чрез който местната власт осигурява предоставянето на качествени публични услуги, работи за развитие на територията и осигурява необходимите ресурси в съответствие с нуждите на местното социално-икономическо развитие. Ефективното управление на общинската собственост създава възможности за идентифициране на състоянието на различните видове собственост, техния капацитет, подходите за по-добро оползотворяване на собствеността, приоритетните нужди от инвестиции.

По отношение насърчаването на икономическото развитие от ключово значение осъществяването на мерки, свързани с административното обслужване, развитието на електронното управление и капацитет за управление на процесите в отделните стратегически сектори. В рамките на разглеждания период ще бъдат планирани и осъществени дейности за изпълнение на законово определени функции на местната власт в подкрепа на бизнеса (съгласно разпоредбите на Закона за насърчаване на инвестициите), както и развитие на инструменти с доказан ефект:

- осигуряване на съкратени срокове за административно обслужване, предоставяно от общината за инвеститори (съгласно изискванията на Закона за насърчаване на инвестициите)
- осигуряване на индивидуално административно обслужване, предоставяно от общината за инвеститори (ЗНИ)
 - развитие на електронните административни услуги, вкл. предоставяне на информация.

ОПР предвижда изграждането на система за управлението на общинската собственост, която при спазването на принципите за законосъобразност, ефективност и публичност ще включва:

- идентифициране на разполагаемата общинска собственост и класифицирането и по видове;
- проучване и описание на състоянието;
- разработване на електронен регистър на общинската собственост като инструмент, подпомагащ ПЧП чрез улесняване на достъпа на бизнеса до информация;
- интегриране на капиталовите и приходните бюджетни стратегии с планирането на управлението на общинската собственост;
- поддържане на интернет страницата на общината на актуален списък със свободните терени и други недвижими имоти за осъществяване на инвестиции (съгласно изискванията на Закона за насърчаване на инвестициите).

Осъществяване на дейностите и проектите в рамките на Приоритет 1.2 може да бъде осигурено чрез:

- Оперативна програма „Добро управление“ 2014 – 2020;
- Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.;
- републикански бюджет;
- общински бюджет;
- донорски програми.

3.1.3. Приоритет 1.3: Подкрепа на предприемачеството и привличане на външни инвеститори

Дейностите за осъществяване на приоритета са насочени към:

- разпространяване на информация за насърчаване на икономическото развитие;
- представяне и промотиране на възможностите за инвестиции;
- включване на експертизата на професионалните и неформалните общности за идентифициране и осъществяване на инициативи за подкрепа на икономическото развитие на общината, вкл. и в областта на туризма

Индикативните проекти за осъществяване на Приоритет 1.3 включват:

- изготвяне и разпространяване на информация за изискванията за стартиране на фирма;
- изготвяне, публикуване и актуализация на икономически профил на общината;
- координация и съвместна работа със съседните общини за възможности за осигуряване на терени за изнасяне на съпътстващи производства и обслужване.

За целите на изготвянето на икономическия профил следва да бъде планирана и осъществявана ежегодна актуализация на основните икономически индикатори (данни за броя на фирмите, БВП, НПП, заети по сектори, нива на доходи, заетост и безработица).

Създаването и редовното разпространение на подобна информация дава възможност за бърза ориентация на потенциалните инвеститори, както и възможност на работещия бизнес в общината да следи тенденциите в икономическото развитие.

Изготвянето на икономически профил повишава приемането на общината като прозрачен, коректен и предвидим партньор на бизнеса.

- представяне и промотиране на ресурсите – общинска собственост, изградена инфраструктура, информационно и административно обслужване;
- иницириране на годишна награда за най-бързо успешно развиващ се бизнес.
- развитие на Рамкова програма с университети и висши училища за провеждане на практики на студенти за осъществяване на проучвания и изследвания в области от интерес на общината.
- Развитие на Рамкова програма за включване на представители на формални и неформални групи от различните сектори на туризма (в партньорство с местния туристически бизнес) за участие в процесите по проектиране, планиране и реализация на туристически продукти и услуги:

Осъществяване на дейностите и проектите в рамките на Приоритет 1.3 може да бъде осигурено чрез:

- Оперативна програма „Добро управление“ 2014 – 2020;
- Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.;
- Програми за трансгранично сътрудничество с Република Сърбия и Република Румъния;
- републикански бюджет;
- общински бюджет;
- донорски програми.

3.2. Стратегическа цел 2: Повишаване на жизнения стандарт, подкрепа на заетостта и възможностите за обучение

3.2.1. Приоритет 2.1: Подкрепа за заетост и активно включване в пазара на труда

Дейностите за осъществяване на приоритета са насочени към:

- развиване на системата на образование и обучение, отговаряща на изискванията на пазара на труда;
- разширяване на възможностите за трудова реализация.

Индикативните проекти за осъществяване на Приоритет 2.1 включват:

- осъществяване на Проект „Подкрепа за заетост”- по национални, регионални програми, ОПРЧР;
- насърчаване на предприемачеството и стартирането на самостоятелна стопанска дейност за лица до 29 г. и подкрепа за стартиране на самостоятелна стопанска дейност - популяризиране стартирането и развитието на самостоятелна стопанска дейност и предприемачество, предоставяне на обучения за придобиване на предприемачески, уп-равленски и бизнес умения; предоставяне на финансова подкрепа за стартиране на самостоятелна заетост; предоставяне на специализирани консултантски

услуги на самостоятелно заети лица по въпроси, свързани с развитието на бизнеса – счетоводни услуги, услуги по управление на човешките ресурси и др.;

- подобряване на знанията и уменията на заети лица над 54 г. и подобряване на знанията и уменията на заети лица със средно и по-ниско образование;
- подобряване на условията на труд и организацията на труда в предприятията с акцент върху микро- и малки предприятия.

Осъществяване на дейностите и проектите в рамките на Приоритет 2.1 може да бъде осигурено чрез:

- Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2014-2020;
- републикански бюджет;
- общински бюджет;
- частно финансиране;
- донорски програми.

3.2.2. Приоритет 2.2 Конкурентоспособно образование и обучение, устойчиви, качествени и достъпни услуги и насърчаване на културния живот и спорта

Дейностите за осъществяване на приоритета са насочени към:

- подкрепа и инвестиции в сферата на образованието;
- поддържане, обновяване и модернизация на материално техническата база на социалните и здравни заведения и достъп до качествено здравеопазване и социални услуги;
- запазване и развитие на културните традиции като част от националното и европейското културно разнообразие;
- подкрепа за развитие на спортните дейности на територията на общината.

Индикативните проекти за осъществяване на Приоритет 2.2 включват:

- проект Интегрирани услуги и гъвкаво обучение за насърчаване на ученето през целият живот и заетостта сред уязвими групи;
- модернизация на сградния фонд, подобряване на енергийната ефективност на сградата на поликлиниката и здравните служби;
- разширяване на материално-техническата база на заведенията за социални услуги;
- ефективна образователна инфраструктура в училищата в община Тутракан (в това число саниране, оборудване за образователния и възпитателния процес, достъпна среда, спортни площадки);
- обновяване, саниране, оборудване за образователния и възпитателния процес, достъпна среда и обновяване на дворните пространства на детските градини в община ефективна;
- подкрепа на спортните клубове в общината за развитие на детско-юношеския спорт и високото спортно майсторство.

Осъществяване на дейностите и проектите в рамките на Приоритет 2.2 може да бъде осигурено чрез:

- Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.;
- Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2014-2020;
- Програма за трансгранично сътрудничество с Република Румъния;
- републикански бюджет;
- общински бюджет;
- частно финансиране;
- донорски програми.

3.3. Стратегическа цел 3: Обновяване на средата за живот и качеството на публичните услуги

3.3.1. Приоритет 3.1: Изграждане и подобряване на техническата инфраструктура

Дейностите за осъществяване на приоритета са насочени към:

- осигуряване на плановата обезпеченост на територията;
- изграждане, рехабилитация и модернизация на транспортната инфраструктура;
- рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова ВиК мрежа;
- подобряване на енергийната ефективност и развитие на възобновяеми енергийни източници;
- подобряване на информационната свързаност и телекомуникации;
- превенция на риска, чрез изграждане и укрепване на дребномашабна инфраструктура за предотвратяване на свлачища и предпазване от наводнения.

Индикативните проекти за осъществяване на Приоритет 3.1 включват:

- изработване на общ устройствен план на община Тутракан;
- изработване на концепция за пространствено развитие на община Тутракан;
- продължаваща рехабилитация на третокласна пътна мрежа в община Тутракан;
- продължаваща рехабилитация на четвъртокласната пътна мрежа в община Тутракан;
- изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи селскостопански и горски пътища, алеи и пътеки, вкл. прилежащите им съоръжения и системи за предупреждение и изграждане и реконструкция на съществуваща инфраструктура за отводняване;
- реконструкция и основен ремонт на улична мрежа в гр. Тутракан и селата в общината;
- доизграждане на канализационната мрежа в гр. Тутракан;
- рехабилитация и доизграждане на ВиК мрежа в гр. Тутракан и селата в общината;
- подобряване качеството на уличното осветление и въвеждане на мерки за енергийна ефективност:
 - изграждане на система за централизирано управление на уличното осветление;
 - основен ремонт (обновяване) на част от съществуващото и изграждане на ново улично осветление;

- стартиране на подмяна на старите осветителни тела с енергоефективни;
- аварийно поддържане и възстановяване на уличното осветление;
- проучване и пилотно изграждане на част от уличното осветление с фотоволтаични панели.
- планиране и осъществяване на ИКТ инфраструктурни проекти;
- внедряване на мерки за енергийна ефективност в публичния сектор;
- осъществяване на енергийни одити и обследвания на общинските сгради.
- извършване на основни дейности – саниране/подмяна на дограма/поставяне на изолации;
- проучване и изграждане на фотоволтаични системи върху покривите на общински сгради.

Осъществяване на дейностите и проектите в рамките на Приоритет 3.1 може да бъде осигурено чрез:

- Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.;
- Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020;
- Оперативна програма "Околна среда" 2014-2020;
- Програма за трансгранично сътрудничество с Република Румъния;
- републикански бюджет;
- общински бюджет;
- частно финансиране;
- донорски програми.

3.3.2. Приоритет 3.2: Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда

Дейностите за осъществяване на приоритета са насочени към:

- изграждане и рехабилитация на екологичната инфраструктура и превенция на рискове;
- подобряване на системата за управление на отпадъците и възстановяване на нарушени терени;
- запазване на биологичното разнообразие и управление на защитените територии.

Индикативните проекти за осъществяване на Приоритет 3.2 включват:

- проектиране на ПСОВ да малките населени места;
- закупуване на техника за сметосъбиране и сметоизвозване;
- рекултивиране на нерегламентирани сметища в населените места на общината;
- изграждане съоръжения на реки и дерета за предпазване на прилежащите терени от наводнения и почистване на речни корита;
- укрепване на свлачища по речните брегове;
- залесяване и създаване на горски масиви и поддръжка в територии общинска собственост с ниска лесистост;
- дейности, подобряващи устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми;

- предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития.

Осъществяване на дейностите и проектите в рамките на Приоритет 3.2 може да бъде осигурено чрез:

- Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.;
- Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020;
- Оперативна програма "Околна среда" 2014-2020;
- Програми за трансгранично сътрудничество с Република Румъния;
- републикански бюджет;
- общински бюджет;
- частно финансиране;
- донорски програми.

3.4. Стратегическа цел 4: Повишаване на капацитета за управление и развитие на трансгранично сътрудничество

3.4.1. Приоритет 4.1 Управленски и административен капацитет на община Тутракан

Дейностите за осъществяване на приоритета са насочени към:

- развитие на организационния капацитет на общинската администрация за ефективно изпълнение на целите на местното икономическо и социално развитие, включително механизмите за вътрешна и между-институционална координация и информационно осигуряване на административните дейности;
- повишаване на ефективността на управлението на човешките ресурси и развитие на експертния потенциал на служителите в общинската администрация;
- създаване на интегрирана рамка за програмиране на местното развитие, отчитаща както политиките за развитие на национално и териториално ниво, така и местната специфика.

Индикативните проекти за осъществяване на Приоритет 4.1 включват:

- усъвършенстване на общинската нормативна уредба;
- подготовка и въвеждане на програмно бюджетирание в община Тутракан;
- интегрирана рамка за стратегическо планиране и програмиране в цялостната дейност на общинската администрация;
- оптимизиране на процедурите за предоставяне на услуги за гражданите и юридическите лица;
- актуализиране на политиката за управление на човешките ресурси;
- подобряване на работата на служителите от общинската администрация за разработване и реализиране на ефективни местни политики чрез прилагане на различни форми за повишаване на квалификацията;

- разработване и прилагане на политика за управление на ИКТ в съответствие със стратегическите и оперативните цели на общината и общата рамка за въвеждане на електронното правителство;
- създаване на управленска информационна система – за управление, съхранение и оценка на информацията и знанията в общинската администрация;
- подобряване на комуникацията с гражданите чрез привличане на структурите на гражданското общество в работата на общинската администрация и общинския съвет;
- проучване, анализ и внедряване на електронни услуги за административно обслужване на гражданите и бизнеса;
- изграждане и внедряване на ГИС системи за целите на управлението.

Осъществяване на дейностите и проектите в рамките на Приоритет 4.1 може да бъде осигурено чрез:

- Оперативна програма "Добро управление" 2014 – 2020;
- Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.;
- Програми за трансгранично сътрудничество с Република Румъния;
- републикански бюджет;
- общински бюджет;
- частно финансиране;
- донорски програми.

3.4.2. Приоритет 4.2 Развитие на трансграничното сътрудничество

Дейностите за осъществяване на приоритета са насочени към:

- участие в трансгранични/транснационални/междурегионални мрежи за обмен на опит и добри практики;
- изграждане на ефективни партньорства за работа в мрежа – Сдружение на Дунавските общини;
- осъществяване на проекти за партньорство в рамките на Програми за трансгранично сътрудничество с Република Румъния;
- осъществяване на проекти за партньорство в рамките на програмите на ЕС.

Осъществяване на дейностите и проектите в рамките на Приоритет 4.2 може да бъде осигурено чрез:

- Оперативна програма "Добро управление" 2014 – 2020;
- Програми за трансгранично сътрудничество с Република Румъния;
- Транснационални и регионални програми на ЕС;
- републикански бюджет;
- общински бюджет;
- частно финансиране;
- донорски програми.

IV. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 Г.

Програмата за реализация на плана за развитие на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. обхваща идентифицираните проекти за постигане на определените приоритети и цели на плана.

Общият бюджет на ОПР Тутракан 2014 – 2020 г. е в размер на 43 085 000 лева. В тази сума са включени всички проекти, чието проектиране и изпълнение е в обхвата на държавни органи, вкл. Министерствата на регионалното развитие, Агенция Пътна инфраструктура, както и частните инвестиции.

Общата сума на бюджета, опериран от община Тутракан е 35 620 000 лева.

За целите на ефективното планиране е извършена приоритизация на идентифицираните проекти. Общата сума на бюджета, опериран от община Тутракан за приоритизираните проекти е 31 320 000 лева.

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020								
Име на проект	Приоритетност	Приоритет	Бюджет ОПР	Бюджет опериран от Община Тутракан	Източник основно финансиране	Източник допълващо финансиране	Отговорна структура	
Стратегическа цел 1: Насърчаване на развитието на местната икономика								
Устройствено отреждане на площадки за производства, складове и логистични бази и маркетинг на площадки за привличане на инвеститори	1	П 1.1	100 000	100 000	ОПРР	Общински бюджет	Община Тутракан	
Популяризиране стартирането и развитието на самостоятелна стопанска дейност и предприемачество		П 1.1	100 000	-	ОПРЧР 1.2 ОПРЧР 1.3	ПРСР	Информационни центрове Частни инвеститори в координация с Община Тутракан	
Осигуряване на информация и подкрепа за обучение за подготовка и осъществяване на проекти за създаване на стопанства на млади фермери за биологично земеделие, развитие на малки земеделски стопанства, създаване на организации и мрежи на производители; осигуряване на постоянен достъп до специализирани съвети в планинското земеделие	1	П 1.1	150 000	-	ПРСР		Информационни центрове Частни инвеститори в координация с Община Тутракан	
Изграждане на широколентова инфраструктура за достъп до интернет	1	П 1.1	300 000	-	ПРСР 7.3		ЕСМИС Община Тутракан	
Изграждане на туристически и еко-пътеки. Създаване на мрежа от екопътеки и коридори за велотранспорт, панорамни площадки, места за отдих	1	П 1.1	1 000 000	1 000 000	ПРСР 7.2	ОПРР 5.1	Община Тутракан	
Устройване на места за къмпингиране в района на Тутракан, селата по поречието на Дунав	1	П 1.1	300 000	300 000	ПРСР 7.2		Община Тутракан	
Утвърждаване на събитийния културен календар като туристическа атракция	1	П 1.1	10 000	10 000	Общински бюджет		Община Тутракан	

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020							
Име на проект	Приоритетност	Приоритет	Бюджет ОПР	Бюджет опериран от Община Тутракан	Източник основно финансиране	Източник допълващо финансиране	Отговорна структура
Организационно осигуряване на работата на администрацията за подкрепа на бизнеса	1	П 1.2	200 000	200 000	ОПДУ		Община Тутракан
Изграждане на система за управление на общинската собственост, насочено към подкрепа на бизнеса	1	П 1.2	80 000	80 000	ОПДУ		Община Тутракан
Изготвяне, публикуване и актуализация на икономически профил на общината	1	П 1.3	10 000	10 000	Общински бюджет		Община Тутракан представители на бизнеса и бизнес организации
Развитие на съществуващите интернет ресурси за представяне на бизнеса в общината	1	П 1.3	20 000	20 000	Общински бюджет		Община Тутракан представители на бизнеса и бизнес организации
Представяне и промотиране на възможностите за инвестиции	1	П 1.3	50 000	50 000	Общински бюджет		Община Тутракан представители на бизнеса и бизнес организации
Включване на експертизата на професионалните и неформалните общности за идентифициране и осъществяване на инициативи за подкрепа на икономическото развитие на общината, вкл. и в областта на туризма	1	П 1.3	50 000	35 000	Общински бюджет		Община Тутракан представители на бизнеса и бизнес организации
Стратегическа цел 2: Повишаване на жизнения стандарт, създаване на условия за заетост и обучение							
Проект „Подкрепа за заетост”	1	П 2.1	300 000	40 000	ОПРЧР		АЗ Община Тутракан

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020							
Име на проект	Приоритетност	Приоритет	Бюджет ОПР	Бюджет опериран от Община Тутракан	Източник основно финансиране	Източник допълващо финансиране	Отговорна структура
Насърчаване на предприемачеството и стартирането на самостоятелна стопанска дейност за лица до 29 г. и подкрепа за стартиране на самостоятелна стопанска дейност	1	П 2.1	250 000	-	ОПРЧР		АЗ
Подобряване на знанията и уменията на заети лица над 54 г. и подобряване на знанията и уменията на заети лица със средно и по-ниско образование	1	П 2.1	100 000	-	ОПРЧР		АЗ
Подобряване на условията на труд и организацията на труда в предприятията с акцент върху микро- и малки предприятия	1	П 2.1	1 000 000	-	ОПРЧР		Частни инвеститори
Проект Интегрирани услуги и гъвкаво обучение за насърчаване на ученето през целият живот и заетостта сред уязвими групи		П 2.2	150 000	-	ОПРЧР		АЗ
Модернизация на сградния фонд, подобряване на енергийната ефективност на сградите за здравеопазване	1	П 2.2	600 000	600 000	ПРСР 7.2		Община Тутракан
Разширяване на материално-техническата база на заведенията за социални услуги	1	П 2.2	2 000 000	2 000 000	ПРСР 7.2		Община Тутракан Центрове за социални услуги
Ефективна образователна инфраструктура в училищата в община Тутракан (в това число саниране, оборудване за образователния и възпитателния процес, достъпна среда, спортни площадки)	1	П 2.2	2 000 000	2 000 000	ПРСР 7.2	ОПНОИС 2.1	Община Тутракан Училища
Обновяване, саниране, оборудване за образователния и възпитателния процес, достъпна среда и обновяване на дворните пространства на детските градини в община Тутракан	1	П 2.2	2 000 000	2 000 000	ПРСР 7.2		Община Тутракан
Подкрепа на спортните клубове в общината за развитие на детско-юношеския спорт и високото спортно майсторство		П 2.2	1 000 000	1 000 000	ПРСР 7.2		Община Тутракан

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020							
Име на проект	Приоритетност	Приоритет	Бюджет ОПР	Бюджет опериран от Община Тутракан	Източник основно финансиране	Източник допълващо финансиране	Отговорна структура
Стратегическа цел 3: Подобряване на средата и предоставяните публични услуги							
Изработване на общ устройствен план на община Тутракан	1	П 3.1	100 000	50 000	Общински бюджет	Държавен бюджет	Община Тутракан
Изработване на концепция за пространствено развитие на община Тутракан	1	П 3.1	10 000	10 000	Общински бюджет	Държавен бюджет	Община Тутракан
Продължаваща рехабилитация на второкласна и третокласна пътна мрежа в община Тутракан	1	П 3.1	5 000 000		Държавен бюджет		АПИ
Продължаваща рехабилитация на четвъртокласната пътна мрежа в община Тутракан	1	П 3.1	2 000 000	2 000 000	ПРСР 7.2		Община Тутракан
Изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи селскостопански и горски пътища, алеи и пътеки, вкл. прилежащите им съоръжения и системи за предупреждение и изграждане и реконструкция на съществуваща инфраструктура за отводняване		П 3.1	300 000	300 000	ПРСР 4.3		Община Тутракан
Реконструкция и основен ремонт на улична мрежа в гр. Тутракан и селата в общината	1	П 3.1	2 000 000	2 000 000	ОПРР ПРСР 7.2		Община Тутракан
Изграждане на канализационната мрежа в гр. Тутракан	1	П 3.1	5 000 000	5 000 000	ОПОС		Община Тутракан
Рехабилитация и доизграждане на ВиК мрежа в гр. Тутракан и селата в общината	1	П 3.1	2 000 000	2 000 000	ОПРР ПРСР 7.2		Община Тутракан
Подобряване качеството на уличното осветление и въвеждане на мерки за енергийна ефективност	1	П 3.1	1 000 000	1 000 000	ПРСР 7.2		Община Тутракан
Изграждане и внедряване на енергоефективно улично осветление	1	П 3.1	2 000 000	2 000 000	ОПРР ПРСР 7.2		Община Тутракан
Внедряване на мерки за енергийна ефективност в публичния сектор	1	П 3.1	2 000 000	2 000 000	ОПРР ПРСР 7.2		Община Тутракан
Проектиране на ПСОВ за малките населени места	1	П 3.2	2 000 000	2 000 000	ПРСР 7.2		Община Тутракан

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020								
Име на проект	Приоритетност	Приоритет	Бюджет ОПР	Бюджет опериран от Община Тутракан	Източник основно финансиране	Източник допълващо финансиране	Отговорна структура	
Закупуване на техника за сметосъбиране и сметоизвозване	1	П 3.2	700 000	700 000	ОПОС	ПУДООС Общински бюджет	Община Тутракан	
Рекултивиране на нерегламентирани сметища в населените места на общината	1	П 3.2	500 000	500 000	ПРСР 7.2	ПУДООС	Община Тутракан	
Изграждане съоръжения на реки и дерета за предпазване на прилежащите терени от наводнения и почистване на речни корита	1	П 3.2	500 000	500 000	ПРСР		Община Тутракан	
Укрепване на свлачища по речните брегове	1	П 3.2	1 300 000	1 300 000	ОПРР 7.1	ПРСР	Община Тутракан	
Залесяване и създаване на горски масиви и поддръжка в територии общинска собственост с висок и среден риск от ерозия и с ниска лесистост		П 3.2	600 000	600 000	ПРСР 8.1		Община Тутракан	
Дейности, подобряващи устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми		П 3.2	2 000 000	2 000 000	ПРСР 8.6		Община Тутракан	
Предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития	1	П 3.2	500 000	500 000	ПРСР 8.5		Община Тутракан	
Стратегическа цел 4: Развитие на управленския капацитет и трансграничното сътрудничество								
Усъвършенстване на общинската нормативна уредба чрез прилагане на принципите за интелигентно регулиране	1	П 4.1	90 000	90 000	ОПДУ		Община Тутракан	
Подготовка и въвеждане на програмно бюджетирани в община Тутракан	1	П 4.1	25 000	25 000	ОПДУ	Общински бюджет	Община Тутракан	
Интегрирана рамка за стратегическо планиране и програмиране в цялостната дейност на общинската администрация	1	П 4.1	120 000	120 000	ОПДУ		Община Тутракан	

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР НА ОБЩИНА ТУТРАКАН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020							
Име на проект	Приоритетност	Приоритет	Бюджет ОПР	Бюджет опериран от Община Тутракан	Източник основно финансиране	Източник допълващо финансиране	Отговорна структура
Оптимизиране на процедурите за предоставяне на услуги за гражданите и юридическите лица	1	П 4.1	90 000	90 000	ОПДУ		Община Тутракан
Актуализиране на политиката за управление на човешките ресурси	1	П 4.1	50 000	50 000	ОПДУ		Община Тутракан
Подобряване на работата на служителите от общинската администрация за разработване и реализиране на ефективни местни политики чрез прилагане на различни форми за повишаване на квалификацията	1	П 4.1	50 000	50 000	ОПДУ		Община Тутракан
Разработване и прилагане на политика за управление на ИКТ в съответствие със стратегическите и оперативните цели на общината и общата рамка за въвеждане на електронното правителство;	1	П 4.1	60 000	60 000	ОПДУ		Община Тутракан
Създаване на управленска информационна система за управление, съхранение и оценка на информацията и знанията в общинската администрация	1	П 4.1	70 000	70 000	ОПДУ		Община Тутракан
Проучване, анализ и внедряване на електронни услуги за административно обслужване на гражданите и бизнеса	1	П 4.1	100 000	100 000	ОПДУ		Община Тутракан
Изграждане и внедряване на ГИС системи за целите на управлението.	1	П 4.1	200 000	200 000	ОПДУ		Община Тутракан
Участие в трансгранични/транснационални/междурегионални мрежи за обмен на опит и добри практики;		П 4.2	400 000	400 000	Програми на ЕС	Донорски програми	Община Тутракан
Изграждане на ефективни партньорства за работа в мрежа	1	П 4.2	100 000	100 000	Програми на ЕС	Донорски програми	Община Тутракан
Осъществяване на проекти за партньорство в рамките на програмите на ЕС	1	П 4.2	450 000	450 000	Програми на ЕС	Донорски програми	Община Тутракан

V. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

1. Индикативна финансова таблица – Общински план за развитие на община Тутракан 2014 – 2020

Период 2014 - 2020	Местно публично финансиране		Външно публично финансиране						Частно финансиране		ОБЩО, хил. лв.
	Общински бюджет + местни публични фондове, хил. лв.	Общ дял (%)	Централен бюджет, хил. лв.	Общ дял (%)	Фондове на ЕС, хил. лв.	Общ дял (%)	Други източници, хил. лв.	Общ дял (%)	Фондове, фирми, хил. лв.	Общ дял (%)	
П 1.1 Дейности за разнообразяване на местната икономика и създаване на устойчива заетост	30	1,53%			1 910	97,45%			20	1,02%	1 960
П 1.2 Организационно развитие в подкрепа на бизнеса					280	100,00%					280
П 1.3 Подкрепа на предприемачеството и привличане на външни инвеститори	115	88,46%							15	11,54%	130
П 2.1 Подкрепа за заетост и активно включване в пазара на труда					1 640	99,39%			10	0,61%	1 650
П 2.2 Конкурентоспособно образование и обучение, устойчиви, качествени и достъпни услуги и насърчаване на културния живот и спорта					7 750	100,00%					7 750
П 3.1 Изграждане и подобряване на техническата	60	0,28%	5 000	23,35%	16 350	76,37%					21 410

Период 2014 - 2020	Местно публично финансиране		Външно публично финансиране						Частно финансиране		ОБЩО, хил. лв.
	Общински бюджет + местни публични фондове, хил. лв.	Общ дял (%)	Централен бюджет, хил. лв.	Общ дял (%)	Фондове на ЕС, хил. лв.	Общ дял (%)	Други източници, хил. лв.	Общ дял (%)	Фондове, фирми, хил. лв.	Общ дял (%)	
инфраструктура											
П 3.2 Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда			500	6,17%	7 600	93,83%					8 100
П 4.1 Управленски и административен капацитет на община Тутракан	5	0,58%			850	99,42%					855
П 4.2 Развитие на трансграничното сътрудничество					400	42,11%	550	57,89%			950
ОБЩО по източници	210		5 500		36 780		550		45		43 085

2. Индикативна финансова таблица – Общински план за развитие на община Тутракан 2014 – 2020 - Бюджет, опериран от община Тутракан за приоритетни проекти

Приоритет	Бюджет, опериран от Община Тутракан за приоритетни проекти, хил. лв.	Дял от Бюджет ОПР(%) по приоритети
П 1.1 Дейности за разнообразяване на местната икономика и създаване на устойчива заетост	1 410	3,96
П 1.2 Организационно развитие в подкрепа на бизнеса	280	0,79
П 1.3 Подкрепа на предприемачеството и привличане на външни инвеститори	115	0,32
П 2.1 Подкрепа за заетост и активно включване в пазара на труда	40	0,11
П 2.2 Конкурентоспособно образование и обучение, устойчиви, качествени и достъпни услуги и насърчаване на културния живот и спорта	7 600	21,34
П 3.1 Изграждане и подобряване на техническата инфраструктура	16 360	45,93
П 3.2 Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда	8 100	22,74
П 4.1 Управленски и административен капацитет на община Тутракан	765	2,15
П 4.2 Развитие на трансграничното сътрудничество	950	2,67
ОБЩО Бюджет, опериран от община Тутракан за <u>приоритетни проекти</u>	35 620	

VI. НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА

1. Общи положения

Целта на наблюдението и оценката на регионалното развитие, дефинирана в чл. 30 от ЗРР е постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите, които допринасят за регионалното развитие.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие има за цел да осигури ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща съставните му елементи.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана.

Специфичните цели на наблюдението са:

- проверка на финансовото изпълнение на плана;
- проверка на изпълнение на плана в рамките на определен времеви период;
- проверка на изпълнение на изискванията за прилагане на плана;
- проверка за изпълнение на изискванията за информация и публичност;
- постигане на целевите стойности на индикаторите за наблюдение.

Системата за наблюдение и оценка на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. включва следните основни елементи:

- система от индикатори за наблюдение и оценка;
- документи, представящи проследяването на изпълнението и изводите и препоръките от наблюдението и оценката;
- органи, отговорни за прилагането на системата за наблюдение и оценка

Основният инструмент за наблюдение изпълнението на ОПР е Годишният доклад. Той се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие съдържа информация за:

- общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност - промените в социално-икономическите условия в общината;
- постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
- действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:

- мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
- преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
- резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
- заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Наблюдението се отнася до разходите, осъществяването на планираните продукти и промените в индикаторите за резултат, оценени при наличието на необходимата информация. Наблюдение на продукти (директни, непосредствени резултати) означава проследяване дали планираните продукти са осъществени и дали изпълнението им е в съответствие с планирания времеви и ресурсен план. Наблюдението също така проследява промените в индикаторите за резултат (наблюдение на политиките). Проследяването на стойностите на индикаторите за резултат позволяват извършване на преценка дали индикаторите се движат в желаната посока. Ако това не е така, това може да има сериозно отражение върху адекватността и ефективността на намесата, както и върху адекватността на избраните индикатори за резултат.

Оценката се фокусира върху приноса на конкретната политика върху постигнатите резултати или т.н. въздействие. Изготвянето на оценка трябва бъде планирано предварително и да се осъществява веднъж или два пъти през програмния период.

Предвид националните системи за управление и координация на процесите на регионалното развитие и управление на средствата от ЕС основните задачи, които следва да бъдат изпълнявани при управлението на Общинския план за развитие са следните:

- проследяване на възможностите за финансиране на определените проекти, вкл. очакваните графици и изисквания за финансиране;
- координация, организация и подготовка на необходимите предпроектни проучвания и изготвяне на технически проекти за включените в плана проекти, вкл. координация на графичите за изготвяне, заданията за проектиране и тръжните процедури;
- подготовка и окомплектоване на проектни предложения за осъществяване на планираните дейности в съответствие със специфичните изисквания на финансиращите институции;
- координация и наблюдение на изпълнението на договорите за финансиране на дейностите по ОПР;
- подготовка на доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР и представянето им пред Общинския съвет;
- осигуряване на прилагането на принципа за комуникации, координация и партньорство със заинтересованите страни чрез участието им в процесите на наблюдение и актуализация на ОПР;
- подготовка на прегледи на средата и изготвяне на предложения за актуализация на ОПР в случай на необходимост;

- координация на процесите по наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР.

Предвид това, че липсата на „зрели” проекти, осигурени с адекватно предпроектно проучване и техническо проектиране, е определена като една от основните слабости при реализацията на общинските планове за развитие през плановия период 2007 – 2013, като основна задача в първоначалния период на екипа за управление на ОПР може да се определи събирането и анализа на необходимата информация и изготвянето на необходимите предпроектни проучвания и технически проекти за включените в плана групи проекти.

Предложената структура за управление на ОПР включва:

- Общински съвет Тутракан – орган по вземане на решения за подготовка и изпълнение на ОПР;
- Работна група за управление, наблюдение и контрол на изпълнението на ОПР;

Предложение за функции на Общински съвет Тутракан по отношение управлението и контрола на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.:

- приема окончателен вариант на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- одобрява съществени промени в приетия ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. (като съществени промени следва да се разглеждат добавяне на нови видове мерки и групи проекти в различните приоритети или заличаване на такива от одобрения план);
- одобрява състава на работната група за оперативно управление и контрол на ОПР на Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- одобрява годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- одобрява междинен доклад за оценка на И ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. и постигането на етапни цели към края на 2017 г. (докладът се изготвя към края на 2018 г.);
- одобрява окончателен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- одобрява окончателен доклад за последваща оценка на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. в края на 2022 г.

Предложение за функции на Работна група за управление, наблюдение и контрол на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.:

- подготвя (или възлага подготовката) на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- обсъжда и приема шестмесечен доклад за изпълнението на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- дава указания относно насоките на оперативната дейност по осъществяване на ОПР;

- обсъжда необходимостта от и предлага актуализация на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. или обсъжда необходимостта и предлага съществени промени в ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- прилага на практика принципите на комуникация, координация и партньорство със заинтересованите страни като кани за участие на заседанията си представители на тематични експертни групи;
- организира представяне на напредъка по изпълнението на ОПР на обществени обсъждания и дискусии (два пъти в годината);
- организира подготовката на годишните доклади за наблюдение на изпълнението, междинните и окончателните доклади за оценка на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.

Съгласно предложената структура за управление на реализацията на ОПР, документите за проследяване на изпълнението и оценките са следните:

- годишен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- междинен доклад за оценка на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. и постигането на етапни цели към края на 2017 г. (докладът се изготвя към края на 2018 г.);
- окончателен доклад за наблюдение на изпълнението на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- одобрява окончателен доклад за последваща оценка на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. в края на 2022 г.

2. Индикатори за въздействие

Целевите стойности на индикаторите за въздействие са определени въз основа на тенденциите на изменение на съответните индикатори в община Тутракан и целевите стойности, заложен в Областната стратегия за развитие на област Силистра за периода 2014 -2020, като заложената цел е постепенно намаляване на различията между общините в областта.

Индикатори за въздействие		2012	2017	2020
1	Население	брой		
2	Средно списъчен брой на наетите лица по трудово и служебно правоотношение	брой		
3	Средна годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение	лева		
4	Коефициент на безработица	%		
5	Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия	хил. евро		
6	Разходи за придобиване на ДМА	хил. лева		
7	Нетни приходи от продажби	хил. лева		
8	Произведена продукция	хил. лева		
9	Реализирани нощувки	брой		
10	Приходи от нощувки	лева		
11	Дял на населението с канализация	%		
12	Загуби на вода	%		

3. Стратегически индикатори за степента на интегриране и изпълнение на глобалните цели, свързани с опазване на околната среда, в регионалната политика и планиране

Съгласно Методическите указания за разработване на общински планове за развитие за периода 2014 – 2020 г. в системата за наблюдение следва да се отразят стратегическите индикатори относно степента на интегриране на глобалните проблеми, свързани с околната среда в регионалното и местно планиране:

– **Индикатор 1: Относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти)**

→ **Индикатор 2: Съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии**

→ Индикатор 3: Емисии на парникови газове (приравнени към CO₂ еквивалент) на жител от населението

→ Индикатор 4: Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение

→ Индикатор 5: Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението

→ **Индикатор 6: Дял от територията на териториалната единица с висок риск от ерозия**

→ Индикатор 7: Степен на постигане на националните цели за използване на възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност

За част от тези индикатори не е налична информация на общинско ниво - Индикатор 3, Индикатор 4, Индикатор 5, Индикатор 7.

Като индикатори, отчитащи степента на интегриране и изпълнение на глобалните цели, свързани с опазване на околната среда, планирането на местно ниво могат да бъдат отнесени следните предвидени индикатори:

Индикатор	Дефиниция	Източник	Мерна единица	Период на отчитане	Ниво област	Ниво община
Обслужвани населени места за организирано сметосъбиране	Обслужвани населени места от системи за организирано сметосъбиране на битови отпадъци	НСИ Общинска администрация (на ниво община)	брой	годишно	√	√
Дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране	Съотношение между обслужваното население и общото население в съответната териториална единица в процент.	ТСБ на НСИ Общинска администрация (на ниво община)	%	годишно	√	√

Загуби на вода	Загубите на вода при транспорта е количеството, загубено между мястото на водоизточника и мястото на използване (течове и изпарения). Респондентите отчитат загубите чрез изчислителни методи, тъй като преките измервания са трудно приложими. Процентът се изчислява като дял на загубените обеми от постъпилите води в преносната мрежа.	НСИ Водоснабдяване и канализация (за данни на ниво община)	%	годишно	√	√
-----------------------	---	--	---	---------	---	---

<p>Дял на населението с канализация</p>	<p>Изчисленията са извършват посредством обвързване на данните от текущата демографска статистика с отчетените селища от ВиК с водни услуги – доставка на питейна вода, събиране на отпадъчна вода в обществената канализация и СПСОВ. За свързано с обществена канализационна мрежа се приема населението с организирано отвеждане на отпадъчните води.</p>	<p>НСИ Водоснабдяване и канализация (за данни на ниво община)</p>	<p>%</p>	<p>годишно</p>	<p>√</p>	<p>√</p>
<p>Площ на обекти с осъществени мерки за енергийна ефективност</p>	<p>Разгърнатата застроена площ на обекти, за които са осъществени мерки за енергийна ефективност</p>	<p>Общинска администрация (на ниво община)</p>	<p>кв.м.</p>	<p>годишно</p>	<p>√</p>	<p>√</p>
<p>Спестена електроенергия</p>	<p>Електроенергия, която ще бъде спестена в резултат на осъществени мерки за енергийна ефективност</p>	<p>Общинска администрация (на ниво община)</p>	<p>kWh</p>	<p>годишно</p>	<p>√</p>	<p>√</p>

<p>Относителен дял на териториите с променено предназначение</p>	<p>Дял на териториите с променено предназначение отнесен към общата територия. Индикатор от конвенцията Рио - приоритет: стандартен.</p>	<p>Изпълнителна агенция по околна среда</p>	<p>%</p>	<p>годишно</p>	<p>√</p>	<p>√</p>
<p>Относителен дял на урбанизираните територии</p>	<p>Дял на урбанизираните територии отнесен към общата територия. Индикатор от конвенцията Рио-приоритет: стандартен.</p>	<p>Изпълнителна агенция по околна среда</p>	<p>%</p>	<p>годишно</p>	<p>√</p>	<p>√</p>
<p>Относителен дял на горите</p>	<p>Дял на горите отнесен към общата територия. Индикатор от конвенцията Рио-приоритет: стандартен.</p>	<p>Изпълнителна агенция по околна среда</p>	<p>%</p>	<p>годишно</p>	<p>√</p>	<p>√</p>
<p>Относителен дял на земеделските територии</p>	<p>земеделските територии отнесен към общата територия. Индикатор от конвенцията Рио-приоритет: стандартен.</p>	<p>Изпълнителна агенция по околна среда</p>	<p>%</p>	<p>годишно</p>	<p>√</p>	<p>√</p>

<p>Съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии</p>	<p>Съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии за съответната териториална единица.</p> <p>Индикатор от конвенцията Рио-приоритет: ключов.</p>	<p>Експертна оценка в ГИС среда</p> <p>или собствени изчисления на база данни от общинска администрация и ОД Земеделие</p>	<p>%</p>	<p>10 години</p>	<p>√</p>	<p>√</p>
---	--	--	----------	------------------	----------	----------

VII. ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Предложената структура за управление, наблюдение и контрол на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. осигурява процедура за прилагане на принципа за комуникации, координация и партньорство със заинтересованите страни чрез участието на представители на тематичните експертни групи на заинтересованите страни в Работната група за управление, наблюдение и контрол на ОПР на община Тутракан явна за периода 2014 – 2020 г.

Предложената структура за управление, наблюдение и контрол на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. осигурява процедура за прилагане на принципа за комуникации, координация и партньорство със заинтересованите страни чрез участието на представители на тематични експертни групи на заинтересованите страни в Работната група за управление, наблюдение и контрол на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.

Така, представителите на заинтересованите страни имат възможността да участват в следните основни задачи, свързани с управлението, наблюдението и контрола на ОПР:

- подготовка (или възлагане на подготовката) на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- обсъждане и приемане на шестмесечен доклад за изпълнението на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- обсъждане на необходимостта от и предлагане на актуализация на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г. или обсъждане на необходимостта и предлагане на съществени промени в ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.;
- организиране на подготовката на годишните доклади за наблюдение на изпълнението, междинните и окончателните доклади за оценка на ОПР на община Тутракан за периода 2014 – 2020 г.

Едновременно с работата си по тези задачи е предвидена дейност на Работната група по организиране на представяне на напредъка по изпълнението на ОПР на обществени обсъждания и дискусии (два пъти в годината).